

Para kazanmanın ve refaha ulaşmanın sırlarıyla ilgili
gelmiş geçmiş en güzel kadim hikaye ve en önemli kitap

GEORGE S. CLASON

BABİL'İN EN ZENGİN ADAMI

Para kazanmanın ve refaha ulaşmanın sırlarıyla ilgili
gelmiş geçmiş en güzel kadim hikaye ve en önemli kitap

GEORGE S. CLASON

BABİLİN EN ZENGİN ADAMI

GEORGE S. CLASON

BABİL'İN
EN ZENGİN
ADAMI

Telif Hakkı © 1926 George S. Clason
© 2019 BUTİK YAYINCILIK ve KİŞİSEL GELİŞİM HİZ. TİC. A.Ş.

Bu kitabın tüm yayın hakları Türkiye’de BUTİK YAYINCILIK’a aittir.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.
Akcalı Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Eserin Orijinal İsmi
“The Richest Man In Babylon”
olup, eser bire bir olarak çevrilmiştir.

Yayıncı Sertifika No: 45507

Editör: Birol Gündoğdu
İngilizce aslından Türkçe’ye Çeviren: Merve Ünsal

Kapak Tasarım: Emre Arslan
Dizgi, Mizanpaj:
Mineral Görsel İletişim Hizmetleri
Tel: 0212 289 30 10
www.mineraltasarim.com

Basımevi: Cenkler Matbaacılık Amb. San. Tic. Ltd. Şti.
Basımevi Adresi: İbrahim Karaoğlanoğlu Cad. Civan Sok. No: 7/1
Seyrantepe – İstanbul
Tel: (0212) 283 02 77 - 264 18 21
www.cenkler.com
e-mail: cenkler@cenkler.com
Matbaa Sertifika No: 13968

BUTİK YAYINCILIK VE KİŞİSEL GELİŞİM HİZ. TİC. A.Ş.

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/257
Topkapı - İstanbul Tel: 0212 612 05 00 Faks: 0212 612 05 80
www.butikyayincilik.com • info@butikyayincilik.com

ÖNSÖZ

Teşekkürler D.. Asrın K..'ye :)

•

***9Düzenlenmiş Epub7u internette yayınlayan
kişi:***

Milli zenginliğimiz, her birimizin bireysel zenginliğiyle ilişkilidir. Bu kitap, her birimizin kişisel başarısıyla ilgileniyor. Başarı, kendi çaba ve yeteneklerimizle icraatlarımızın toplamından oluşur. Doğru yönde yapılan hazırlıklar, başarımızın sırrıdır. Eylemlerimiz düşüncelerimizden, düşüncelerimiz de anlayışımızdan daha bilge olamaz.

Bu kitap, cüzdanı zayıf kişilerin maddi konuları daha iyi anlamak için kullanabileceği bir rehber olarak tanımlanabilir. Amacı, finansal olarak başarılı olmak isteyen kişilerin parayı elde etmesine yardımcı olacak içgörülerini paylaşmak, bu parayı elde tutmak ve artan paraları daha fazla para kazanmak için kullanmaktır.

Bu sayfalarda, antik Babil'e geri dönüyoruz. Babil, bugün bildiğimiz ve anladığımız finans dünyasının temel prensiplerinin oluşturulduğu yer.

Yazar, yeni okurlarının bu kitap aracılığıyla daha dolgun banka hesaplarına sahip olup finansal olarak daha büyük başarılarla imza atacaklarını, kıtanın iki yakasından okuyucuların bildirdiği kadarıyla oldukça yaygın olan kişisel finansal problemlerine çözümler üretebileceklerini umuyor.

Yazar, bu hikâyeleri arkadaşlarına, akrabalarına, çalışanlarına ve meslektaşlarına aktarma cömertliğini gösteren şirket yöneticilerine de teşekkür etmek istiyor. Pratik adamların paylaşımlarından daha iyi bir

tavsiye olamaz; bu kitapta savunulan savların bazılarını prensip edinerek başarılı olmuş kişilerin anlatılanları paylaşması ve takdir etmiş olması verilebilecek en önemli referans.

Antik dünyadaki en zengin şehir olan Babil'in sakinleri, zamanın en zengin toplumunu oluşturunuyordı. Paranın değerini takdir ediyorlardı. Para kazanmak, parayı tutmak ve artan paralarını daha fazla para kazanmak için kullanmak üzere temkinli finans prensiplerini kullandılar ve hepimizin arzusu olan geleceklerini garantileyecek geliri elde etmeyi başardılar.

—G.S.C.

ALTIN İSTEYEN ADAM

Babil'in at arabası ustası Bansir, çok isteksizdi. Basit evinin ve açık atölyesinin olduğu arsayı çevreleyen alçak duvara hüznün içinde bakıyordu; atölyede yarı bitirilmiş bir at arabası duruyordu.

Karısı sık sık kapıda belirliyordu. Kendisine kaçamak bakışlar atmasından anlaşıldığı kadarıyla gıda stokları tükenmek üzereydi ve at arabasını bitirmek için çalışması gerekiyordu. Çekiç vurarak, kesip biçerek, parlatarak, boyayarak, tekerleklerin kenarlarına deriyi gererek. Bunların hepsini yapmalıydı ki varlıklı müşterisinden ödemesini alabilirdi.

Yine de şişman ve kaslı vücuduyla duvarın üzerinde oturmaya devam etti. Zihni yavaş ve sabırlı bir şekilde cevabını bulamadığı bir soruyu evirip çeviriyordu. Fırat Nehri'nin bu vadisine özgü sıcak, tropik güneş acımasızca üzerine vuruyordu. Alnında beliren ter damlaları, kaşlarının kenarından akarak kendilerini kıllı göğsünün karmaşası içine hiç belli etmeden bırakıveriyordu. Evinin ötesinde kralın sarayının yüksek ve geniş duvarlarını görmek mümkündü. Hemen yakınlarda mavi gökyüzünü delen Bel Tapınağı'nın renkli kulesi gözüküyordu. Bu ihtişam dolu yerin hemen yanıbaşında kendisinininki gibi düzensiz, bakımsız evler vardı. Babil hep böyleydi; ihtişam, gösteriş ve göz kamaştıran zenginlikle en yoksun fakirlik, plansız, sistemsiz bir şekilde şehrin koruyucu duvarlarının içinde yan yana yer alıyordu. Eğer bakmış olsaydı hemen arkasında zenginlerin at arabalarının ve ayaklarında sandaletler olan tüccarların, yalınayak dilencilerin oluşturduğu kalabalığın içinden geçtiklerini görecekti. Zenginler bile köle su taşıyıcılarına yol açabilmek için olukları temizlemek zorunda kalıyorlardı çünkü bu, "kralın işiydi". Her köle keçi derisinden yapılmış bir kapta taşıdığı suyu, kralın asma bahçesini sulamaya götürüyordu. Bansir kendi sorunlarını düşünmekten bu faal şehrin curcunasını umursayacak ya da dikkat edecek halde değildi. Tanıdık bir

lirin tellerinden gelen beklenmedik tıngırtı onu bu hayallere dalmış halinden tutup çıkardı. Döndüğünde, en yakın arkadaşının hassas, gülümseyen yüzünü gördü. Müzisyen Kobbi. “Tanrılar sana cömert davransın dostum,” diyerek başladı Kobbi gösterişli selamına. “Görünüşe göre sana o kadar cömert davranmışlar ki daha fazla çalışmana gerek kalmamış. İyi şansını tebrik ediyorum. Hatta seninle paylaşıyorum bu iyi şans. Dopdolu cüzdanından iki mütevazı şekel çıkarıp asilzadelerin ziyafetinin sonuna kadar bana ödünç vermeni rica ediyorum. Yokluklarını fark etmeyeceksin bile.” “Eğer iki şekelim olsaydı,” diye umutsuzlukla cevap verdi Bansir, “hiç kimseye ödünç vermezdim. Sana, yani en yakın arkadaşıma bile ödünç vermezdim. Onlar benim servetim olurdu, bütün servetim. Kimse bütün servetini ödünç vermez, en yakın arkadaşına bile olsa.” “Ne!” diye samimi bir şaşkınlıkla bağırdı Kobbi. “Cüzdanında bir şekel bile mi yok? Buna rağmen duvarın üzerinde heykel gibi oturuyor musun? Neden at arabanı bitirmiyorsun? Asil damak zevkine nasıl yetiyeceksin yoksa? Bu senlik bir davranış değil, dostum. Senin sonsuz enerjin nerede? Bir şeyler seni strese mi soktu? Tanrılar senin başına bir iş mi getirdi?”

Bansir de aynı fikirdeydi. “Tanrıların bana bir işkencesi olmalı bu. Bir rüya ile başladı, anlamsız bir rüya; rüyamda imkânları olan bir adam olduğumu gördüm. Kemerime bağlı çantam dolup taşıyordu, sikkelerden dolayı ağırlaşmıştı. Umarsız dilencilere dağıttığım şekeller vardı; karıma ve kendime ne istersem almak için kullandığım gümüş paralar vardı; gelecek için bana güvence veren altınlar vardı, böylece gümüşleri harcarken hiç tasalanmıyordum. Görkemli bir tatmin hissi vardı içimde! Çalışkan arkadaşını tanımazdın. Karımı da tanıyamazdın, yüzündeki endişe kırışıklarının hepsi yok olmuştu, mutluluktan parlıyordu. Yine evliliğimizin ilk günlerindeki gülümseyen genç kıza dönüşmüştü.” “Hoş bir rüyaymış hakikaten,” dedi Kobbi. “Peki o zaman bu hoş hislerden sonra neden duvarın üzerinde öyle oturuyorsun?” “Neden mi! Uyandığımda ve para çantamın ne kadar boş olduğunu hatırladığımda bir başkaldırı hissi bürüdü içimi. Gel bu konuyu birlikte konuşalım. Denizcilerin dediği gibi aynı geminin yolcusuyuz ikimiz. Gençken birlikte rahipleri ziyaret ederek bilgeliklerinden yararlandık. Genç adamlar olarak birbirimizin zevklerini paylaştık. Yetişkin erkekler olarak da her zaman yakın olduk. Tatmin olmuş

kişileriz. Uzun saatler çalışarak kazandıklarımızı özgürce harcamak bizi tatmin etti. Geçtiğimiz yıllarda para kazanmış olsak da zenginliğin getirdiği mutlulukları sadece hayal edebiliyoruz. Of! Aptal koyunlardan ne farkımız var? Dünyanın en zengin şehrinde yaşıyoruz. Gezinler diyor ki hiçbir şehir bu kadar zengin değil. En yakın arkadaşımın, yani senin cüzdanın boş ve bana diyorsun ki: ‘Senden önemsiz bir miktar olan iki şekeli ödünç alıp asillerin ziyafetine katılabilir miyim?’ Ve ben ne cevap veriyorum? ‘Cüzdanım burada, içindekileri memnuniyetle paylaşırım,’ mı diyorum? Hayır, kabul etmeliyim ki benim de cüzdanım seninki kadar boş. Mesele nedir? Neden gümüş ve altınımız yok bizim? Giyim ve yemekten fazlasına yetecek kadar paramız neden yok? Oğullarımızı düşün. Onlar da babalarının izinden gitmeye devam etmiyor mu? Oğullarımız ve onların aileleri ve onların oğulları ve onların oğullarının aileleri de bu kadar altın hazinesinin ortasında yaşayıp bizim gibi ekşi keçi sütü ve yulaf ezmesini mi ziyafet olarak görecekler?” diye cevap verdi Bansir.

“Arkadaş olduğumuz yıllar boyunca hiç böyle konuştuğunu duymamıştım Bansir,” dedi Kobbi şaşırarak.

“Yıllar boyunca hiç bunları düşünmedim de ondan. Şafaktan günbatımına, bir insanın yapabileceği en iyi at arabalarını yapmak için uğraştım. Bir gün tanrıların değerli çabalarını fark ederek bana büyük zenginlikler bağışlayacaklarını umdum. Bunu hiç yapmadılar. Sonunda anlıyorum ki hiçbir zaman da yapmayacaklar. Bu yüzden de kalbim kırık. İmkânları olan bir adam olmak istiyorum. Toprak ve büyükbaş hayvan sahibi olmak, güzel kıyafetler giymek istiyorum; cüzdanımda para olmasını istiyorum. Bunları elde etmek için bütün gücümle çalışmaya varım; derim soyulana kadar bütün aklımı, zekâmı, kendimi vermeye hazırım ama emeklerimin adil bir karşılığı olmasını istiyorum. Bizim sorunumuz nedir? Soruyorum sana! Altını olanlar için bol olan o güzel şeylerden biz neden hak ettiğimiz kadarını alamıyoruz?”

Kobbi cevap verdi: “Cevabını nasıl bilebilirim ki! Ben de senin gibi hissediyorum. Lirimi çalarak kazandığım para hemen akıp gidiyor. Ailemin aç kalmaması için ince eleyip sık dokumam, plan yapmam gerekiyor. Göğsümün derinliklerinde zihnimde akan müziği akıtabileceğim büyüklükte bir lire duyduğum özlem var. Böyle bir enstrümanla kralın bile

daha önce duymadığı g zellihte bir müzik yaratabilirim.”

“Böyle bir lirin olmalı. Babil’deki hiç kimse bu liri senden daha tatlı  alamaz. Öyle güzel müzik yaparsın ki sadece krallar değil tanrılar da mest olur. İkimiz de kralın köleleri kadar fakirken nasıl böyle bir enstrüman alabilirsin ki?  anlar! Geliyorlar.” Parmağıyla nehirden yukarı doğru çıkan dar sokaktaki yarı çıplak, taşıdıkları suyun ağırlığıyla terleyen uzun sıra halindeki köleleri gösterdi. Ritmik bir şekilde yürüyorlardı, her birinin beli keçi derisinin içinde taşıdıkları sudan dolayı bükülmüştü.

Kobbi, “Başlarındaki adamın duruşu ne güzel,” diyerek y k taşımadan adamların önünde yürüyen kişiye işaret etti. “Geldiği yerin önemli ki ilerinden, belli.”

Bansir de aynı fikirdeydi. “O sıranın içinde birçok iyi duruşlu insan var. Bizim kadar iyi adamlar onlar da. Kuzeyden gelen uzun boylu, sarışın, güneyden gelen güleryüzlü siyahi erkekler, daha yakın ülkelerden gelen kısa, koyu tenli adamlar. Hep birlikte nehirden bahçelere düzenli olarak ritmik bir şekilde gidip geliyorlar, her gün, yıllarca; önlerinde hevesle hayal edebilecekleri bir şey yok. Saman yatakların üzerinde yatıyorlar, yulaf ezmesiyle besleniyorlar. Zavallılara acımalısın Kobbi! Ben onlara acıyorum. Aynı zamanda onlardan daha iyi koşullarda olduğumuzu da görüyorum, en azından  zg r insanlarız.”

“Doğrudur Bansir, düşüncesi keyifsiz olsa da. Yıllarca köle olarak yaşamak istemeyiz.  alış,  alış,  alış! Hiçbir yere varmadan hem de.

“Başkalarının altınları elde nasıl ettiğini öğrenip biz de onların yaptığını yapsak mı?”

Bansir düşünceli bir şekilde cevap verdi: “Bilenlere sorarsak belki öğrenebileceğimiz bir sırları vardır.”

“Tam da bugün eski arkadaşımız Arkad’ın yanından geçtim; altın at arabasını sürüyordu. Onun statüsündeki başkalarının yapacağı gibi beni görmemezlikten gelmedi. Tam tersi, bana el salladı; etrafımızdakiler onun müzisyen Kobbi’yle arkadaş olduğunu gördü,” dedi Kobbi.

Bansir, “Babil’deki en zengin insan olduğu söyleniyor,” dedi.

Kobbi cevap olarak, “O kadar zengin ki kral bile devlet hazinesiyle ilgili işlerde ona başvuruyormuş,” dedi.

Bansir arkadaşının sözünü kesti: “O kadar zengin ki eğer onunla gecenin

karanlığında karşılaşırsam ellerim hemen şişman cüzdanını arar.”

“Hiç de bile,” diye karşı çıktı Kobbi. “Bir insanın zenginliği, taşıdığı cüzdanda değildir. Şişman bir cüzdan eğer yeni altınlar gelmiyorsa hemen boşalır. Arkad’ın cüzdanını her zaman dolu tutmasının sırrı, ne kadar çok harcarsa harcasın sürekli bir yerden gelen bir gelirinin olması.”

“Gelir, işte mesele tam da bu,” diye atladı Bansir. “Duvarda otururken ya da uzak diyarlara gittiğimde cüzdanıma akmaya devam edecek bir gelirim olsaydı keşke. Arkad nasıl gelir elde edileceğini biliyordur mutlaka. Benimki kadar yavaş bir zihne bile anlatabilir mi dersin?”

“Bence bildiklerini oğlu Nomasir’e aktarmış. Kervansaray’da anlatıldığına göre Nineveh’e gidip babasının yardımını olmadan oradaki en zengin adamlardan biri olmamış mı?” diye cevap verdi Kobbi.

“Kobbi, bana ilham verdin,” diyen Bansir’in gözlerinde yeni bir parıltı vardı. “İyi bir arkadaşın bilgeliğini bizle paylaşmasını istemenin bir bedeli yok ve Arkad her zaman iyi bir arkadaştı. Cüzdanlarımızın bir doğan yuvası kadar boş olmasına aldırmamalı. Bu bize engel olmasın. Altınların ortasında yokluk çekmekten yorulduk. İmkânları olan adamlar olmak istiyoruz. Gel, Arkad’a gidelim ve bizim de nasıl gelir elde edebileceğimizi soralım.”

“Gerçekten ilham verici şeyler söylüyorsun Bansir. Benim için de yeni bir bakış açısı getiriyor söylediklerin. Şu âna kadar neden imkânlarımız olmadığıyla ilgili de bir fikrim oluşuyor. Hiçbir zaman aramadık bunu. Babil’deki en sağlam at arabalarını yapmak için uğraştın. Bütün emeğin bu yöndeydi. Bu bağlamda başarılı oldun. Ben de lir çalma alanında ustalaşmak istedim. Ben de bu alanda başarılı oldum.

“Emeğimizi sarf ettiğimiz alanlarda başarılı olduk. Tanrılar bu şekilde devam etmemize müsaade etti. Şimdi bir ışık görüyoruz, doğan bir güneş parlaklığında. Daha zengin olmak için daha fazla öğrenmemiz gerektiğini gösteriyor bize. Bu yeni anlayış ile arzularımızı gerçekleştirmenin onurlu yollarını bulabiliriz.”

“Bugün hemen Arkad’ın yanına gidelim,” dedi Bansir. “Çocukluk günlerimizden beri arkadaşımız olan diğer arkadaşlarımıza da soralım. Bizden daha iyi durumda olmayanlarla birlikte giderek belki Arkad’ın bilgeliğinden hep birlikte yararlanabiliriz.”

“Her zaman arkadaşlarını düşündün Bansir. Bu yüzden bu kadar çok

arkadaşın var. Senin dediğin gibi olsun. Bugün hemen gidelim ve başkalarını da beraberimizde götürelim.”

Antik Babil’de Arkad isimli çok zengin bir adam yaşıyordu. Zenginliğinin ünü almış yürümüştü. Aynı zamanda eli açıklığıyla da meşhurdur. Yaptığı yardımlarda, ailesine karşı, kendi harcamalarında cömertti. Yine de her yıl zenginliği arttı, parası harcamalarından daha hızlı büyüdü.

Gençken arkadaşları yanına gelip ona soruyorlardı: “Arkad, sen bizden daha şanslısın. Biz hayatta kalma mücadelesi verirken sen Babil’in en zengin adamı oldun. En iyi kıyafetleri giyip en nadir bulunan yiyecekleri yiyebiliyorsun. Bizse ailemizi toplum içine çıkılabilir bir şekilde giydirmeye ve karınlarını doyurabilmeye kanaat etmek zorundayız.

“Bir taraftan da bir zamanlar koşullarımız aynıydı. Hocamız aynı ustaydı. Aynı oyunları oynadık. Ne derslerinde ne de oyunlarında bizden üstün değildin. Geçen bu yıllarda bizden daha onurlu bir vatandaş olmadın. Gördüğümüz kadarıyla da bizden daha fazla ya da daha şevkle çalışmadın. Peki o zaman neden kader bizi yok sayarak bütün güzel şeyleri sana verdi?”

Arkad bu laflara şiddetle karşı çıktı: “Gençliğimizden beri sadece kendinizi idame ettirmenin ötesinde bir para kazanmadıysanız bunun nedeni ya zenginliği inşa etmenin kurallarını öğrenmediğiniz ya da bu kurallara dikkat etmediğiniz içindir. Vefasız kader, kimseye kalıcı bir şey getirmeyen, hırçın bir tanrıçadır. Tam tersine, kazanılmamış altınları verdiği her adamın sonunu da getirir. Bütün aldıklarını kısa sürede harcayan adamlar yaratır; zevklerini ve arzularını artık tatmin edemeyen adamlar kalır ardında. İyi davrandığı başka adamlar da cimrileşip bütün zenginliklerini ellerinde tutarak sahip olduklarını harcamaktan korkar, yerine yenisini koyma yetisine sahip olmadıklarını bilirler. Hırsız ve felaket korkularıyla boş hayatlar sürerek gizli bir mutsuzluk içinde yaşarlar.

“Başkaları da vardır ki kazanmadıkları altını alarak ve ona ekleyerek mutlu ve tatmin olmuş vatandaşlar olarak hayatlarına devam ederler. Bunlar o kadar azdır ki sadece söylentilerden dolayı varlıklarından haberdarım. Birden zengin olmuş adamları bir düşünelim ve gerçekten böyle mi durum bir bakalım.”

Arkadaşları mirasla zengin olan adamlar için bu bahsettiklerinin geçerli olduğunu kabul ettiler. Onun nasıl bu kadar zengin olduğunu sorduklarında, Arkad anlatmaya devam etti:

“Gençliğimde etrafıma baktığımda mutluluk ve tatmin getiren iyi şeyler gördüm. Ve fark ettim ki zenginlik, bu şeylerin gücünü artırıyor.

“Zenginlik güçtür. Zenginlik birçok şeyi mümkün kılar. Evini en zengin eşyalarla donatabilir, uzak diyarlara yelken açabilir, farklı ülkelerin kendine özgü yiyecekleriyle ziyafetler çekebilirsin. Altın işçisinin süslemeleriyle taş parlatan ustanın eserlerini satın alabilir, hatta tanrılar için görkemli tapınaklar inşa edebilirsin. Bütün bunları ve daha fazlasını duyularını ve ruhunu tatmin etmek için yapabilirsin.

“Ve bunları fark ettiğimde, ben de hayattaki iyi şeylerden kendi payımı talep etmeye karar verdim. Uzakta durup da başkalarının zevk almasını hasetle seyredenlerden biri olmayacaktım. Ucuz ama nispeten saygın gözüken kıyafetleri giyip tatmin olmayacaktım. Fakir bir adamın payıyla mutlu olmayacaktım. Tam tersi, kendimi iyi şeylerden oluşan bu ziyafete davet ettirecektim.

“Mütevazı bir tüccarın oğlu, büyüklüğünden dolayı miras umudu olmayan bir ailenin ferdi olarak, dediğiniz gibi insanüstü güçler ya da bilgeliklerle de donatılmadığımdan istediğimi elde etmek için zamana ihtiyacım vardı ve derinlikli bir araştırma yapmam gerekiyordu.

“Zaman, herkesin fazlasıyla sahip olduğu bir şey. Hepiniz zengin olmak için gereken zamanın elinizden kayıp gitmesine izin verdiniz. Fakat kabul ediyorsunuz ki haklı olarak gurur duyduğunuz iyi aileler dışında elinizde hiçbir şey yok.

“Araştırma ve öğrenmeye gelince, bizim bilge hocamız iki farklı öğrenme türü var dememiş miydi! Biri öğrendiğimiz ve bildiğimiz şeyler ve diğeri de bilmediğimiz şeyi bulmak için gerekli olan eğitim. Böylece nasıl zengin olunabileceğini öğrenmeye karar verdikten sonra bunu görev bilip en iyi şekilde nasıl gerçekleştirebileceğimi araştırdım. Gün ışığının altındayken ışığın parlaklığının tadını çıkarmak zaten mantıklı değil mi? Nasıl olsa ruh dünyasına gittiğimizde oranın karanlığı ve hüznüleri üzerimize çökecek.

“Kayıt ofisinde kâtip olarak iş buldum. Her gün uzun saatler boyunca kil

tabletler üzerinde çalıştım. Haftalarca, aylarca çalıştım ama kazancım bu çabayı yansıtmıyordu. Yemek ve giyim ve tanrılara kefarete ve hatırlayamadığım başka şeyler bütün kazancımı emiyordu. Fakat azmimi yitirmedim.

“Ve bir gün tefeci Algamish şehir yönetimine gelerek dokuzuncu yasanın bir kopyasını istedi ve bana dedi ki: ‘Bu belgeye iki gün içinde ihtiyacım var. Eğer zamanında yetiştirirsen sana iki bakır para vereceğim.’

“Çok sıkı çalıştım fakat yasa çok uzundu. Algamish geri geldiğinde iş bitmemişti. Bana çok kızdı, eğer kölesi olsaydım beni kesin döverdi. Şehir yöneticisi bana zarar vermesine izin vermeyeceğinden korkusuzca dedim ki: ‘Algamish, zengin bir adamsın. Bana nasıl zengin olabileceğimi söyle ve ben de bütün gece kile yazı kazıyayım, güneş doğduğunda işin tamamlanmış olsun.’

“Gülümseyerek bana cevap verdi: ‘Girişken bir üçkâğıtçısın ama peki, tamam diyelim bu anlaşmaya.’

“Bütün gece kil tabletlerin üzerinde çalıştım, sırtım ağrıdı, mumun kokusu başımı ağrıttı, gözlerim artık görmüyordu. Fakat gündoğumunda geri geldiğinde iş tamamlanmıştı.

“‘Şimdi, bana söz verdiğin şeyi anlat,’ dedim.

“‘Anlaşmanın sana düşen kısmını gerçekleştirdin oğlum,’ dedi kibarca. ‘Şimdi ben de kendime düşen kısmını gerçekleştirebilirim. Bilmek istediğin şeyleri sana söyleyeceğim. Yaşlanıyorum ve yaşlılar konuşmayı sever. Genç biri yaşlı bir adama geldiğinde yılların bilgisini alır. Fakat gençler yaşlıların sadece geçmişle ilgili bilgeliğe sahip olduğunu, bu yüzden bildiklerinin işe yaramayacağını düşünürler. Yanılırlar, şunu unutma: Bugün parlayan güneş senin babanın doğduğu gün de parlıyordu ve senin son torunun diğer dünyanın karanlığına geçerken de parlamaya devam edecek.

Gençler meteor gibi parlayan ışıkların gökyüzündeki aydınlığı oluşturduğuna inanıyor. Halbuki yaşın getirdiği bilgelik, yeri sabit yıldızlar gibi denizcilerin yollarını bulmasına yardımcı olur.

“‘Şu sözlerime dikkat edersen şimdi sana söyleyeceğim şeyin doğruluğunu anlayabilirsin ve dün geceki çabanın boşa gittiğini düşünebilirsin.’

“Kalın ve dolaşık kaşlarının altından bana kurnaz bir bakış atarak alçak

ama güçlü bir tonda, ‘Kazancımın bir kısmının bana kalmasına karar verdiğimde zenginliğin yolunu buldum. Bunu sen de yapabilirsin,’ dedi.

“Sonra bana keskin bakışlarla bakmaya devam etti ama başka bir şey söylemedi.

‘Bu kadar mı?’ diye sordum.

“‘Bu kadarı, bir çobanın kalbini para ödünç veren birinin kalbine dönüştürmek için yeterli oldu,’ diye cevap verdi.

“‘Fakat bütün kazandığım benim değil mi zaten?’ diye devam ettim.

“‘Hiç de bile. Kıyafetlerini yapan adama para vermiyor musun? Sandaletlerini yapan adama para vermiyor musun? Yediğin şeylerin parasını vermiyor musun? Babil’de para harcamadan yaşayabilir misin? Geçtiğimiz ay kazandıklarının sonucu olarak neyi gösterebilirsin? Geçtiğimiz senenin? Aptal! Kendin dışında herkese para ödüyorsun. Başkaları için çalışıyorsun. Bari bir köle ol da sahip olan kişi sana yiyecek ve kıyafet versin. Kazandığının onda birini kendine saklarsan on yılda elinde ne kadar para olur düşünsene.’

“Rakamlar konusundaki bilgim beni ortada bırakmadı ve cevap verdim: ‘Bir yılda kazandığım kadar.’

“‘Gerçeğin sadece yarısını söylüyorsun,’ diye tersledi beni. ‘Biriktirdiğin her altın para, senin için çalışan bir köle demek. Her bir bakır para, senin için çalışabilecek bir köle çocuğu. Eğer zengin olursan biriktirdiğinin senin için kazanmaya devam etmesi ve onun çocuğunun da kazanması gerekiyor ki bu sayede o çok istediğin bolluğa kavuşabilesin.

“‘Uzun bir gecenin karşılığını sana vermediğimi ve seni kandırdığımı düşünebilirsin ama aslında senin yaptığının karşılığının bin katını veriyorum sana, tabii söylediklerimi anlayabilecek zekâyâ sahipsen.

“‘Kazandığının bir bölümü sende kalmalı. Ne kadar az kazanırsan kazan, bu miktar onda birden az olmamalı. Daha fazla da olabilir. Önce kendine ödeme yap. Kıyafetlerini ve sandaletlerini yapanlara, yemeğe ve tanrılara kefarete verdikten sonra kalacak olandan fazlasını verme.

“‘Zenginlik de bir ağaç gibi küçük bir tohumdan büyüyor. İlk biriktirdiğin bakır, zenginlik ağacını büyütecek olan şey. Bu tohumu ne kadar erken ekersen ağacın da o kadar çabuk büyümeye başlar. Onu düzenli birikimle beslersen en yakın zamanda gölgesinde keyif çatabileceğin hale

gelir.’

“Bunları söyledikten sonra tabletlerini alıp gitti.

“Söyledikleri üzerine uzun uzun düşündüm ve mantıklı olduğuna, dediklerini denemeye karar verdim. Eskiye göre param daha az değildi. O miktarın farkını hissetmeden harcamalarımı yaptım. Birikimim arttıkça arada harcama arzularım uyandı; satıcıların Fenikelilerin diyarlarından gemilerle ya da başka yerlerden develerle getirdiği şeyleri satın almak istedim. Ama bilge bir şekilde kendimi tuttum.

“Konuşmamızın üzerinden on iki ay geçtikten sonra Algamish yine geri geldi ve sordu: ‘Oğlum, geçtiğimiz sene boyunca kazandığın paranın en az onda birini kendine ayırdın mı?’

“‘Evet efendim, bunu yaptım,’ diyerek gururla cevap verdim.

“‘Bu çok iyi,’ dedi gülümseyerek. ‘Peki bu parayla ne yaptın?’

“‘Parayı tuğla ustası Azmur’a verdim. Uzak yerlere gittiğini ve bana Tyre’de Fenikelilerin nadir kuyumlarından satın alacağını söyledi. Döndüğünde bu aldıklarını yüksek fiyatlara satıp aradaki farkı bölüşeceğiz.’

“‘Her aptal ders alarak öğrenir,’ diye homurdandı. ‘Neden tuğla ustasının kuyumlar hakkındaki bilgilerine güveniyorsun? Fırıncıya gidip yıldızlar hakkında soru sorar mıydın? Yıldızlar hakkında bir şeyler öğrenmek için elbet bir gökbilimciye giderdin; düşünebilseydin eğer gideceğin yer bir astrolog olurdu. Birikimlerin gitti evlat, zenginlik ağacını kökünden sarstın. Ama bir tane daha dik, tekrar dene. Ve gelecek sefer eğer kuyumlarla ilgili bir fikre ihtiyacın varsa kuyumcuya git. Koyunlarla ilgili doğru bir şey öğrenmek istiyorsan çobana git. Tavsiye bedava verilen bir şey olsa da kimden ne konuda tavsiye aldığına dikkat et. Birikimleri konusunda bu konuda tecrübesi olmayan birinden tavsiye alan biri, bunun bedelini aldığı fikirlerin yanlışlığına birikimlerini kurban ederek öğrenir,’ dedi ve yanımdan ayrıldı.

“Ve aynen dediği gibi oldu. Fenikeliler sahtekâr çıktılar ve Azmur’a değerli gibi gözüken ama aslen değersiz olan cam parçaları sattılar. Algamish’in dediği gibi yine her bakır paranın onda birini sakladım; artık bu alışkanlığı oluşturmuş olduğum için biriktirmek hiç de zor gelmiyordu.

“On iki ay sonra Algamish yine kâtipler odasında beni ziyaret etti ve sordu: ‘En son gördüğümünden beri ne gibi gelişmeler oldu?’

“‘Kendime düzenli bir şekilde ödeme yaptım,’ diye cevap verdim. ‘Bu sefer birikimlerimi kalkan yapan usta Aggar’a bronz alması için teslim ettim ve dört ayda bir bana faiz ödüyor.’

“‘Bu iyi. Peki aldığın faizle ne yapıyorsun?’

“‘Bal ve iyi şarap ve baharatlı keklerle büyük bir ziyafet çekiyorum. Kendime kırmızı bir tunik de aldım. Bir gün umarım genç bir eşek alacağım binmek için.’

“‘Algamish bu söylediklerime güldü. ‘Birikimlerinin çocuklarını yemişsin. O zaman onların senin için çalışmasını nasıl beklersin? O zaman onların çocukları olur mu? İlk önce kendine bir altın köle ordusu al, ondan sonra pişman olmadan istediğin kadar zengin ziyafetler çekebilirsin.’

“‘Böyle diyerek uzaklaştı. Bu sefer onu iki sene görmedim. Geri geldiğinde yüzünde derin kırışıklıklar vardı ve gözleri çökmüştü, artık çok yaşlı bir adamdı. Ve bana dedi ki: ‘Arkad, istediğin zenginliği elde ettin mi?’

“‘Ve ben cevap verdim: ‘Daha bütün istediklerimi elde etmedim ama bir zenginliğim var ve bu zenginliğimle daha da fazla para kazanıyorum ve o kazandığım para da daha fazla para kazanıyor.’

“‘Hâlâ tuğla ustalarının tavsiyelerine uyuyor musun?’ diye sordu.

“‘Evet, tuğla yapma konusunda çok iyi tavsiye veriyorlar,’ diye yanıtladım.

“‘Arkad, derslerini iyi öğrendin. Önce kazandığından daha azıyla yaşamayı öğrendin. Sonra kendi alanlarında tavsiye verebilecek insanlara fikir danışmayı öğrendin. Ve sonunda altının senin için çalışmasını sağlamayı öğrendin.

“‘Parayı kendine ayırmayı öğrendin, onu tutmayı ve kullanmayı. Bu yüzden de sorumluluk gerektiren bir pozisyonu artık yerine getirebilecek kıvamdasın. Ben yaşılanıyorum. Oğullarım sadece para harcamayı düşünüyorlar ve para kazanmakla ilgilenmiyorlar. Benim çok mülküm var ve artık hepsine hâkim olamıyorum. Benim için Nippur’a gidip oradaki topraklarımla ilgilenirsen seni ortağım yaparım ve mal varlığımı seninle paylaşırım.’

“‘Böylece Nippur’a gittim ve Algamish’in oradaki mülkleriyle ilgilenmeye başladım ki bu gerçekten de oldukça büyük bir sorumluluktur.

Hırslı olduğum ve parayı yönetme konusunda bu üç kuralı benimsemiş olduğum için mal varlığının değerini artırabildim. Zenginleştim ve Algamish'in ruhu karanlığa doğru gittiğinde, hukuken düzenlemiş olduğu üzere mal varlığının bir kısmı bana kaldı.”

Arkad hikâyesini anlatmıştı. Arkadaşlarından bir tanesi, “Algamish seni mirasçısı yaptığı için gerçekten şanslıymışsın,” dedi.

“Şansımın tek nedeni daha onunla tanışmadan zengin olma isteğine sahip olmamdı. Dört yıl boyunca amacımdan dönmeyeceğimi kazancımın onda birini biriktirerek kanıtlamadım mı? Yıllar boyu balıkların her rüzgâr değişikliğindeki davranışlarını bilen, ağını ona göre atan bir balıkçıya şanslı mı derdiniz? Fırsat, kendini beğenmiş bir tanrıçadır ve hazırlıksız olanlarla vaktini harcamaz.”

“İlk yılın birikimlerini kaybettikten sonra devam etmiş olman güçlü bir azme sahip olduğunu gösteriyor. Sıradışı biri olduğun belli oluyor,” dedi bir başka arkadaşı.

“Azim mi!” dedi Arkad. “Çok saçma. Azim bir insana gerçekten taşıyamayacağı bir deveyi taşımak için güç verebilir mi? Ya da öküze taşıyamayacağı bir yükü taşıtabilir misiniz? Azim demek kendinize koyduğunuz hedeften şaşmadan ona ulaşmak için yolunuza devam etmek demektir. Ne kadar küçük de olsa kendime bir görev verdiğimde onu sonuçlandırmadan rahat edemem. Yoksa önemli şeyleri yapabileceğime dair nasıl inancım olur? Eğer kendime 100 gün boyunca köprüyü geçerek şehre gidip orada bir çakıl taşı suya atacağımı hedef koyarsam bunu yaparım. Yedinci günde hatırlamama bile gerek kalmaz. Hiçbir zaman yarın iki taş atayım, aynı şey demem. Onun yerine adımlarımı tekrar atıp taşı suya atarım. Yirminci günde kendime ‘Arkad, bu işe yaramıyor. Her gün bir çakıl taşı suya atmanın ne faydası var? Bir avuç taşı suya at ve bitsin,’ demem asla. Kendime bir hedef belirlediğimde mutlaka gerçekleştiririm. Bu yüzden de zor ve gerçekleştiremeyeceğim hedefler koymuyorum kendime, çünkü rahatıma düşkünüm.”

Bunun üzerine diğer bir arkadaşı söz aldı ve dedi ki: “Eğer söylediklerin doğruysa, ki hepsi mantıklı geliyor, her insan bu basit şeyleri gerçekleştirseydi herkese yetecek kadar zenginlik olmazdı.”

“Zenginlik insan enerjisini nereye verirse orada büyür,” diye cevap verdi

Arkad. “Eğer zengin bir adam yeni bir saray yaparsa ödediği altınlar yitirilmiş mi sayılır? Hayır, altınların bir kısmı tuğla ustasında, bir kısmı inşaat işçisinde, bir kısmı sanatçıdadır. Eve emek veren her kişi, zenginliğin bir parçasına sahip olmuştur. Saray bittiğinde değeri bütün bu masrafların toplamı değil midir? Üzerinde olduğu toprağın değeri sarayın varlığıyla birlikte artmamış mıdır? Peki yanındaki arsa, saray orada olduğu için daha değerli değil midir? Zenginlik sihirli şekillerde büyür. Hiç kimse sınırlarını bilemez. Fenikeliler denizden gelen ticari zenginlikleriyle çıplak sahillerde görkemli şehirler inşa etmediler mi?”

Arkadaşlarından bir başkası “O zaman bizim de zengin olabilmemiz için tavsiyen nedir?” diye sordu. “Yıllar geçti, artık genç de değiliz ve kenara hiçbir şey koymadık.”

“Tavsiyem, Algamish’in bilgeliğini örnek alın ve kendinize şöyle söyleyin: ‘Kazandığımın bir kısmı bende kalmalı.’ Sabah kalktığınızda bunu düşünün. Öğlen kendinize bunu hatırlatın. Gece bunu düşünün. Her gün, her saat başı bunu düşünün. O kadar çok kez bunu kendinize söyleyin ki harfler gökyüzünde ateşten yapılmış bir şekilde belirsin gözlerinizin önünde.

“Kendinizi bu fikre alıştırm. Kendinizi bu düşünceyle doldurun. Daha sonra makul gelen bir miktar belirleyin. Gelirinizin onda birinden az olmasın ve bunu bir kenara koyun. Gerekirse diğer harcamalarınızı buna göre ayarlayın. İlk önce bu miktarı kenara koyun. Zaman içinde sadece size ait olan bir hazinenizin olmasının nasıl zengin bir his olduğunu duyumsayacaksınız. Büyüdükçe sizi kamçılacak. Size yeni bir mutluluk verecek. Daha çok kazanmak için çaba sarf etmek isteyeceksiniz. Kazançlarınız arttıkça aynı orandaki miktar sizin olacak, değil mi?

“Daha sonra hazineniz sizin için çalışmalı. Sizin köleniz olmalı. Çocuklarınızı ve çocuklarınızın çocuklarını kendiniz için çalıştırmalısınız.

“Geleceğiniz için gelir kaynağınızı garantilemelisiniz. Yaşlılara bakın, bir süre sonra sizin de onlardan biri olacağınızı unutmayın. Hazinenizi çok dikkatli bir şekilde yatırımlar a yönlendirin ki kaybolmasın. Yüksek faizler sizi kayalara çağırır, geminizi batıracak olan sirenlerin tatlı ama yalancı melodilerinden farklı değildir.

“Tanrılar sizi yanlarına çağırdığında aileniz ihtiyaçlarını karşılayabilsin

diye biriktirin. Düzenli olarak küçük ödemeler yaparsanız böyle bir korumayı sağlamanız mümkün olur. Tutumlu bir insan büyük bir miktarı böyle akıllıca bir neden için kenara koymayı hiç ertelemmez.

“Bilge insanlara fikir danışın. İş parayla ilgili olan kişilerin tavsiyelerini dinleyin. Benim yaptığım gibi tuğla ustası Azmur’a para verme gibi hataları böylece yapmazsınız. Küçük ve güvenli bir getiri, her zaman riskten yeğdir.

“Buradayken hayatın tadını çıkarın. Kendinizi fazla zorlamayın ya da çok fazla biriktirmeye çalışmayın. Eğer kazandığının sadece onda birini tutabiliyorsanız bununla tatmin olun. Bunun dışında gelirinize göre yaşayın ve harcamaktan korkup cimrileşmeyin. Hayat güzel ve tadı çıkarılması gereken şeylerle dolu.”

Arkadaşları ona teşekkür edip yanından ayrıldılar. Bazıları sessiz kaldılar; hayal güçleri pek gelişmemişti ve anlayamıyorlardı. Bazıları alaycı tepkiler verdiler çünkü zengin birinin parasını onun kadar imkânı olmayan arkadaşlarıyla paylaşması gerektiğini düşünüyorlardı. Bazılarının ise gözünde yeni bir ışık vardı. Fark etmişlerdi ki Algamish’in kâtipler odasına geri gelmesinin nedeni bir adamın karanlıktan aydınlığa çıkışını izlemektir. Bu adam ışığı bulduğunda da yeri onun için hazırды. Kendisi olup biteni anlayana, fırsata hazır olana kadar kimse o yeri onun için dolduramazdı.

Bu son grupta olanlar ileriki yıllarda sık sık Arkad’ı ziyaret ettiler ve Arkad da onları her seferinde memnuniyetle karşıladı. Onlara tavsiyeler verdi ve bilgeliğini arkadaşlarıyla büyük bir mutlulukla paylaştı. Yatırımlarını değerlendirme konusunda onlara yardımcı oldu, hangi yatırımın onlara güvenli bir getirisi olabileceği konusunda fikir verdi; birikimlerin kaybolmaması ya da getirisi olmayan bir şeye dönüşmemesi gerekiyordu.

Bu adamların hayatlarındaki dönüm noktası, Algamish’in Arkad’a, Arkad’ın da onlara aktardığı gerçekliği fark ettiklerinde oldu.

ZAYIF BİR CÜZDANA KARŞI YEDİ ÇARE

Babil'in görkemi devam ediyor. Yıllar içerisinde en zengin şehir olma namına sahip olan Babil'in hazineleri de şehrin kendisi gibi muhteşemdi.

Fakat durum her zaman böyle değildi. Babil'in zenginliklerinin kaynağı, Babillilerin bilgeliği idi. İlk önce nasıl zengin olunacağını öğrenmeleri gerekiyordu.

İyi bir kral olan Sargon, düşmanları Sümerleri yenip Babil'e geri döndüğünde, ciddi bir durumla karşı karşıya kaldı. Danışmanı ona durumu şöyle açıkladı:

"Yıllarca biriken zenginliklerin sonucu olarak Kralımızın yaptırdığı sulama kanalları ve muhteşem tapınakların bitmesiyle, görünen o ki insanlarımız artık kendilerine bakamıyorlar.

"İşçiler için iş yok. Tüccarların müşterisi yok. Çiftçiler ürünlerini satamıyorlar. İnsanların yemek alacak altını yok."

"Peki bütün bu iyileştirmeler için harcadığımız altın nerede?" diye sordu Kral.

"Ne yazık ki bu para, şehrimizdeki birkaç zengin adamın cebine gitti. Keçi sütünün süzgeçten hızlıca akıp gitmesi gibi para da insanlarımızın parmaklarının arasından kaydı. Altının kaynağı durduğu için de insanlarımızın kazanmaları imkânsızlaşıyor."

Kral bir süre düşündü. Daha sonra sordu: "Neden altını sadece birkaç kişi kazandı?"

"Çünkü bu kişiler nasıl zengin olabileceklerini biliyorlar. Bir şeyi nasıl yapması gerektiğini bildiği için bir adamı suçlayamayız. Adaletli bir yönetici bir insanın elinden hak ederek kazandığı parayı alıp kazanamayan kişilere veremez."

"Peki neden?" diye sordu Kral. "İnsanlar neden altını biriktirmeyi ve

kendileri de zengin ve imkân sahibi olmayı denemiyor?”

“Bu tabii ki mümkün, ekselansları. Ama onlara bunu kim öğretecek? Bunu rahipler yapamaz tabii, çünkü onlar para kazanma konusunda pek bir şey bilmiyorlar.”

“Şehrimizde para kazanma konusunu en iyi bilen kim?” diye sordu Kral danışmanına.

“Sorunuzun cevabı sorunun içinde efendim. Babil’deki en zengin adam kim?”

“Doğru söylüyorsun. Arkad. Babil’deki en zengin adam Arkad. Arkad’ı yarın buraya getirin.”

Sonraki gün Kral’ın emrettiği gibi Arkad huzuruna çıkar. 46 yaşında olmasına rağmen dimdiktir ve dinç gözükmektedir.

“Arkad,” der Kral. “Senin Babil’deki en zengin adam olduğun doğru mudur?”

“Öyle diyorlar ekselansları. Kimse karşı çıkmıyor bu söylenene.”

“Nasıl bu kadar zengin oldun?”

“Bu güzel şehrin her vatandaşına sunduğu imkânlardan yararlanarak.”

“Başta hiçbir şeyin yok muydu?”

“Sadece zengin olma arzum vardı. Onun dışında hiçbir şey.”

“Arkad, çok az sayıda insan zengin olmayı biliyor ve sonra da bu zenginliği tekelleştirdikleri için diğer vatandaşlarımız çok mutsuz. İnsanlar kazandıkları altını nasıl ellerinde tutacaklarını bilmiyorlar. Babil’i dünyanın en zengin şehri yapmak istiyorum. Bu yüzden de şehirde bir sürü zengin insan olmalı. Herkese nasıl zengin olabileceklerini öğretmemiz gerekiyor. Arkad, söyle bana, zengin olmanın sırrı nedir? Öğretilebilir bir şey mi?”

“Oldukça kolay, efendim. Bir insanın bildiği bir şey başka birine öğretilebilir.”

Kralın gözleri parladı. “Arkad, duymak istediğim sözleri söylüyorsun. Kendini bu önemli amaca adan mısın? Bildiklerini okuldaki öğretmenlere anlatır mısın? Onlar öğrencilere anlatır, sonra da benim buyruğum altındaki herkesin bu önemli gerçekleri öğrenmesini sağlarız.”

Arkad selam vererek dedi ki: “Sizin mütevazı bir uşağınızım sadece. Bildiğim her şeyi memnuniyetle başkalarıyla paylaşarak onların koşullarının iyileşmesine ve Kralımın ihtişamının artmasına yardımcı olmak

isterim. Danışmanınıza söyleyin, bana yüz kişilik bir sınıf ayarlasın. Onlara belki de Babil'in en zayıfı olan cüzdanımı nasıl beslediğimi anlatan yedi çareden bahsedeceğim.”

İki hafta sonra Kral'ın isteğiyle seçilmiş olan yüz kişi Öğrenme Tapınağı'nda buluştu. Rengârenk minderlerin üzerinde yarım daire oluşturdular. Arkad üzerinde tuhaf ve hoş bir koku yayan kutsal bir lambanın durduğu ufak bir taburenin yanına oturdu.

Arkad ayağa kalktığında “Babil'in en zengin adamı,” diye fısıldadı öğrencilerden biri yanındakini dürterek. “O da bizim gibi sıradan bir adam.”

“Yüce Kralımızın emrinde bir vatandaş olarak ona hizmet etmek için bugün size sesleniyorum. Bir zamanlar ben de altın sahibi olmak isteyen fakir bir gençtim ve altını elde edebilmek için gerekli olan bilgiyi elde ettiğim için zengin oldum. Kralımız, bu bilgileri sizlerle paylaşmamı istedi.

“Servet edinmeye olabilecek en mütevazı şekilde başladım. Sizden ya da Babil'in herhangi bir vatandaşından daha avantajlı bir konumda değildim.

“Hazineme ilk ev sahipliği yapan, eski bir cüzdandı. Onun o kullanışsız boşluğundan nefret ediyordum. Dolu ve şişman olmasını istiyordum, altınların sesleriyle dolu olmasını istiyordum. O yüzden zayıf bir cüzdanla ilgili çareler araştırdım ve yedi çare buldum.

“Önümde duran sizlere bu yedi çareyi açıklayacağım. Altın sahibi olmak isteyen herkese bu çareleri tavsiye ediyorum. Yedi gün boyunca her gün size bir çare aktaracağım.

“Size aktaracağım bilgileri dikkatle dinleyin. Benimle tartışın. Kendi aranızda münazaralar yapın. Bu dersleri derinlemesine kavradıktan sonra kendi cüzdanınıza da zenginliğin tohumunu ekebilirsiniz. Her biriniz, servetinizi oluşturmak için bilge bir başlangıç yapmalısınız. Ancak ondan sonra bu gerçekleri başkalarına anlatacak duruma gelebilirsiniz.

“Size cüzdanlarınızı şişmanlatmanın basit yöntemlerini öğreteceğim. Bu, zenginlik tapınağına giden yoldaki ilk adımdır; ayaklarını ilk adımda sağlam basmayan hiç kimse yukarı tırmanamaz.

“İlk çare ile başlayalım.”

Birinci Çare

Cüzdanınızı Şişmanlatmaya Başlayın

Arkad ikinci sıradaki düşünceli bir adama bakarak sordu: “Arkadaşım, hangi zanaat alanında çalışıyorsun?”

“Ben kâtiplik yapıyorum, kil tabletlere metin kazıyorum,” diye cevap verdi adam.

“Ben de ilk bakır paralarımı bu şekilde kazanmıştım. O yüzden sen de benim sahip olduğum imkânlara sahipsin demek.”

Daha arkalarda oturan kırmızı suratlı bir adama sordu: “Lütfen ekmeğini nasıl kazandığını söyler misin?”

“Ben kasaplık yapıyorum,” diye cevap verdi adam. “Çiftçilerden keçi satın alıyorum, onları yetiştiriyorum, sonra da keserek etlerini ev kadınlarına, derilerini de sandalet yapan kunduracılara satıyorum.”

“Çalıştığın ve kazandığın için benim sahip olmuş olduğum bütün avantajlara sen de sahipsin,” dedi Arkad.

Arkad böylece oradaki herkesin hayatını nasıl kazandığını öğrendi. Soruları bittikten sonra dedi ki:

“Şimdi sevgili öğrencilerim, görüyoruz ki insanların hayatlarını kazanabileceği birçok farklı yol ve zanaat var. Hayat kazanma yöntemlerinin her birinde altın akışının bir kısmı çalışanın emeği sonucu onun cüzdanına giriyor. Bu yüzden de hepinizin yeteneğine göre bir altın akışı var, büyük ya da küçük. Bu doğru, değil mi?”

Söylediğini onayladılar.

Arkad devam etti: “O zaman, eğer her biriniz kendiniz için bir servet inşa etmeyi arzularsanız zaten oluşturmuş olduğunuz zenginlikle başlamak mantıklı değil mi?”

Buna da katıldıklarını belirttiler.

Arkad daha sonra yumurta tüccarı olduğunu söylemiş olan mütevazı bir adama döndü: “Eğer sepetlerinden bir tanesini seçersen ve her gün o sepete on yumurta koyup her akşam o sepette dokuz yumurta çıkarırsan zamanla ne olur?”

“Zamanla dolup taşar.”

“Neden?”

“Çünkü sepete her gün aldığımdan bir tane fazla yumurta koyuyor

olurum.”

Arkad gülümseyerek sınıfa döndü: “Burada cüzdanı zayıf olan var mı?”

İlk önce bu söylediğiyle eğleniyormuş gibi göründüler. Sonra güldüler. En son da cüzdanlarını havada salladılar.

“Tamam o zaman, şimdi size o zayıf cüzdanı tedavi etmenin ilk yöntemini anlatacağım. Yumurta tüccarına söylediğimin aynısını yapın. Cüzdanınıza koyduğunuz her on paranın sadece dokuzunu harcayın. O zaman cüzdanınız şişmanlamaya başlayacak ve elinizde ağırlaşması ruhunuzu tatmin edecek.

“Söylediğim şey çok basit olduğu için bu tavsiyemi hor görmeyin. Gerçeklik de işte bu kadar basittir. Size kendi servetimi nasıl inşa ettiğimi anlatacağımı söyledim. Benim başlangıcım böyle oldu. Ben de zayıf bir cüzdan taşıyordum ve ona küfrediyordum, içinde beni tatmin edecek bir şey yoktu. İçine koyduğum her on şeyden sadece dokuzunu çıkarmaya başlayınca cüzdanım şişmanlamaya başladı. Böylece sizinki de şişmanlayacak.

“Şimdi size garip bir gerçeklikten bahsedeceğim ve nedenini tam olarak bilmiyorum. Kazancımın onda dokuzunu kullanmaya başladığımda eskiye göre daha az param varmış gibi hissetmedim. Ve uzun zaman geçmeden para sanki daha da fazlalaşmaya başladı. Kuşkusuz kazancının hepsini harcamayan kişi bir süre sonra altına daha rahat kavuşur. Benzer bir şekilde de cüzdanı boş olandan altın kaçar.

“En çok neyi arzuluyorsunuz? Her gün bütün isteklerinizin gerçekleşmesini mi, mücevher mi, güzel şeyler mi, daha iyi kıyafetler mi, daha çok yemek mi, geldiği gibi kolay giden şeyler mi? Ya da istediğiniz daha kalıcı olan altın, mülk, hayvan, tüccarlık, gelir getiren yatırımlar gibi şeyler mi? Cüzdanınızdan çıkan paralar ilk grup şeyi elde etmenizi, cüzdanın içinde bıraktıklarınız da ikinci gruba erişiminizi sağlar.

“Sevgili öğrencilerim, zayıf bir cüzdana karşı keşfettiğim ilk çare işte bu: içine koyduğum her on para için sadece dokuzunu harcamak. Bunu kendi aranızda tartışın. Eğer herhangi biriniz bunun yanlış olduğunu kanıtlarsa yarın sabah tekrar buluştuğumuzda bunu konuşalım.”

İkinci Çare

Harcamalarınızı Kontrol Edin

İkinci gün Arkad derse, “Bazılarınız bana şu soruyu sordu: ‘Bir adam nasıl olur da cüzdanındaki para bütün harcamaları için yeterli değilken cüzdanındakilerin onda birini biriktirebilir?’” diyerek başladı.

“Dün kaçınızın cüzdanları zayıftı?” diye sordu.

“Hepimizin,” diye cevap verdi sınıf.

“Ama hepiniz aynı miktarda para kazanmıyorsunuz. Bazılarınız diğerlerinden çok daha fazla para kazanıyor. Bazılarının ailesi çok daha geniş. Ama bütün cüzdanlar aynı zayıflıkta. O zaman şimdi size insanoğlu hakkında bir gerçek anlatayım: ‘Gerekli harcamalar’ olarak tanımladığımız şeyler, tersine çaba göstermediğimiz sürece gelirimize göre artar.

“Gerekli harcamalarla arzularınızı karıştırmayın. Her biriniz ailelerinizle birlikte kazançlarınızın verebileceğinden daha fazlasını arzuluyorsunuz. Bu yüzden de kazandığınız para, bu arzuları karşılamak için kullanılıyor. Buna rağmen karşılanmamış arzularınız var.

“Herkes, karşılayabileceklerinden fazla arzuyla donatılmıştır. Sizce ben bütün zenginliğime rağmen her arzumu yerine getirebiliyor muyum? Yanlış bir fikir bu. Zamanım kısıtlı. Gücüm kısıtlı. Seyahat edebileceğim mesafeler kısıtlı. Yiyebileceğim şeyler kısıtlı. Bir şeyin tadına varabilme kapasitem sınırlı.

“Aynı bir çiftçinin çapalamayı bıraktığı her yerde otların bitmesi gibi insanların da içinde arzular benzer bir özgürlükle büyür; arzular gerçekleştirilebildikleri anda genişler. Arzularınız çoktur, gerçekleştirilebilmelerinin kapasitesi ise sınırlıdır.

“Yaşama alışkanlıklarınızı anlamaya çalışın. Belki de en kabul edilmiş harcamalar arasında azaltılabilecek ya da çıkarılabilecek masraflar vardır. Harcadığınız her kuruşun değerinin yüzde yüzünü değerlendirebilir olun.

“Kil bir tabletin üzerine harcama yapmak istediğiniz bütün kalemleri kazıyın. Gerekli olanları seçin ve gelirinizin onda dokuzuyla mümkün olan harcamaları belirleyin. Gerisinin üzerini çizin, bunları tatmin edilemeyen arzularınızın bir parçası olarak görün ve pişman olmayın.

“Ondan sonra gerekli harcamalarınızın bütçesini yapın. Cüzdanınızda birikmekte olan onda bire dokunmayın. Bu onda bir,

gerçekleştirebileceğiniz en büyük arzuya dönüşsün. Bütçenizin üzerinde çalışın, kendinize yardımcı olmak için ayarlamalar yapın. Bütçeniz, cüzdanınızı şişmanlatmak için sizin en büyük yardımcınız.”

Tam bu sırada kırmızı ve altın rengi bir kaftan giymiş öğrenci ayağa kalkarak dedi ki: “Ben özgür bir insanım. Hayattaki iyi şeylerin tadını çıkarmanın hakkım olduğuna inanıyorum. O yüzden de benim neye ne kadar harcadığımı belirleyen bir bütçenin kölesi mi olmalıyım? İnanıyorum ki böyle bir yaklaşım hayattan aldığım zevki azaltır, yük taşıyan bir eşekten üstün bir yanım kalmaz.”

Buna karşılık Arkad şöyle bir cevap verdi: “Dostum, bütçene kim karar verecek?”

“Ben karar vereceğim,” diye itiraz eder bir ses tonuyla cevap verdi karşısındaki.

“O zaman eşek mücevherler ve halılar ve ağır altın külçelere göre bir bütçe yapar mı? Hayır. Eşek, çöldeki yol için saman ve su ve yem dahil eder bütçesine.

“Bütçenin amacı, cüzdanınızı şişmanlatmak. Gerekli gördüğünüz şeylere sahip olmanızı ve elde edebileceğiniz diğer şeylere ulaşmanızı sağlamak. En çok değer verdiğiniz arzularınızı daha geçici isteklerinizden ayırarak gerçekleştirme ihtimalinizi artırmak. Karanlık bir mağaradaki ışık gibi bütçeniz de cüzdanınızdaki delikleri göstererek bu sızıntıları durdurup harcamalarınızı daha net ve tatmin edici amaçlar için yapmanızı sağlar.

“O zaman zayıf bir cüzdana karşı ikinci çare, bir bütçe yaparak gerekli harcamalarınız için yeterince paranızın olmasını sağlamak ve değerli bulduğunuz arzuları karşılamak için de gelirinizin onda dokuzundan fazlasını kullanmamak.”

Üçüncü Çare

Altınızı Katlayın

Arkad üçüncü güne başlarken, “Zayıf cüzdanınız şişmanlıyor. Kazandığınız paranın onda birini kenara koymak için kendinizi disiplin altına aldınız. Büyümekte olan hazinenizi korumak için harcamalarınızı

kontrol ediyorsunuz. Şimdi hazinenizi çalıştırmanın ve artırmanın zamanı. Cüzdanınızda altın olması cimri bir ruhu tatmin etse de hiçbir şey kazandırmaz. Kazandıklarımızdan kenara koyduğumuz altın sadece bir başlangıç. Bu altın üzerinden kazandıklarımız servetimizi oluşturacak,” dedi.

“Altını kendimiz için nasıl çalıştırabiliriz? Benim ilk yatırıмым şanssızdı, hepsini kaybettim. Bu yatırımın hikâyesini daha sonra anlatacağım. İlk kâr getiren yatırıмым, Aggar adlı bir kalkan ustasına verdiğim krediydi. Senede bir kere denizin öte yanından bronz getiren Aggar’ın bu malzemeye zanaatı için ihtiyacı vardı. Eğer gerekli paraya sahip değilse fazla parası olan kişilerden ödünç alıyordu. Onurlu bir adamdı. Ödünç aldığı parayı, kalkanları sattıkça cömert bir faizle birlikte geri veriyordu.

“Aggar’a her kredi verdiğimde bana vermiş olduğu faizi de üzerine ekledim. Böylece sadece kapitalim değil kapitalim üzerinden kazandığım para da artıyordu. Bu miktarların cüzdanıma geri gelmesi inanılmaz tatmin ediciydi.

“Dediğim gibi sevgili öğrencilerim, bir insanın zenginliği cüzdanında taşıdığı para değil, inşa ettiği zenginliktir. Cüzdanına giren altın akışı gittikçe büyür ve cüzdanı şişman tutar. Bu, her adamın arzusudur. Bu, hepinizin istediği şey: çalışmanızla ya da seyahatlerinize göre değil de kendiliğinden gelmeye devam eden bir gelir.

“Yüksek gelirlerim oldu. O kadar çok gelirim oldu ki zengin bir adam olduğum söyleniyor. Aggar’a verdiğim kredi, ilk kâr getiren yatırıмымdı. Bu tecrübeyi kullanarak zamanla kapitalim arttıkça verdiğim kredileri ve yatırımları artırdım. İlk önce birkaç kaynaktan, daha sonra birçok kaynaktan cüzdanıma istediğim gibi kullanabileceğim düzenli bir altın akışı oldu.

“Mütevazı kazancımla altın köleler elde etmiştim ki bu altın köleler çalışarak bana daha çok altın kazandırsın. Onlar ve onların çocukları benim için çalıştıkça gelirim arttı.

“Altın makul kazançlar getirirken hızla artar. Bunu şöyle de anlatabilirim: Bir çiftçi, ilk oğlu doğduğunda on parça gümüşü alarak tefeciye götürür ve oğlu yirmi yaşına gelene kadar bu parayı tutmasını söyler. Tefeci bunu yapar ve her dört yılda bir paranın dörtte birinin faiz olarak anaparanın üzerine ekleneceğine dair bir anlaşma yaparlar. Çiftçi

oğlu için ayırmış olduğu paranın faizinin ya da parayı kiralama miktarının da ana kapitale eklenmesini ister.

“Oğlu yirmi yaşına geldiğinde ne kadar gümüş para biriktiğini sormak için tefeciye gider. Para faizi de eklenerek büyüdüğü için on parça gümüş, şimdi otuz bir buçuk parça gümüşe dönüşmüştür.

“Çiftçi bundan çok memnun olur. Oğlu gümüşlere ihtiyaç duymadığından onları olduğu gibi bırakır. Oğlu elli yaşına geldiğinde, artık bu dünyadan göçmüş olan çiftçinin seneler önce kenara koyduğu on gümüş, artık yüz altmış yedi parça gümüş olmuştur ve tefeci çiftçinin oğluna bu ödemeyi yapar.

“Elli yıl içerisinde yatırım kendini hemen hemen on yediye katlamıştır.

“Bu da zayıf bir cüzdan için üçüncü bir çözümdür. Her kuruşu çalıştırın ve kendi kendilerine üremelerine izin verin. Böylece elde edeceğiniz gelir sürekli olarak cüzdanınıza akar.”

Dördüncü Çare

Hazinenizi Kayba Karşı Koruyun

“Şanssızlık, parlayan bir hedef bulmaya bayılır. Bir insanın cüzdanındaki altın, kayba karşı sert bir şekilde korunmalıdır. İlk önce az miktarlar kazanmak ve bunları korumak tanrılar bize daha fazla altın vermeden önce öğrenmemiz gereken önemli bir derstir,” diye başladı Arkad dördüncü güne.

“Her altın sahibi, kısa sürede hızla para kazanabileceği imkânlar tarafından baştan çıkarılabilir. Arkadaşlar ve akrabalar, kendileri girdikleri şeylere onların da girmesini teşvik ederler.

“İyi bir yatırımın ilk prensibi anaparanın güvende olmasıdır. Eğer anaparanızın kaybolma ihtimali varsa daha büyük kazanımlarla ilgilenmek bilge bir davranış mıdır? Bence değil. Riskin bedeli kaybetme ihtimalidir. Hazinenizden ayrılmadan önce dikkatli bir şekilde çalışmanız, size geri geleceğiyle ilgili her türlü güvenceyi sağlamanız gerekiyor. Hızlıca zengin olma romantik arzularınızın sizi yanlış yola sokmasına izin vermeyin.

“Herhangi birine borç vermeden evvel borcunu geri verebileceğinden ve bu konudaki namından emin olun. Böylece farkında olmadan başkalarına

kendi hazinenizi istemeden de olsa hediye etmemiş olursunuz.

“Herhangi bir alanda yatırım yapmadan evvel başınıza gelebilecek tehlikelerden haberdar olun. Benim kendi ilk yatırımım büyük bir trajediyle sonuçlanmıştı. Bir yıllık birikimimi tuğla ustası Azmur’a teslim ettim; Azmur denizötesi bir seyahate, Tyre’ye gidiyordu ve benim için Fenikelilerden nadir kuyumlar satın almayı kabul etmişti. Döndüğünde bunları satarak kârımızı paylaşacaktık. Fenikeliler dolandırıcı çıktı ve Azmur’a cam parçaları sattılar. Böylece hazinemi kaybetmiş oldum. Şimdi anlıyorum ki tuğla ustası birine kuyum almak için para emanet etmek aptallıkmış.

“Bu yüzden size kendi tecrübelerimin bana öğrettiklerini anlatıyorum. Biriktirdiğiniz hazinenizle yatırım yaparken olabileceklerle ilgili önlem alın ve kendinize çok güvenmeyin. Kâr etmek için parayı kullanmaya alışık kişilerin fikrini ve tavsiyesini almak çok daha iyidir. Böyle tavsiyeler ücretsizdir ve sizin yatırım yapmayı düşündüğünüz miktarda altın kadar değerlidir. Çünkü sizi aynı miktarda altını kaybetmekten kurtaracaktır bu tavsiye.

“Zayıf bir cüzdanın dördüncü çaresi, çok önemli olan bir prensip de cüzdanınız dolduktan sonra boşalmasına izin vermemenizdir. Paranızı sadece anaparanın güvenli olduğu şekillerde yatırım yapın; istediğiniz zaman geri alabileceğiniz koşullar ve paranızın kirası hak ettiği bir değerde olsun. Bilge kişilere fikir danışın. Altını kullanmakla ilgili tecrübeli kişilerin tavsiyelerini alın. Onların bilgeliği, sizin güvencesiz yatırımlar yapmanızı engeller.”

Beşinci Çare

Yaşadığınız Yeri Kâr Edeceğiniz Bir Yatırıma Dönüştürün

“Eğer kazançlarınızın onda dokuzunu kenara koyup hayatı yaşamaya ve tadını çıkarmaya ayırırsanız ve bu onda dokuzun herhangi bir kısmını kişinin selametine zarar vermeden kârlı bir yatırıma dönüştürebilerseniz o zaman hazine daha da hızlı büyür,” diye sınıfa anlatmaya başladı Arkad beşinci derste.

“Babil’deki insanların birçoğu, aileleriyle kendilerine yakışmayan mahallelerde yaşıyor. Talepkâr ev sahiplerine, karılarının çiçek yetiştiremeyeceği, çocuklarının sadece pis sokak aralarında oynayabildiği yerler için yüksek kiralar ödüyorlar.

“Hiç kimse çocuklarının rahat rahat oyun oynayabileceği, kadınların sadece çiçek değil ailelerini beslemek için kullanabileceği bitkileri yetiştirebileceği temiz bir toprak alan olmadan hayatın tadını çıkaramaz.

“Kendi ağaçlarından incir, kendi bağlarından üzüm yemek insanın kalbini mutlulukla doldurur. Kendi alanına sahip olmak ve gurur duyduğu bir yerde oturuyor olmak kendine güvenini artırarak bütün yaptıklarına daha büyük bir istek ve güçle sarılmasını sağlar. Bu yüzden de herkesin kendisinin ve ailesinin başının üzerindeki çatıya sahip olmaya çalışmasını tavsiye ederim.

“Niyet eden birinin evine sahip olması imkânlarının dışında değildir. Kralımız Babil’in duvarlarını öteleyerek şehrin alanını genişletmiş ve böylece gayet makul fiyatlara kullanılmayan arsalar alınabilir hale gelmiştir.

“Ve yine siz öğrencilerime söylemek isterim ki para ödünç veren kişiler, aileleri için ev ve arsa almak isteyen kişilere memnuniyetle yardımcı olurlar. Eğer miktarın makul bir bölümünü önden ödeyebilirsiniz böyle bir amaç için tuğla ve inşaat ustasına ödeme yapmak için ödünç para alabilirsiniz.

“Eviniz inşa edildiğinde kirayı ev sahibine ödediğiniz düzende ödünç aldığınız kişiye ödemelerinizi yapabilirsiniz. Ödünç aldığınız kişiye olan borcunuz her ödemeye azalacağından birkaç yıl içinde kredinizi ödemiş olursunuz.

“Böylece değerli bir mülke sahip olduğunuz için kalbiniz mutlu olur ve artık tek masrafınız krala ödeyeceğiniz vergilerdir.

“Karınız kıyafetleri yıkamak için nehre daha sık inecek, her seferinde yetiştirdiği bitkileri sulamak için bir keçi derisi dolu su getirecek.

“Kendi evinin sahibi olan kişi birçok iyi şeyden yararlanabilir. Böylece yaşam masraflarını da azaltarak harcamalarını zevklerine, arzularını tatmin etmeye harcayabilir. O zaman bu da zayıf bir cüzdan için beşinci çaredir: Kendi eviniz olsun.”

Altıncı Çare

Geleceğiniz İçin Gelirinizi Garantileyin

“Her insanın hayatı çocukluktan yaşlılığa doğru gider. Bu, hayatın izlediği yoldur ve tanrılar öbür dünyaya erken çağırmadığı sürece kimse bu yoldan şaşmaz. Bu yüzden de gelecek günler, kişinin artık genç olmadığı, ailesini rahatlatamadığı, destekleyemediği günler için uygun bir gelir sağlamak önemli bir iştir. Bu derste artık daha az para kazanır hale geldiğinizde yine de cüzdanınızın dolu olması için neler yapılabileceğini konuşacağız,” diyerek başladı Arkad derslerin altıncı gününe.

“Zenginliğin kurallarına göre davranan biri, gittikçe artan bir gelire sahip olarak bu gelecek günleri düşünmelidir. Yıllar boyu güvende durabilecek bir yatırım ve kaynak yaratacak planlar yapmalıdır. Bunları öyle bir ayarlamalıdır ki kullanmaya ihtiyacı olduğunda da paraya rahatça erişebilsin.

“Geleceğini güvence altına almak için birçok yöntem vardır. Gizli bir yer belirleyip hazinesini bir sır olarak gömebilir. Ne kadar dikkat ederse etsin, bu hazine hırsızların ganimeti olabilir. O yüzden bu planı çok da tavsiye etmiyorum.

“Bu amaçla ev ve arsa alınabilir. Gelecekte kazanacağı artı değer ve kullanışlılığına göre seçilirse yatırım kalıcı olup satışından elde edilecek gelir, bir güvence yaratabilir.

“Parasını kredi veren birine kredi olarak vererek değerini düzenli olarak artırabilir. Kredi veren kişinin düzenli olarak artıracığı para anaparanın değerine değer katacaktır. Ansan adında sandalet yapan bir usta tanıyorum. Geçenlerde bana anlattığına göre kredi veren kişiye sekiz yıl boyunca iki gümüş para ödünç veriyor. Krediyi verdiği kişinin yaptığı hesaplamalarla heyecanlanan Ansan’ın aktardığına göre her dört yılda bir dörtte bir gelir getiren bu küçük kira miktarı, şimdi bin kırk gümüş paraya dönüşmüştü.

“Sayılarla ilgili bilgimi kullanarak on iki yıl sonra eğer her hafta iki parça gümüş yatırmaya devam ederse parasının dört bin gümüşe dönüşeceğini söyleyerek onu teşvik ettim, ki bu miktar da onun için hayatının sonuna kadar yeterli olur.

“Eğer düzenli olarak yapılan küçük bir ödeme bile böyle kârlı bir sonuca dönüşüyorsa her insan işleri ve yatırımları ne kadar iyi gidiyor olursa olsun

kendi yaşlılığı ve ailesinin geleceği için böyle bir garantiye alma yöntemi düşünmeli.

“Bu konuda daha söyleyeceklerim var. Eğer ileride bir gün bilge birileri kendi ölümüne karşı sigorta yapmak için küçük bir miktarı düzenli olarak biriktirirse kişi öldüğünde aileye kalacak para cömert bir miktara dönüşebilir. Bunu istenen ve tavsiye ettiğim bir durum olarak görüyorum. Fakat bugün bu çok da mümkün değil; herhangi birinin ya da herhangi bir ortaklığın hayat süresinin ötesinde de işlemesi gerekiyor. Kralın tahtı kadar sağlam bir düzen olmalı. Böyle bir planın bir gün gerçekleştirileceğine inanıyorum ve bu gerçekten birçok insan için büyük bir iyilik olacak. Aile ferdinin yaptığı en ufak yatırım bile o vefat ettikten sonra ailesinin kullanabileceği hale gelecek.

“Gelecekte değil de şu anda yaşadığımız için elimizde olan imkânlarla ve yöntemlerle amacımıza ulaşmaya çalışmalıyız.

“Bu yüzden herkese tavsiyem, bilge ve iyi düşünülmüş yöntemler kullanın ve ileriki yaşlarınızda cüzdanınızın zayıf olmaması için önlemler alın. Artık para kazanamayan biri için ya da reisini kaybetmiş bir aile için zayıf bir cüzdan acı verici bir trajedidir.

“O zaman bu da zayıf bir cüzdan için altıncı çare: Yaşlandığınızdaki ve ailenizin ileriki yıllardaki ihtiyaçları için şimdiden bir gelir yaratmaya bakın.”

Yedinci Çare

Kazanma Kapasitenizi Artırın

Arkad dersinin yedinci gününde, sınıfa şu şekilde hitap etti: “Sevgili öğrencilerim, bugün size zayıf bir cüzdana karşı en hayati çözümlerden birini anlatacağım. Fakat altından değil de sizden bahsedeceğim. Önümdeki rengârenk kaftanlar giymiş adamlardan bahsedeceğim. İnsanların zihninde ya da hayatında olan, başarıya destek veren ya da başarıyı engelleyen şeylerden bahsedeceğim.

“Geçenlerde genç bir adam ödünç para almak için bana geldi. Neden paraya ihtiyacı olduğunu sorguladığımda kazanımlarının harcamaları için

yeterli olmadığından yakındı. O zaman ona zayıf bir cüzdanı tedavi edecek yedi çareden bahsettim. Para ödünç vermek için kötü bir aday olduğunu söyledim; parayı bana ödemek için ekstra bir geliri yoktu.

“Genç dostum, ihtiyacın olan, daha fazla para kazanmak. Daha fazla para kazanabilmek için ne yapıyorsun?” diye sordum.

“Elimden geleni yapıyorum,” diye cevap verdi. ‘İki ayda altı kere ustamdan zam istedim ama başarılı olamadım. Kimse daha sık zam isteyemez zaten.’

“Onun bu basit düşüncesine gülümseyebiliriz ama gelirini artırmak için gereken hayati şeylerden birine sahipti. Daha fazla kazanma arzusu vardı, ki bu, saygı duyulası ve yerinde bir arzudur.

“Her başarının temelinde arzu vardır. Arzularınızın güçlü ve net olması gerekir. Genelleştirilmiş arzular zayıf isteklerin ötesine geçemez. Bir adamın zengin olma isteğinin pek bir anlamı yoktur. Bir adamın beş parça altına sahip olma isteği ise elle tutulur bir arzudur ve o yüzden gerçekleştirilebilme ihtimali vardır. Beş parça altını garantiye aldıktan sonra benzer yöntemlerle on parça altını, yirmi parça altını, bin parça altını bulabilir ve işte o zaman zengin olmuştur. Küçük bir arzuyla gerçekleştirmeye çalışarak büyük bir miktarı da garantiye almayı öğrenmiştir. Zenginlik bu şekilde olur: İlk önce küçük miktarlarla, daha sonra büyük miktarlarla daha fazla şey elde edilebilir.

“Arzuların net ve tanımlı olması gerekir. Eğer çok fazla, çok karışık ya da yapılabilenin ötesinde arzular varsa kendi amaçlarına hizmet edemezler.

“İnsan daha verimli çalışırsa kazanma yetisi de artar. Kendi açımdan konuşmam gerekirse birkaç bakır para için kil tabletlere yazı kazıdığım mütevazı kâtiplik günlerimde diğer çalışanların benden daha fazla çalıştıklarını ve daha fazla ücret aldıklarını fark ettim. O zaman kimsenin benden daha çok çalışmayacağına karar verdim; aynı zamanda diğerlerinin başarısının sırrını da keşfettim. İşimle daha çok ilgilenince, daha iyi konsantre olup yaptığımı odaklanınca kimse benden daha fazla tablet işleyemiyordu. Yeteneklerimi artırdıkça aldığım ödül de arttı ve bu yüzden de ustama altı kere gidip zam istemem gerekmedi.

“Daha çok bildikçe daha fazla kazanırız. Kendi zanaatında daha fazla şey öğrenmek isteyen kişi daha fazla kazanır. Eğer zanaatkârsa daha fazla

yöntem ve araç kullanmayı öğrenerek işini daha iyi yapabilir. Kişi zayıf cüzdana karşı yedi çarenin kurallarını öğrenip kendi alanındaki kişilerin fikrini alarak bilgi paylaşımı yapmalıdır. Mesela tüccarsa daha iyi malları daha ucuza almak için çalışmalıdır.

“Akıllı yatkın kişilerin işleri her zaman iyiye doğru gider çünkü onlar her zaman muhtaç oldukları müşterilerine daha iyi servis vermek için kendilerini geliştirirler. O yüzden herkesi gelişimin ön safhalarında olmaya ve hiçbir zaman durmamaya davet ediyorum, yoksa geride kalırlar.

“Hayatta edindiği tecrübeler insana kazanç getirebilir. Bahsedeceğim bu prensipleri yerine getiren kişi, kendisine de saygı duyabilir:

“Bütün borçlarını elinden geldiğince hızlı bir şekilde ödemelidir. İmkânının dışında olan şeyleri satın almamalıdır.

“Ailesine iyi bakmalıdır ki onun hakkında iyi düşünüp iyi konuşsunlar.

“Vasiyetini hazırlamalıdır ki tanrılar onu yanına çağırdığında mülkleri uygun ve onurlu bir şekilde bölünebilsin.

“Fiziksel olarak zayıf olanlara ve şanssızlıklar yaşamış kişilere şefkat göstererek makul sınırlar içinde yardım etmeli. Değer verdiği kişilere düşünceli jestler yapmalı.

“Zayıf bir cüzdana karşı yedinci ve son çare kendi güçlerinizi besleyerek çalışmak ve daha bilge olmak, daha çok beceri kazanmak ve kendinize saygı göstermektir. Böylece dikkatle şekillendirmiş olduğunuz arzularınızı gerçekleştirebilmek için gereken özgüveni sağlayabilirsiniz.

“Zayıf bir cüzdandan için yedi çare bunlardır. Uzun ve başarılı hayatımın sonucu şekillendirdiğim bu yedi çareyi zengin olmak isteyen herkese tavsiye ediyorum.

“Sevgili öğrencilerim, Babil’de hayal edebileceğinizden daha fazla altın var. Ve bu altınlar, herkese yeter.

“Bu prensipleri gerçekleştirirseniz zenginleşerek daha varlıklı olabilirsiniz ki bu da sizin hakkınızdır.

“Bu doğruları kralımızın onurlu kullarına aktarırsanız şehrimizin büyük zenginliğinden herkes için bir pay çıkar.”

İYİ ŞANS TANRIÇASIYLA TANIŞALIM

*“Eğer bir adam şanslıysa başına
gelecek iyi şeylerin boyutlarını
önceden bilmek mümkün değildir. Onu
Fırat Nehri’ne atın, yüzerek çıktığında
elinde bir inci tanesi olur.”*

—Babil atasözü

Şanslı olma arzusu evrensel bir arzudur. Dört bin yıl önceki insanlar için de çok güçlü bir arzuydu, bugünün insanı da bu arzuyu aynı şiddette hissediyor. Hepimiz bu kaprisli İyi Şans Tanrıçası’nın iyi tarafında olmak istiyoruz. Onunla tanışmamız ve sadece ilgisini değil aynı zamanda cömert iyiliklerini kendimize çekmemiz nasıl mümkün olabilir?

İyi şansı kendine çekmek diye bir şey söz konusu olabilir mi?

Antik Babil’deki insanlar da işte tam da bunu bilmek istiyorlardı. Tam da bunu öğrenmeye karar verdiler. Zeki ve kurnaz düşünürlerd. Bu da şehirlerinin neden dünya tarihindeki en zengin ve en güçlü şehir olduğunu açıklıyor aslında.

O dönemde okul ya da üniversite yoktu. Yine de bir öğrenme merkezi vardı ve oldukça işlevseldi. Babil’in yüksek binaları arasında Kral’ın Sarayı, Asma Bahçeleri ve tanrıların tapınaklarıyla aynı önemde olduğu biliniyordu. Fakat burası hakkında tarih kitaplarında fazla bir bilgi bulamazsınız, hatta belki hiçbir şey bulamazsınız. Öğrenme merkezi, dönemin düşünürleri için büyük önem taşıyordu.

Öğrenme Tapınağı denen merkez, geçmişin bilgeliğini gönüllü öğretmenler aracılığıyla aktarmayı amaçlıyordu ve açık forumlarda, günün popüler konuları tartışılıyordu. Tapınağın duvarları içerisinde herkese eşit

davranılıyordu. En alt seviyedeki bir köle bile prenslerle fikirlerini ceza alma korkusu olmadan açık açık konuşabiliyordu.

Öğrenme Tapınağı'nı en sık ziyaret edenlerden biri de zengin bir adam olan bilge Arkad'dı. Arkad'ın Babil'deki en zengin adam olduğu söyleniyordu. Kendine ayrılmış özel bir alanı olan Arkad hemen hemen her akşam farklı yaşlarda, bazıları genç, bazıları yaşlı bir grup insanla buluşarak ilginç bulduğu konuları tartışıp konuşuyordu.

Durup dinleyelim bakalım iyi şanslı çekme konusunda bir şeyler biliyorlar mı?

Kıpkırmızı bir alev topu olan güneş çölün tozları arasından batarken Arkad, alışık olduğu platforma doğru yavaşça yürüdü. Şimdiden dört düzine kişi onun gelmesini bekliyordu, yere yayılmış olan küçük halıların üzerine uzanmışlardı. Başkaları da gelmeye devam ediyordu.

Arkad sordu: "Bu akşam neyi tartışalım?"

Kısa bir duraksamadan sonra uzun boylu bir dokumacı ayağa kalkarak konuştu: "Arkad ve buradaki sevgili arkadaşlarım. Tartışılmasını istediğim bir konu var ama size komik gelmesinden çekindiğim için duraksıyorum."

Arkad ve diğerlerinin teşvik etmeleriyle kısa bir duraksamadan sonra devam etti: "Bugün şanslı bir günümdeydim. İçinde üç altın para olan bir cüzdan buldum. Şanslı olmaya devam etmek benim en büyük arzum. Herkesin de benzer bir arzuya sahip olduğunu düşündüğümünden iyi şanslı kendimize nasıl çekebileceğimizi tartışmayı öneriyorum."

Arkad "Çok enteresan bir konu ortaya atıldı," dedi. "Kesinlikle tartışmaya değer. Bazıları için iyi şans aynı bir kaza gibi anlık başa gelebilecek bir şeydir, amaçsız ve nedensiz. Bazıları da cömert tanrıçamız Ashtar'ın bütün iyi olayları başlatan olduğuna ve kendine saygı gösterenlere bir şeyler vermek için çabaladığına inanır. Söyleyin arkadaşlar, iyi şansın her birimizi nasıl ziyaret edebileceğine dair birlikte bir yol arayalım mı?"

"Evet! Evet! Kesinlikle!" diye cevap verdi büyümekte olan kalabalık.

Bu yüzden Arkad devam etti: "Tartışmamızı başlatmak için ilk önce dokumacının başına gelen gibi olaylar yaşayanlar söz alsın; hiçbir çaba göstermeden değerli bir hazine ya da kuyum bulan ya da kendilerine değerli şeyler verilenler anlatsın."

Durdu, birinin cevap vermesini bekledi ama kimse cevap vermedi.

“Kimsenin başına böyle bir şey gelmedi mi?” diye sordu Arkad. “O zaman bu tarz iyi şans gerçekten nadir demek ki. Arayışımıza nereden devam edelim? Önerisi olan var mı?”

“Ben bir öneride bulunabilirim,” diye cevap verdi iyi giyimli genç bir adam. “İyi şanstı bahsedildiğinde düşüncelerin oyun masalarına gitmesi normal değil mi? Burada tanrıçanın hediyelerini kazanmaya çalışan insanları bulmuyor muyuz genelde?”

Oturduğu yere dönerken başka bir ses geldi: “Durma! Hikâyeye devam et. Söyle bakalım, oyun masalarında iyi şans buldun mu? Zarların kırmızı tarafını çevirdi mi kimse senin için? Oyunu kuranın elinden paraları alıp sana vererek cüzdanını doldurdu mu, yoksa zarların mavi tarafını çevirerek zorlukla kazanılmış gümüş paralarından mı oldun?”

Genç adam da tatlı gülüşmelere katıldı ve cevap verdi: “Kabul ediyorum ki benim orada olduğumun farkında bile değildi. Peki ya siz? Hiç zarları sizin lehinize atmak için beklediğini gördünüz mü? Hepimiz hem dinlemek hem de öğrenmek istiyoruz.”

Arkad, “İyi bir başlangıç,” diyerek böldü. “Her sorunun farklı boyutlarını birlikte düşünmek için buradayız. Oyun masasını yok saymak, herkeste olan küçük bir miktar gümüş parayı altın paraya çevirme içgüdüsünü görmezlikten gelmek olur.”

Başka bir dinleyici devam etti: “Daha dünkü yarışlar aklıma geliyor. Eğer tanrıça oyun masalarındaysa altın at arabalarının ve ağızları köpüren atların olduğu yarışları kesinlikle görmezlikten gelmiyor. Bize doğruyu söyleyin Arkad, tanrıça size Nineveh’ten gelen gri atlar üzerine bahis yapmanız gerektiğini fısıldadı mı? Sizin hemen arkanızda duruyordum ve gri atlara oynadığınızı duyduğumda inanmadım. Hepimiz gibi siz de biliyorsunuz ki Asurluların hiçbir takımı bizim atlarımızı adil bir yarışta yenemez.

“Tanrıça kulağınıza fısıldayarak grilere mi oynamanızı söyledi? Son dönüşte en içteki siyah atın ayağının takılacağını ve bizim atlarımızın yolunu keseceğini, bu yüzden de gri atların hak etmedikleri bir şekilde kazanacağını mı söyledi size?”

Arkad anlayışla gülümsedi. “Neden tanrıçanın herhangi bir adamın bahisleriyle ilgileneceğini düşünüyorsunuz? Bence o, sevgiyi ve onuru

temsil eden, ihtiyacı olanlara yardımcı olmaktan zevk alan, hak edenleri ödüllendiren bir tanrıça. Onu aradığımda oyun masalarına ya da yarışlara bakmıyorum, buralarda kazanıldığından daha fazla para kaybedildiğini görüyorum. Daha fazla ödül hak eden şeylerin yapıldığı yerlere bakıyorum onu görmek için.

“Toprağı işleyen, dürüst ticaret yapanlarda arıyorum onu. Herkesin işinde, çabalarında para kazanacak imkânlar var. Her zaman olmasa bile zamanla ödüllendirileceklerdir; bazen yanlış kararlar verebilirler, bazen rüzgârlar ve hava onların çabalarını boşa çıkarabilir ama ısrarla devam ettikleri sürece kâr edeceklerdir. Çünkü kâr etmek, zamanla onların lehine olacaktır.

“Ama birisi oyun oynadığında, kumar oynadığında durum tersine döner ve kâr etme, her zaman oyunu kuranın lehine olduğundan oyuncu açısından olumsuz sonuçlanır. Oyunun tasarlanma biçimi her zaman oyunu kuranın kazanacağı şekilde düşünülmüştür. Oyunu kuran bunu iş olarak yaptığından kendisi için her zaman cömert bir kâr getirecek şekilde, oyuncuların bahiste kullandıkları parayı kendi kârına dönüştürür. Çoğu oyuncu, oyunu kuranın kâr etme oranının ne kadar yüksek, kendininkinin ne kadar düşük olduğunu fark edemez.

“Örneğin, zar üzerine yapılan bahislere bakalım. Her seferinde hangisinin üste geleceğine dair bir bahis yapılır. Eğer kırmızı taraf üste gelirse oyunu kuran kişi bahsimizi dörde katlar. Ama eğer diğer beş taraftan biri üste gelirse bahsi kaybederiz. Bu yüzden de görebileceğimiz gibi kaybetme şansımız kazanma şansımızın beş katıdır. Kırmızı üst tarafa geldiğinde ortaya koyduğumuz paranın dört katını kazandığımız için dört tane kazanma hakkımız var. Bir gecede oyunu kuran kişinin kârının beşte birini tutacağını farz edebiliriz. Bahislerinin sadece beşte birini kaybetmesinin beklendiği bir oyunda sadece arada sırada kazanmaktan fazla bir beklentimiz nasıl olabilir ki?”

“Ama bazıları bazen büyük miktarlar kazanıyor,” diye atıldı dinleyicilerden biri.

Arkad devam etti: “Evet, bu doğru. Ama o zaman paranın her zaman değerli olabilmesi için ne şekilde güvenceye alınabileceği sorusu aklıma geliyor. Tanıdıklarım arasında Babil’in en başarılı insanları olsa da

hiçbirinin başarısı böyle bir öz kaynakla başlamadı.

“Siz burada toplananlar çok daha fazla vatandaş tanıyorsunuz. Merak ediyorum da kaç tane başarılı vatandaşın başarısının başlangıcı kumar masasındaydı? Her biriniz böyle kaç kişi tanıdığınızı söyleyin. Ne dersiniz?” Uzun bir sessizlikten sonra birisi ortaya atladı: “Oyunu kuranlar da buna dahil mi?”

Arkad cevap verdi: “Eğer başka kimse aklınıza gelmiyorsa, eğer hiçbirinizin aklına bir isim gelmiyorsa kendinizi düşünün. Aranızda sürekli kazanan ve bu kaynağı tavsiye edecek biri var mı?”

Cevap olarak arka taraftan homurtular yükseldi ve sonra bu homurtular gülüşler arasında yayıldı.

Arkad devam etti: “Görünen o ki tanrıçanın sıkça ziyaret ettiği yerlerde aramıyoruz iyi şans.

“O zaman başka yerleri keşfedelim. İyi şans, kayıp cüzdanların bulunduğu yerlerde bulamadık, oyun masalarında da bulamadık gibi gözüküyor. Yarışlara gelince de doğruyu söylemek gerekirse oralarda kazandığımdan çok daha fazla para kaybettim.

“O zaman işlerimizi ve zanaatlarımızı düşünelim. Eğer bir iş ilişkisinin sonucunda emeğimizin karşılığını alıyorsak bunu şans yerine kârlı bir iş olarak düşünmek çok doğal değil mi? O zaman şans tanrıçasının hediyelerini görmemiş olabileceğimizi düşünüyorum. Belki de en takdir etmediğimiz yerlerde bize cömertliğiyle yardım ediyor. Bir sonraki tartışma konumuzu kim söyleyecek?”

Bunun üzerine yaşlı bir tüccar ayağa kalktı, beyaz, kibar kıyafetini düzelterek, “Arkadaşlarım, saygıdeğer Arkad, izninizle size bir önerim olacak. Eğer dediğiniz gibi işimizdeki başarımızı ve yetkinliklerimizin kredisini alacaksak neden ucu ucuna kaçırdığımız başarılar, durumlar üzerine de düşünmüyoruz? Eğer gerçekleşmiş olsalardı nadir bulunan başarılar olacaktı. Gerçekleştirilemedikleri için onları ödül olarak göremiyoruz. Eminim buradaki birçok kişinin aktarabilecekleri tecrübeleri vardır,” dedi.

Arkad bu öneriyi, “Bilge bir yaklaşım!” diyerek destekledi. “Aranızda kimler başarıya yaklaştıktan sonra elinizden kayıp gittiğini gördü?”

Birçok el kalktı, tüccarın da eli bunların arasındaydı. Arkad konuşması

için ona işaret etti. “Bu yaklaşımı siz teklif ettiğiniz için ilk önce sizin diyeceklerinizi duymak isterim.”

“Memnuniyetle anlatırım,” diye devam etti tüccar. “Başarının bir adama ne kadar yaklaştığını ve adamın onun kaçmasına ne kadar körce izin verdiğini anlatan büyük bir kayıp ve pişmanlık hikâyesi.

“Bundan yıllar önce ben genç bir adamken, yeni evlenmiş ve para kazanmaya daha yeni başlamışken babam bir yatırım işine girmem için ısrar etti. Arkadaşlardan birinin oğlu şehrin dış duvarlarına yakın bir yerde boş bir arazi bulmuştu. Su kanalından çok yukarıda olduğundan buraya su gelmesinin imkânı yoktu.

“Babamın arkadaşının oğlu öküzler tarafından çekilecek üç tane büyük su tekerleği yaptırarak bu verimli toprağa hayat verecek olan suyu oraya götürmeyi planlıyordu. Bunu yaptıktan sonra da bu toprağı parçalara bölerek şehirde yaşayanlara bitkilerini yetiştirmeleri için satacaktı.

“Babamın arkadaşının oğlunun bu işi tamamlayacak parası yoktu. Benim gibi o da genç ve mütevazı bir kazancı olan biriydi. Onun da babası benimki gibi büyük bir aileden geliyordu ve imkânları kısıtlıydı. Bu yüzden bir grup insanla birlikte bu işe girmeye karar vermişti. Grupta on iki kişi olacaktı. Kendi gelirleri olan bu yatırımcılar, kazançlarının onda birini proje tamamlanana kadar bu toprağa yatırmaya söz vereceklerdi. Bu safhada da herkes ilk başta koyduğu para oranında kâra ortak olacaktı.

“Babam bana dedi ki: ‘Artık genç bir adamsın. Benim arzum senin şimdiden değerli bir miras inşa etmeye başlaman, herkes içinde saygınlığı olan biri haline gelmen. Babanın düşüncesiz hataları sonucu elde ettiği bilgidен yararlanmanı arzu ediyorum.’

“‘Ben de bunu istiyorum, baba,’ diye cevap verdim.

“‘O zaman tavsiyelerimi dinle. Benim senin yaşındayken yapmış olmam gereken şeyi yap. Kazancının onda birini kârlı olacak yatırımlara ayır. Kazançlarının onda biri ve onların kazanacağı paralarla benim yaşıma geldiğinde değerli bir mal varlığın olur.’

“‘Sözlerin çok bilge, baba. Ben de gerçekten zengin olmak istiyorum. Yalnız kazançlarımın gitmesi gereken birçok yer var. O yüzden de tavsiyene uyma çekincelerim var. Gencim. Daha çok zamanım var.’

“‘Ben de senin yaşındayken aynı şeyi düşünüyordum ama seneler geçti

ve ben daha başlayamadım bile.'

“Başka bir zamanda yaşıyoruz baba. Ben senin hatalarını yapmayacağım.’

“Önünde bir imkân var, oğlum. Zenginliğe gidebilecek bir şans sunuyor sana. Sana yalvarıyorum, gecikme. Yarın arkadaşımın oğluna git ve kazancının onda birini yatırım olarak vermek için anlaş. Hemen yarın sabah git. Fırsatlar kimseyi beklemiyor. Bugün burada, sonra gidiyor. O yüzden sakın gecikme!’

“Babamın tavsiyesine rağmen duraksadım. Tüccarların Doğu’dan getirdiği güzel kaftanlar vardı, o kadar güzel ve o kadar narinlerdi ki karım da ben de bu kaftanlara sahip olmak istedik. Eğer gelirimın onda birini buraya yatırmış olsaydım bu ve benzeri zevklerden mahrum kalacaktık. Karar vermekte geciktim, daha sonra çok pişman oldum. Bu girişim, kimsenin tahmin edemeyeceği kadar kârlı oldu. Bu benim hikâyem. İyi şansın kaçmasına işte böyle izin verdim.”

Koyu tenli, çölden geldiği belli olan bir adam durumu şöyle yorumladı: “Bu hikâyede görüyoruz ki iyi şans imkânı kabul eden adama gelir. Her mal varlığının bir başlangıcı olmalı. Bu başlangıç birkaç altın ya da gümüş para da olabilir ki bunlar ilk kazancından kenara ayırdığı bir yatırımdır. Ben birçok hayvan sürüsüne sahibim. Hayvan sürülerime başladığımda sadece küçük bir çocuktum ve bir gümüş para ile tek bir genç dana almıştım. Bu, mal varlığımın başlangıcıydı ve benim için çok önemliydi.

“Mal varlığını inşa etmeye başlamak herhangi bir insanın başına gelebilecek en iyi şey. Herkeste bu ilk adım farklıdır; bazıları kendi emekleri karşılığında para kazanırken bazıları da altınlarıyla yatırım yapıp onun getirisini kazanırlar. Bazıları da daha gençken bu imkânı kullanamayıp maddi başarıya ulaşamazlar ya da bu tüccarın babası gibi bazıları böyle bir girişimde bulunamazlar.

“Eğer bu arkadaşımız babasının tavsiyesine uyup kendisine gençken verilmiş olan imkânı kullanmış olsaydı şu anda çok daha fazla şeye sahip olurdu, dünyanın nimetlerinden daha fazla yararlanabilirdi. Eğer dokumacı arkadaşımızın iyi şanssı şu anda böyle bir adım atmasına yardımcı oluyorsa o zaman gerçekten mal varlığının temellerini atmış olur.”

Başka ülkeden gelmiş biri ayağa kalkarak, “Teşekkürler! Ben de söz

almak istiyorum,” dedi. “Ben Suriyeliyim. O yüzden dilinizi o kadar iyi konuşamıyorum. Bu tüccar arkadaşına bir isim vermek istiyorum. Belki bu ismin çok da kibar olmadığını düşüneceksiniz ama ben ona bu ismi vermek istiyorum. Ama sizin bu ismi anlatmak için kullandığınız kelimeyi bilmiyorum. Eğer Suriye dilinde söylersem anlamayacaksınız. O yüzden, sayın efendiler, o kelimeyi bana hatırlatır mısınız, kendisi için iyi olacak şeyleri erteleyen birine ne denir?”

“Erteleyici,” dedi biri.

“Hah işte evet,” diyerek heyecanlandı Suriyeli, ellerini çırpı. “İmkân ayağına geldiğinde kabul etmemiş. Beklemiş. Şu anda meşgulüm demiş. Hoşçakal, demiş şans, imkân. Böyle birisini bekleyemez çünkü. Eğer bir adam şanslı olmak istiyorsa hızlı adım atar, diye düşünür. Eğer şans kapınızı çaldığında hızla cevap vermiyorsanız bu tüccar gibi gecikirsiniz.”

Tüccar da yanıt olarak gülüşlere cevap verdi. “Sana saygım sonsuz duvarlarımızın içindeki yabancı, gerçeği söylemekten çekinmiyorsun.”

“O zaman şimdi de başka bir imkân hikâyesi dinleyelim. Bize başka bir hikâye anlatmak isteyen var mı?” sordu Arkad.

Orta yaşlı, kırmızı kıyafetli bir adam cevap verdi: “Benim bir hikâyem var. Hayvan alarak geçimimi sağlıyorum; genelde deve ve at, bazen de koyun ve keçi alıyorum. Anlatacağım hikâyede, fırsatın bir gece beklemediğim bir şekilde nasıl kapımı çaldığını anlatacağım. Belki de bu yüzden kaçmasına izin verdim. Buna siz karar verin.

“On günlük, talihsiz bir deve arayışı seyahatinden şehrimize geri dönerken şehrin kapılarının kapalı ve kilitli olduğunu görüp çok sinirlendim. Kölelerim gece için çadır kurdular; su ve yiyecek olmadan geçirecektik geceyi. Yaşlı bir çiftçi yanıma geldi, o da bizim gibi kapıların dışında kalmıştı.

“Bana ‘Saygıdeğer efendim,’ diye hitap etti. ‘Görünüştünüzden anlıyorum ki siz hayvan alımı yapan tüccar birisisiniz. Eğer böyleyse size muhteşem bir koyun sürüsü satmak istiyorum. Karım ateşler içinde yatıyor. O yüzden hemen yanına geri dönmem gerekiyor. Koyunlarımı alın ve ben ve kölelerim develerimize binip hemen geri dönelim.’

“Hava o kadar karanlıktı ki sürüsünü göremiyordum ama melemelerden anladığım kadarıyla büyük bir sürü olmalıydı. On gün boyunca

bulamadığım develerle vakit harcadığım için hemen pazarlık yapmaya başladım. Endişe içinde olduğundan uygun bir fiyat önerdi. Kabul ettim, sabah şehrin kapıları açıldığında kölelerimin koyunları ciddi bir kârla satabileceğini biliyordum.

“Pazarlık son buldu, kölelerden meşaleler istedim. Birlikte sürüyü sayacaktık. Çiftçi sürüde dokuz yüz koyun olduğunu söylüyordu. Detaya girmeyeyim arkadaşlar, susuz, hareketli, etrafta dolanan bir koyun sürüsünü saymak gerçekten imkânsızdı. Sayamayacağımızı fark ettik. Bu yüzden çiftçiye gün ışıyınca koyunları sayacağımı ve o zaman ödemeyi yapacağımı söyledim.

“‘Lütfen, efendim,’ diye yalvardı. ‘Fiyatın üçte ikisini bana bu gece ödeyin ve yola çıkayım. Size en zeki ve en eğitilmiş kölemi sabah sayıma yardımcı olsun diye bırakırım. Çok güvenilir ve hesabımızın geri kalan kısmını ona verebilirsiniz.’

“İnat ettim ve ödemeyi o gece yapmayı reddettim. Ertesi sabah uyandığımda şehrin kapıları açıldı ve dört alıcı sürünün peşine düştü. Çok isteklilerdi ve çok daha yüksek fiyatlar ödemeye talip oldular; şehir kuşatma tehdidi altındaydı ve yeterince yiyecek yoktu. Çiftçi, bana önerdiğinin üç katına sürüyü sattı. Böylece ben de iyi şansımın elimden kaçmasına izin vermiş oldum.”

“Sıradışı bir hikâye,” diye yorumda bulundu Arkad. “Nasıl bir bilgelik tavsiye ediyorsunuz bu hikâyeye?”

“Buradan çıkarılabilecek ders, eğer pazarlık bize uygun geliyorsa hemen ödemeyi yapmak,” dedi eyer ustası. “Eğer pazarlık iyiye kendi zaaflarınıza karşı korumaya ihtiyacınız var. Biz ölümlüler sık sık fikir değiştirebiliyoruz. Ve doğruyu söylemek gerekirse haklı olduğumuzda fikrimizi değiştirme ihtimalimiz haksız olduğumuza göre çok daha fazla. Gerçekten inatçıyız hatalı olduğumuzda. Haklı olduğumuzdaysa gidip gelip fırsatın elimizden kaçmasına sebep oluyoruz. İlk yargı her zaman en doğrusudur. Ama yine de iyi bir pazarlık da olsa çekinme huyum olduğunu bildiğim için kendi zaaflarıma karşı hemen bir depozito yatırıyorum. Bu sayede de iyi şansımı tepmemiş oluyor, pişman olmaktan kurtuluyorum.”

“Teşekkürler! Tekrar söz almak istiyorum,” dedi Suriyeli ayağa kalkarak. “Bu hikâyeler birbirine çok benziyor. Her seferinde de fırsat benzer

nedenlerden dolayı kaçıyor. Fırsat erteleyiciye geliyor, iyi bir şey olduğunu bilmelerine rağmen duraksıyorlar, şimdi doğru zaman demeyi başaramıyorlar. Hemen yapayım demesi gerekiyor. Yoksa insan nasıl başarılı olur?”

Hayvan tüccarı, “Sözlerin çok bilge, sevgili arkadaşım,” diye cevap verdi. “İki hikâyede de erteleme yüzünden iyi şans elden kaçtı. Ama bu çok tanıdık bir durum. Erteleme ruhu herkesin içinde var. Hepimiz zengin olmak istiyoruz, her fırsat belirdiğindeyse kabul etmeyi erteliyoruz. Bu sesi dinleyerek kendimizin en büyük düşmanı oluyoruz.

“Gençliğimde Suriyeli arkadaşımızın bize hatırlattığı bu kelimenin anlamını bilmiyordum. İlk önce birçok kârlı işi tepmenin nedeninin iyi kararlar verememenden dolayı olduğunu düşündüm. Daha sonra inatçı karakterimi suçladım. Sonunda fark ettim ki harekete geçmem, hızlı davranmam ve kararlı olmam gerektiği anlarda erteleme alışkanlığıydı başıma dert olan. Gerçek karakterim ortaya çıktığında durumdan nefret ettim. At arabasına bağlanmış vahşi bir eşeğin huysuzluğuyla kendimi bu bağlardan koparıp başarıya koştum.”

“Teşekkürler! Tüccar arkadaşımıza bir soru sormak istiyorum: Güzel bir kaftan giymişsiniz, fakir gözükmüyorsunuz. Başarılı biri gibi konuşuyorsunuz. Söyleyin lütfen, erteleme kulağınıza fısıldadığında dinliyor musunuz?” diye sordu Suriyeli.

“Alıcı arkadaşımız gibi ben de erteleme huyumu fark edip aşmak zorunda kaldım,” diye cevap verdi tüccar. “Benim için bir düşman olduğunu fark ettim, başarılarıma engel olmaya çalışıyordu. Beni elime geçen fırsatlardan uzaklaştırdığı durumlardan sadece bir tanesini size anlattım. Bunu aşmak, nedenini anlayınca çok da zor değil. Kusurunu bilen kişi erzaktan alıkonmamış olur. Ya da hiç kimse bilerek müşterilerini uzaklaştırıp kârından mahrum kalmaz. Bu düşmanı tanıdığım ve bana yaptıklarını anladığım zaman onu aşmak için büyük bir çaba sarf ettim. Babil’in zengin hazinelerinin tadını çıkarabilmek isteyen herkes erteleme ruhunu aşmalı.

“Ne diyorsun Arkad? Babil’deki en zengin insan olduğun için senin en şanslı Babilli olduğun da söyleniyor. Tam olarak başarılı olmak için her insanın içindeki erteleme ruhunu tamamen yok etmiş olması gerektiği

konusunda bana katılıyor musun?”

“Aynen dediğin gibi,” diyerek Arkad kabul ettiğini belirtti. “Uzun hayatım boyunca kuşaktan kuşağa ticaret, bilim ve öğrenme alanlarında başarıya giden insanları seyrettim. Fırsatlar herkesin eline geçti. Bazıları bu fırsatlara sarıldı, bazılarıysa en derin arzularını tatmin etmek için yola çıktı. Bazıları da duraksadı, harekete geçemedi ve geride kaldı.”

Arkad dokumacıya döndü: “İyi şansın ne olduğu üzerine tartışmamızı istedin. Bu konuda sen ne düşünüyorsun?”

“İyi şans farklı bir ışıktaki değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. İnsanın başına çaba göstermesine gerek kalmadan gelen, arzu edilir bir şey. Şimdi fark ediyorum ki insanın kendine çekebileceği şeyler değil bunlar. Tartışmamızın sonucunda iyi şans çekebilmek için fırsatları değerlendirmek gerektiğini fark ettim. O yüzden ileride de elime geçen fırsatları değerlendirmek için uğraşacağım.”

“Tartışmamızın en önemli boyutlarını kavramışsın,” diye yanıtladı Arkad. “İyi şans çoğu zaman fırsatı takip eder ve genelde başka şekilde kimsenin başına gelmez. Tüccar arkadaşımız eğer tanrıçanın ona sunduğu hediye kabul etseydi çok daha şanslı olacaktı. Alıcı arkadaşımız sürüyü alsaydı ve daha sonra yüklü bir kârla satsaydı çok daha şanslı olmuş olacaktı.

“Bu tartışmada iyi şansın bize nasıl ulaşabileceği üzerine konuştuk. Bir yöntem bulduğumuzu düşünüyorum. İki hikâyeden de anlıyoruz ki iyi şans, fırsatı takip eder. Burada da iyi şansla ilgili hikâyelerin kazanılsa da kaybedilse de değiştirmedeği bir prensip yatıyor. Bu prensip de şu: İyi şans, ancak fırsatları kabul ederek cezbedilebilir.

“Kendilerini iyileştirmek için fırsatları kabul etmeye hevesli olanlar iyi tanrıçaların ilgisini çeker. Kendini memnun edenlere yardımcı olmak ister. Harekete geçen insanlar onu en çok tatmin edenlerdir.

Harekete geçmek sizi arzuladığınız başarılarla götürür.”

Harekete Geçen İnsanlar İyi Şans Tanrıçası Tarafından Tercih Edilir

HAREKETE GEÇEN İNSANLAR İYİ ŞANS
TANRIÇASI TARAFINDAN TERCİH EDİLİR

ALTININ BEŞ KURALI

Altın dolu bir çanta mı, yoksa bilge kelimelerin yer aldığı kil bir tablet mi? Eğer ikisinden birini seçmek zorunda kalsaydınız hangisini tercih ederdiniz?

Çalıkların arasından yanıp sönen ışıkların aydınlattığı güneşten yanmış yüzlerde bir ilgi kıvılcımı belirdi.

“Altın, altın!” diye bağırdı yirmi yedi yaşındaki Kalabab, bilmiş bir gülümsemeyle.

“Dinle, gece vahşi köpeklerin sesini dinle. Bağıyorlar ve ağlıyorlar çünkü açlar. Ama onları beslerseniz ne olur? Kavga ederler ve hırlarlar. Daha sonra biraz daha kavga edip biraz daha hırlarlar, yarının geleceğini düşünmezler.

“İnsanlar da aynen böyledir. Altın ile bilgelik arasında seçim yapmalarını söylediğinizde ne yaparlar? Bilgeliği boş verip altını harcarlar. Sabah uyandıklarında ellerinde altın kalmadığı için ağlarlar.

“Altın, sadece onun kurallarını bilip bu kurallara uyanlar içindir.”

Kalabab beyaz kaftanını ince bacaklarının üzerinde kapattı, serin bir akşam rüzgârı esiyordu.

“Uzun seyahatiniz boyunca bana hizmet ettiğiniz ve develerime baktığınız, sıcak kumların üzerinde şikâyet etmeden yol katettiğiniz, benim mallarımı çalmak isteyen hırsızlarla cesurca savaştığınız için bu akşam size altının beş kuralını anlatacağım. Daha önce bunun gibi bir hikâye hiç duymadınız.

“Dinleyin, sözlerime kulak verin, eğer söylediklerimin anlamını anlayabilerseniz önümüzdeki günlerde birçok altına kavuşursunuz.”

Etkileyici bir şekilde durdu. Yıldızlar, Babil’in üzerini örten gökyüzünün kristal maviliğinde parıl parıl parlıyorlardı. Grubun hemen arkasında çöl fırtınalarına karşı sımsıkı çakılmış çadırlar duruyordu. Çadırların yanında

ise düzenli bir şekilde istiflenmiş ürünler vardı, üzerleri deri parçalarıyla kapatılmıştı. Yakınlarında deve sürüsü kumun üzerine yayılmıştı; bazıları geviş getiriyor, bazıları ise uyumsuz seslerle horluyordu.

“Bize çok iyi hikâyeler anlattın, Kalabab,” diye konuşmaya başladı kervanın başındaki adam. “Sizinle çalışmamız sona erdiğinde, bize oralarda senin verdiğin bilgiler rehberlik edecek.”

“Size uzak ve tuhaf yerlerdeki maceralarımı daha anlatmadım. Bu gece size zengin ve bilge bir adam olan Arkad’ın hikâyesini anlatacağım.”

“Hakkında çok şey duyduk,” dedi adam. “Babil’de yaşamış olan en zengin adammış.”

“Evet, Babil’de yaşayan en zengin adamdı ve altın konusunda çok bilge olduğu için ondan önce kimsenin olmadığı kadar zengin oldu. Bu gece size onun bilgeliğinden bahsedeceğim. Bana bu hikâyeyi oğlu Nomasir Nineveh’te yıllar önce ben daha genç bir adamken anlattı.

“Nineveh’te ustam ve ben Nomasir’in sarayında arzu ettiğimizden daha uzun kalmıştık, gece olmuştu. Ustama güzel halıları toparlamasında yardımcı oldum. Nomasir’in renkler konusundaki kararı içine sinene kadar her birini denemiştik. Sonunda kararını vermişti ve onunla birlikte oturmamızı, çok nadir bulunan, burun deliklerimizi gıdıklayan, alışkın olmayan midemizi ısıtan içkisini onunla paylaşmamızı istedi.

“Bize tam da o sırada babası Arkad’ın bilgeliğinden bahsetti, ben de bu hikâyeyi şimdi size aktaracağım.

“Babil’deki geleneğe göre zengin babaların oğulları mal varlığının miras kalması beklentisiyle aileleriyle yaşar. Arkad bu geleneği doğru bulmuyordu. Bu yüzden Nomasir’in yaşı geldiğinde onu yanına çağırarak şunları söyledi:

““Oğlum, arzum, mal varlığımı senin yönetmendir. Fakat ilk önce bu sorumluluğu bilge bir şekilde üstlenebileceğini kanıtlaman gerekiyor. O yüzden ilk önce dünyada tecrübe edinmen, hem para kazanabileceğini hem de başkalarının sana saygı duyabileceğini kanıtlaman gerekiyor.

““Sana iyi bir başlangıç yapabilmen için ben genç, fakir bir adamken zengin olmak istediğimde bana verilmemiş olan iki şey vereceğim.

““Birincisi, bir çanta dolusu altın. Bu altınları doğru kullanırsan gelecekteki başarının anahtarı olacak.

“İkincisi, bu kil tablette altınla ilgili beş altın kural kazılı. Bunları kendine göre yorumlarsan sana güvence ve yetkinlik sağlayacaklar.

“Bugünden on yıl sonra babanın evine, buraya geri gel ve hesabını ver. Eğer kendini kanıtlarsan seni mal varlığımın mirasçısı yapacağım. Eğer kendini kanıtlayamazsan mal varlığımı rahiplere bırakacağım ki ruhum adına tanrılarla benim için pazarlık etsinler.’

“Nomasir altın çantasını alarak kendi yolunu çizmek için çalışmaya başladı. Kil tablet ipek bir kumaşa sarılıydı, yanında sadece kölesi ve bindikleri atlar vardı.

“On yıl geçti ve Nomasir anlaşılmış oldukları gibi babasının evine döndü. Babası onun onuruna büyük bir ziyafet verdi, ziyafete bütün akrabalarını ve arkadaşlarını çağırdı. Ziyafet bittikten sonra baba ve annesi büyük salonda yer alan tahtı andıran sandalyelerine oturdular. Nomasir de onların önünde babasına söz vermiş olduğu gibi geçen senelerin hesabını verdi.

“Akşam saatleriydi. Odayı hafifçe aydınlatan gaz lambalarının fitillerinden isli bir koku yayılıyordu. Beyaz dokuma ceketler ve tunikler giymiş olan köleler büyük palmiye yapraklarıyla nemli havayı yelpazeliyorlardı. Heybetli bir gurur bu ânı renklendiriyordu. Nomasir’in karısı ve iki küçük oğlu, arkadaşları ve aile fertleriyle birlikte hemen arkasında halılara oturmuş, merakla anlatacaklarını bekliyorlardı.

“‘Baba,’ diye söze başladı Nomasir. ‘Bilgeliğinin önünde eğiliyorum. On yıl önce erkekliğin kapısında durduğumda servetini devralmak yerine benim dünyada erkeklerin arasında kendimi bir erkek olarak kanıtlamam gerektiğini söyledin.

“‘Bana cömertçe altınlarından verdin. Bana cömertçe bilgeliğini verdin. Doğruyu söylemek gerekirse kabul etmeliyim ki altını hiç de doğru bir şekilde kullanamadım. Benim tecrübesiz ellerimden genç bir çocuğun elinden ilk fırsatta kaçan yabani bir ceylan gibi kaçtı gitti.’

“Babası onun dediklerini onaylayarak gülümsedi. ‘Devam et, oğlum. Hikâyenin bütün detaylarıyla ilgileniyorum.’

“‘Nineveh’e gitmeye karar verdim. Büyümekte olan bir şehir olduğundan orada imkânlar bulabileceğimi düşündüm. Bir kervana katıldım ve kervanın üyeleri arasından birçok arkadaş edindim. Çok güzel, hızlı bir beyaz ata sahip olan iki güzel sözlü adam da bu yeni arkadaşlarım arasındaydı.

“‘Birlikte seyahat ederken benimle paylaştıklarına göre Nineveh’te hiç yenilmemiş hızda bir ata sahip olan bir adam vardı. Bu at sahibine göre yaşayan hiçbir at kendi atını yenemezdi. Bu yüzden de Babil’deki hiçbir atın daha hızlı olamayacağına dair herhangi bir miktarda bahse girmeye hazırdı. Kendi atlarına göre yavaş bir katır olan bu atı kolayca yenebileceklerini söylediler.

“‘Bana büyük bir iyilik olarak bu bahse katılma hakkını tanıdılar. Plan beni gerçekten çok etkilemişti.

“‘Atımız çok kötü bir şekilde yenildi ve altınımın çoğunu burada kaybettim.’ Baba güldü. ‘Sonra keşfettim ki bu iki adam aynı hilekâr planla birçok kervana katılıyor ve kendilerine kurban arıyorlardı. Tahmin edeceğiniz gibi Nineveh’teki adam da onların ortağıydı ve bahislerde ortaya konan paraları paylaşıyorlardı. Bu kurnaz plan bana ilk dersim olacak olan kendime sahip çıkmayı öğretti.

“‘Hemen sonra başka ve yine bu kadar acı veren bir ders daha alacaktım. Kervanda arkadaş olduğum başka bir adam daha vardı. Zengin ebeveynlerin oğlu olan bu adam benim gibi Nineveh’e kendine uygun bir yer aramak için gidiyordu. Buraya vardıktan hemen sonra tüccarın birinin öldüğünü ve bütün malları ve müşterileriyle dükkânının ucuz bir fiyata kapatılabileceğini söyledi. İkimizin eşit ortaklar olabileceğimizi ama kendisinin ilk önce ödemesini garantilemek için Babil’e gitmesi gerektiğini, malları kendi altınlarımla almamı, kendi parasının işin ileriki safhalarında kullanılabileceğini söyledi.

“‘Babil’e olan seyahati durmadan ertelendi. Bu sırada da kötü bir tüccar olduğu ve aptalca para harcadığı ortaya çıktı. Sonuçta onu ortaklıktan çıkardım ama bu noktaya gelene kadar durum çoktan kötüye gitmişti ve elimde satılamayacak mallar vardı, yeni mal alacak altınım da kalmamıştı. Elimde kalan her şeyi acınacak bir miktara bir İbrani tüccara sattım.

“‘Ondan sonra çok acı günler geçirdim. İş aradım ama bulamadım. Zanaatım ya da eğitimim yoktu, para kazanabileceğim bir alan bulamıyordum. Atlarımı sattım. Kölemi sattım. Kalacak bir yerim olması ve yemek için fazla kıyafetlerimi bile sattım ama her geçen gün durum kötüleşiyordu.

“‘Bu zor günlerde senin kendine güvenini hatırladım baba. Sen beni

adam olmam için yollamıştın ve bunu gerçekleştirmekte kararlıydım.’ Anne yüzünü ellerine gömerek usul usul ağladı.

“‘Bu sırada aklıma üzerine altının beş kuralının kazılı olduğu tablet geldi. Bilge sözlerini okudum ve fark ettim ki ilk başta bilgeliğine başvurmuş olsaydım altınlarımı kaybetmemiş olurdum. Bütün kuralları ezberledim ve eğer şans tanrıçası bana tekrar gülümserse kendi gençlik tecrübesizliğimin değil senin yıllar içinde edinmiş olduğun bilgeliğinin bana rehberlik edeceğine karar verdim.

“Bu gece burada oturan sizler için babamın bana on yıl önce vermiş olduğu kil tablete kazınmış olan kuralları okuyacağım:

Altının Beş Kuralı

1. Gelirinin en az onda birini kenara koyarak kendi ve ailesinin geleceği için para biriktiren birisine altın memnuniyetle ve katlanarak gelir.
2. Altın, kendine kâr getiren bir iş bulan bilgi sahibi insan için büyük bir mutlulukla çalışır, sürüdeki hayvanlar gibi hızla çoğalır.
3. Altın, kendini nasıl kullanacağını bilen kişiler tarafından yönlendirildiğinde dikkatli sahibinin himayesinden asla çıkmaz.
4. Anlamadığı işlere ya da amaçlara yatırım yapan ya da parayla ilgili uzman kişilerin tavsiyesi bağlamında kullanılmayan altın, sahibinin elinden kayar gider.
5. İmkânsız kazanımlara zorlanan ya da üçkâğıtçıların, hilebazların tavsiyeleriyle baştan çıkan, kendi deneyimsizlikleri ve romantik arzularına yatırım yapan kişinin altını ondan kaçır gider.

“‘Babamın tablete kazımış olduğu altınla ilgili beş kural bunlardı. İddia ediyorum ki hikâyemin geri kalanından da anlaşılacağı üzere bu sözler altının kendisinden çok daha değerliydi.’ Yine yüzünü babasına döndü. ‘Size tecrübesizliğimin neden olduğu fakirliği ve çaresizliği anlattım.’

““Sonu gelmeyecek bir felaket zinciri yoktur. Benim felaketler zincirim de düzenli bir iş bulduğumda sona erdi. Şehrin yeni dış duvarında çalışan bir grup kölenin başına geçtim.

““Altının ilk kuralını bildiğim için kazandığım ilk paradan tek bir bakır para kenara koydum, elime geçen her fırsatta ona gümüş paralar ekledim. Yaşam masraflarımı ödemeye de devam ettiğim için yavaş bir süreçti. Zorla harcama yapıyordum doğrusu. On yıllık süre bitmeden senin bana vermiş olduğun altını tekrar geri kazanmaya kararlıyım. ““Bir gün artık oldukça yakınlaşmış olduğum kölelerin başındaki adam bana dedi ki: “Kazandığını harcamayan tutumlu bir genç gibi gözüküyorsun. Kenara koyduğun altınlar var mı?”

“““Evet,” diye cevap verdim. “En büyük arzum babamın bana vermiş olduğu ve kaybettiğim altını yerine geri koymak.”

“““Kabul etmeliyim ki bu çok değerli bir amaç. Biriktirmiş olduğun altının senin için daha fazla nasıl çalışabileceğini ve daha fazla parayı nasıl kazanabileceğini biliyor musun?” diye sordu.

“““Şu âna kadar tecrübelerim hep çok acı oldu, babamın altınını kaybettim ve bu yüzden hatalarımı tekrarlamaktan korkuyorum,” dedim.

“““Eğer bana güveniyorsan sana altını kârlı bir şekilde kullanmak için bir ders vermek istiyorum. Bir yıl sonra şehrin dış duvarları tamamlanmış olacak ve kralın düşmanlarına karşı şehri korumak için şehrin her girişine büyük bronz kapılar yaptırılacak. Nineveh’te bu kapıları yapmak için yeterli miktarda metal yok ve kral bu metali tedarik etmeyi daha akıllı etmedi. Benim planım şu: Bir grup olarak altınlarımızı birleştirip çok uzakta olan bakır ve bronz madenlerine bir kervan yollarsak Nineveh’e kapılar için gerekli olan metali getirebiliriz. Kral büyük kapıları yapın, dediğinde metali bir tek biz sağlayabileceğimiz için bize yüksek bir fiyat öder. Kral metali bizden satın almak istemezse de yine de elimizde adil bir fiyata satabileceğimiz metal kalmış olur.”

““Teklifini dinlerken altının üçüncü kuralına uyan ve birikimlerimi bilge adamların tavsiyeleri doğrultusunda yatırabileceğim bir fırsat gördüm. Ve hayal kırıklığına uğramadım. Oluşturduğumuz havuz kapitali işe yaradı ve küçük birikimim bu anlaşma sayesinde fazlasıyla büyüdü.

““Zaman içinde bu grupla birlikte başka işlere de girdim. Her biri altınla

ilgili konularda tecrübeli ve bilgeydi. Sunulan her planı detaylı bir şekilde tartışarak karar veriyorlardı. Anaparayı kaybedebilecekleri bir riski asla almıyorlardı. Altınlarını kâr getirmeyen yatırımlara bağlamıyorlardı. At yarışı ve tecrübesizken girdiğim ortaklık gibi şeyler onlar için mevzubahis olamazdı. Bu yatırımların zayıflıklarını hemen görebilirlerdi.

“Bu adamlarla birlikte yaptığım işlerde paramı kârlı bir şekilde nasıl yatırabileceğimi öğrendim. Yıllar geçtikçe hazinem gittikçe daha hızlı bir şekilde büyüdü. Kaybettiğimi geri kazanmakla kalmadım, daha fazlasını kazandım.

“Şanssızlıklarım, denemelerim, yanılgılarım ve başarılarım aracılığıyla altının beş kuralını defalarca test etmiş oldum. Baba, bu kurallar her testte doğru çıktı. Altının kurallarını bilmeyen birine altın uğramaz, geldiğinde de hızla kayar gider. Bu beş kurala uyanlara ise altın gelir ve görev bilinci olan bir köle gibi sahibi için çalışır.’

“Nomasir burada durdu ve odanın arkasında duran bir köleye işaret etti. Köle üç ağır deri çantayı önlerine getirdi. Bunlardan birini alan Nomasir, çantayı babasının önüne koyup ona seslendi:

“Bana bir çanta dolusu altın verdin, Babil altını. Verdiğin altının karşılığı olarak aynı ağırlıktaki Nineveh altını sana sunuyorum. Eşit bir alışveriş olduğu konusunda hemfikir olabiliriz.

“Bana üzerinde bilge sözler olan kil bir tablet verdin. Onun yerine sana iki çanta altın veriyorum.’ Böyle diyerek köleye dönerek diğer iki çantayı ondan alarak babasının önünde yere koydu.

“Böylece baba sana gösteriyorum ki bilgeliğin altından çok daha değerlidir. Altın dolu torbalarla bilgeliğin değerini ölçmek mümkün mü? Bilgelik olmadan altın bir o kadar çabuk kaybolur. Bilge olanlarsa altını ellerinde tutabilirler ki bu üç torba altın bunu kanıtlıyor.

“Önünde durarak bilgeliğin sayesinde zengin ve saygın bir adam olduğumu söylemek bana büyük bir tatmin veriyor, baba.’

“Babası oğlu Nomasir’in omzuna eline koydu. ‘Derslerini almış, mal varlığımı bırakabileceğim bir oğlum olduğu için çok şanslıyım.’”

Kalabab burada hikâyesini sonlandırır ve yan gözle dinleyicilerine bakar.

“Nomasir’in hikâyesi ne anlama geliyor?” diye devam eder.

“Aranızdan hangisi babasına ya da karınızın babasına giderek

kazandığınız parayı ne kadar akıllıca kullandığını anlatabilir?

“Eğer bu saygın adamlara gidip de, ‘Çok seyahat ettim, çok şey öğrendim, çok çalıştım, çok kazandım ama az altınım var. Bazısını akıllıca, bazısını aptalca harcadım ve çoğunu da kötü şekillerde kaybettim,’ dersiniz sizin hakkınızda ne düşünürler?

“Hâlâ bazılarının çok altını olmasının, bazılarının da hiçbir şeyi olmamasının kaderlerindeki bir tutarsızlıktan dolayı mı olduğunu düşünüyorsunuz? O zaman yanılıyorsunuz.

“İnsanlar altının beş kuralını bildiklerinde ve uyduklarında altınları çok olur.

“Gençliğimde bu kuralları öğrendiğim ve uyduğum için zengin bir tüccar oldum. Zenginliğimi gizemli bir şekilde elde etmedim.

“Hızla gelen zenginlik aynı şekilde elden kayıp gider.

“Yavaş yavaş gelen zenginlik sahibine zevk ve tatmin verir, çünkü bilgi ve ısrarlı bir amacın mahsulüdür.

“Para kazanmak düşünceli birisi için ufak bir yük demektir. Yıllar boyunca bu yükü taşımak nihai amaca ulaşılmasını sağlar.

“Altının beş kuralına uyanlar zengin olur.

“Bu kuralların her birinin derin anlamları vardır ve hikâyem kısa olduğu için bu derinlikleri fark etmemiş olabilirsiniz. O yüzden şimdi kuralları tekrar edeceğim. Her birini kelimesi kelimesine biliyorum çünkü değerlerini bilerek gençliğimde her birini ezberledim.”

Altının İlk Kuralı

“Gelirinin en az onda birini kenara koyarak kendi ve ailesinin geleceği için para biriktiren birisine altın memnuniyetle ve katlanarak gelir.

“Gelirinin onda birini düzenli olarak kenara koyan ve akıllı yatırımlar yapan kişi, ileride ona gelir sağlayabilecek ve eğer tanrılar onu karanlık tarafa erken çağırırsa ailesinin güvencesini sağlayabilecek miktarda bir mal varlığı yaratabilir. Bu kurala göre altın böyle bir adama her zaman kolaylıkla gelir. Bunu kendi hayatımdan örneklerle de gösterebilirim. Daha fazla altın biriktirdikçe daha rahat ve daha büyük miktarlarda kazanmaya

başladım. Biriktirdiğim altın aynı sizin birikimlerinize olacağı gibi daha fazla kazanmaya devam etmekte ve kazandıkları da daha fazla kazanmaktaydı ve böylece ilk kural işte böyle işledi.”

Altının İkinci Kuralı

“Altın, kendine kâr getiren bir iş bulan bilgi sahibi insan için büyük bir mutlulukla çalışır, sürüdeki hayvanlar gibi hızla çoğalır.

“Altın, aslında istekli bir işçidir. Fırsat kendini gösterdiğinde çoğalmaya heveslidir. Altını kenara koyan her insana, en kârlı kullanım olanağı kendiliğinden gelir. Yıllar geçtikçe şaşırtıcı bir şekilde katlanarak kendini büyütür.”

Altının Üçüncü Kuralı

“Altın, kendini nasıl kullanacağını bilen kişiler tarafından yönlendirildiğinde dikkatli sahibinin himayesinden asla çıkmaz.

“Altın, dikkatsiz sahibinden kaçtığı gibi ihtiyatlı sahibine yapışır. Bilge insanların altını değerlendirme konusundaki tavsiyelerini araştıran kişi hazinesini tehlikeye atmamayı öğrenir; onu güvencede tutmaktan ve tutarlı artışından zevk alır.”

Altının Dördüncü Kuralı

“Anlamadığı işlere ya da amaçlara yatırım yapan ya da parayla ilgili uzman kişilerin tavsiyesi bağlamında kullanılmayan altın, sahibinin elinden kayar gider.

“Altın sahibi olan ama onu nasıl kullanacağını bilmeyen insan için birçok farklı kullanımı kârlı gözüktür.

“Bu farklı kullanımlar çoğu zaman kayıp riski taşır ve eğer bilge adamlar tarafından doğru bir şekilde analiz edilirse kâr olasılığı oldukça küçüktür.

Bu nedenle kendi kararına güvenen ve kendisine tanıdık gelmeyen işlere ya da amaçlara yatırım yapan tecrübesiz altın sahibi, sıklıkla kararını kusurlu bulmaktadır ve deneyimsizliğinin bedelini hazinesini kaybederek öder. Bilge, gerçekten de hazinelerini altın gibi yetenekli insanların tavsiyesi ile yatırımlara yönlendiren kişidir.”

Altının Beşinci Kuralı

“İmkânsız kazanımlara zorlanan ya da üçkâğıtçıların, hilebazların tavsiyeleriyle baştan çıkan, kendi deneyimsizlikleri ve romantik arzularına yatırım yapan kişinin altını ondan kaçır gider.

“Macera öyküleri gibi heyecanlı hayalperest öneriler her zaman altının yeni sahibine gelir. Bu önerilerle, hazinelerinin imkânsız kazançlar elde etmelerini sağlayacak sihirli güçlerle donatıldığını zannederler. Yine de bilge adamlara danışarak büyük refah sözleri veren her planın arkasındaki riskleri öğrenmelidir. Nineveh’in zengin adamlarının anaparalarını kaybetme riskini asla almadığını ya da kâr etmeyecekleri durumlara paralarını bağlamayacağını unutmamak gerekir.

“Böylece altının beş kuralı hikâyemi sonlandırıyorum. Sana bunları anlatırken kendi başarımın sırlarını aktarmış oldum.

“Bu anlattıklarım aslında sır değil; vahşi köpekler gibi yiyecekleri yemek için her gün endişelenmeleri gereken çoğunluktan kendini ayırmak isteyenlerin öncelikli olarak takip etmesi gereken kurallar.

“Yarın, Babil’e giriyoruz. Bakın! Bel Tapınağı’nın üzerinde ebediyen yanan ateşi görün! Zaten şimdiden altın şehri görüyoruz. Yarın, her birinizin altınları olacak, sadık emeklerinizle fazlasıyla hak etmiş olduğunuz altınlar.

“Bu gecedен on yıl sonra bu altınlar hakkında ne söyleyebilirsiniz?

“Aranızda Nomasir gibi birileri varsa kendileri için bir mal varlığı oluşturmaya başlamak için altınlarının bir kısmını kullanacaklar ve Arkad’ın bilgeliğinin rehberliğinde hareket edecekler. On yıl sonra Arkad’ın oğlu gibi zengin ve saygın olacaklar.

“Hayatımız boyunca bilge hareketlerimiz bize memnuniyet verir ve yardımcı olur. Aynı şekilde akılsızca yaptığımız hareketler de peşimizi

bırakmaz ve bizi rahatsız ederler. Bu yüzden de unutulmazlar. Kendimize işkence yaptığımız konuların başında yapmış olmak istediğimiz şeylerin anıları vardır, elimize geçen ve kullanmadığımız fırsatlar.

“Babil’in hazineleri çok fazladır; zengin insanlar kendi değerlerini altınla ölçemez. Her sene daha zengin ve daha değerli hale gelir. Toprağın hazineleri gibi onlar da bir ödüdür; kendi payını almayı amaçlayan kişiyi bekleyen zengin bir ödül.

“Kendi arzularınızın içinde sihirli bir güç vardır. Bu gücü altının beş kuralıyla birleştirdiğinizde siz de Babil’in hazinelerinden payınızı alabilirsiniz.”

BABİL'İN ALTIN TEFEÇİSİ

Elli altın! Babil'in hançer ustası Rodan daha önce hiç bu kadar parayı deri cüzdanında taşımamıştı. Cömert ekselanslarının sarayından çıkmış, mutlu bir şekilde sallana sallana yürüyordu. Her adımında kemeri sallandığında altın paralar şingirdiyordu; şu âna kadar duyduğu en güzel müzik bu olabilirdi.

Elli altın! Hepsi onundu! Bu iyi şansına inanamıyordu! Bu birbirine çarpan daire şeklindeki şeyler ne kadar da güçlüydü! İsteddiği her şeyi alabilirdi, büyük bir ev, arazi, büyükbaş hayvan, deve, at, at arabası, ne isterse.

Parayı nasıl kullanmalıydı?

Akşam kız kardeşinin evine doğru giderken bir yan sokağa döndüğünde bu altın paralardan başka hiçbir şeye sahip olmak isteyemeyeceğini düşündü; hepsi kendine ait, ağır altın paralar.

Birkaç akşam sonra Rodan, şaşkın bir şekilde Mathon'un dükkânına girdi; Mathon, altın, kuyum ve nadir kumaş tüccarlığı yapıyordu. Ustaca sergilenmekte olan renkli nesnelere bakmayan Rodan dükkânın arkasındaki yaşam alanına geçti. Burada centilmen Mathon'u bir halının üzerinde siyahi bir kölenin sunduğu yemeği yerken buldu.

"Ne yapmak istediğimi bilmediğim için fikrini almak istiyorum," dedi Rodan. Ayaklarını açmış, ayakta duruyordu; deri ceketinin arasından kıllı göğsü gözüküyordu.

Mathon'un ince, sarı yüzünde arkadaşça bir gülümseme belirdi. "Ne yaptın da altın tefecisi birinin fikrine ihtiyaç duyuyorsun? Oyun masasında şansın kötüye mi döndü? Balık etli bir kadına mı kapıldın? Seni senelerdir tanıyorum, hiçbir zaman sorunların olduğunda fikrimi sormadın."

"Hayır, hayır, öyle değil. Altın istemiyorum. Senin bilge tavsiyelerine ihtiyacım var."

“Bak sen! Bu adam acaba neler söyleyecek? Altın tefecisine kimse fikir sormak için gelmez. Yanlış duymuş olmalıyım.”

“Doğru duyuyorsun.”

“Bu doğru olabilir mi? Hançer ustası Rodan Mathon’a altın için değil de tavsiye için gelerek herkesten kurnaz olduğunu kanıtladı. Bana gelenlerin çoğu aptallıklarının bedelini ödemek için altın isterler; kimse tavsiye için bana gelmez, istemezler bunu. Ama doğrusu o ki altın tefecisinden daha iyi kim tavsiye verebilir?”

“Benimle yemek ye Rodan,” diye devam etti. “Bu akşam benim misafirim olmalısın. Ando!” diye siyahi kölesine seslendi. “Hançer ustası arkadaşım Rodan için bir halı ser; buraya tavsiye almak için gelmiş. Benim onur misafirim olacak. Ona yemek getir ve en büyük kabı ver. Onu tatmin edecek en iyi şarabı seç.”

“Şimdi bana sorununu anlat.”

“Sorunum kralın hediyesi.”

“Kralın hediyesi mi? Kral sana bir hediye verdi ve bu senin için bir sorun mu yarattı? Nasıl bir hediye bu?”

“Kraliyet askerlerinin hançerleri için yeni tasarladığım ucu çok beğendiğinden bana elli altın para sundu ve bu aklımı karıştırdı.

“Güneşin gökyüzünde olduğu her saat benimle bu parayı paylaşmak isteyen insanlarla uğraşıyorum.”

“Bu normal. Herkes altın sahibi olamıyor ve altın sahibi olanların kendileriyle paylaşmasını tercih ediyorlar. Hayır diyemez misin? İraden yumruğun kadar kuvvetli değil mi?”

“Çoğuna hayır diyebiliyorum ama bazen evet demek daha kolay geliyor. Bir insan derinden bağlı olduğu kız kardeşine hayır diyebilir mi?”

“Kız kardeşin sana verilmiş olan bu ödülün seni alıkoymak istemez herhalde?”

“Kocasını Araman için istiyor. Kocasını zengin bir tüccar olarak görmek istiyor ve bu şansın ona tanınmadığını düşünüyor. Bu altını ona ödünç veririm onun zengin bir tüccar olabileceğine inanıyor. Araman kâr ettiğinde de bana borcunu ödeyecekmiş.”

“Sevgili arkadaşım,” diye söze başladı Mathon. “Bahsettiğin oldukça önemli bir konu. Altın, sahibi olan kişiye sorumluluk getirir ve diğer

insanlarla olan ilişkisini değiştirir. Kaybetme ya da aldatılma korkusu oluşturur. Güç ve iyilik yapma yetisini getirir. İyi niyetinin sonucu olarak zor durumda kalabilir kişi.

“Nineveh’te hayvanların dilini konuşan çiftçinin hikâyesini hiç duydun mu? İnsanların bronz ustasının dükkânında anlatacağı bir hikâye olmadığından duymamış olabilirsin. Bu hikâyeyi sana anlatacağım çünkü ödünç vermek ve ödünç almak, altının bir elden başka bir ele geçmesinin ötesinde bir şeydir.

“Hayvanların birbirine ne söylediğini anlayabilen çiftçi her akşam bir süre çiftlikte gezinerek onların konuşmalarını dinliyordu. Bir gün öküzün eşeğe durumundan şikâyet ettiğini duydu: ‘Sabahtan akşama kadar çapayı çekmeye çabalıyorum. Hava ne kadar sıcak, bacaklarım ne kadar yorgun ve urgan boynumu kesiyor olsa da çalışmaya devam etmem gerekiyor. Ama sen rahat yaşayan bir yaratıksın. Sadece sırtında bir battaniye var ve sahibimizi istediğı yere götürmekle yükümlüsün. Hiçbir yere gitmediğı zaman da dinlenip bütün gün ot yiyorsun.’

“Eşek sert tepmesine rağmen anlayışlı ve iyi huylu bir şekilde, ‘Sevgili arkadaşım,’ diye cevap verdi. ‘Çok fazla çalışıyorsun ve sana yardım etmek isterim. O yüzden bir gün dinlenebilmek için ne yapman gerektiğini sana söyleyeceğim. Sabah köle seni almaya geldiğinde yere yat ve hasta olmuş, çalışamayacakmış gibi inle.’

“Öküz eşeğin tavsiyesine uydu. Ertesi sabah köle çiftçinin yanına giderek öküzün hasta olduğunu ve çapayı çekemeyeceğini söyledi.

“‘O zaman eşeği çapaya sür,’ dedi çiftçi.

“Eşek o gün arkadaşına yardım edeyim derken kendini öküzün işini yaparken buldu.

“Akşam çapa çıkarıldığında, kalbi acıyla dolmuştu, bacakları yorgundu ve boynu urgandan dolayı yara olmuştu.

“Çiftçi ahırın orada kalarak dinledi.

“İlk olarak öküz söze başladı: ‘İyi bir arkadaşsın. Senin bilge tavsiyen sayesinde bir gün dinlenebildim.’

“Eşek cevap verdi: ‘Ve ben de diğer bütün iyi kalpliler gibi bir arkadaşına yardım edeyim derken onun işini kendim yapar buldum. Bundan sonra kendi çapanı kendin çekeceksin. Sahibimiz köleyle

konuşurken duydum, eğer bir daha hasta olursan kasabı çağırmasını söyledi. Keşke bunu yapsa, tembel birisin.’ Bundan sonra bir daha birbirleriyle konuşmadılar, böylece arkadaşlıkları bitti. Bu hikâyenin anafikrini bana söyleyebilir misin Rodan?”

“İyi bir hikâye,” dedi Rodan. “Fakat içerdği dersi anlayamadım.”

“Anlamayacağını tahmin etmiştim. Fakat ders bu hikâyenin içinde ve aslında oldukça basit. Ders şu: Eğer arkadaşına yardım etmek istiyorsan arkadaşının yükünü kendi üzerine almayacak şekilde yapmalısın.”

“Bunu böyle düşünmemiştim. Akıllıca bir ders. Kız kardeşimin kocasının yükünü sırtıma almak istemiyorum. O zaman söyle bana. Birçok kişiye kredi veriyorsun. Ödünç alanlar geri ödemelerini yapıyorlar mı?”

Mathon gönlü tecrübelerle zenginleşmiş bir havayla gülümsedi. “Eğer ödünç alan kişi ödemesini yapamıyorsa kredi verilebilir mi? Ödünç veren kişinin ödünç alan kişinin altınını iyi kullanacağına ve ona geri vereceğine inanması, durumu tartması gerekmektedir; bunu akıllı bir şekilde yapamayacak olan kişi parayı harcar ve ödünç veren kişiye ödeyemeyeceği bir borcu olur, değil mi? Para sandığımdaki bazı eşyaları sana göstermek ve hikâyelerini anlatmak istiyorum.”

Mathon’un odaya getirdiği sandık, kırmızı deriyle kaplıydı ve üzerinde bronz işlemler vardı. Sandığı yere bıraktı ve yanına çömeldi, ellerini kapağının üzerine koydu.

“Kredi verdiğim her kişinin benden ödünç aldığı miktarın karşılığını kefalet olarak para geri verilene kadar bu sandığın içine koyuyorum. Bana borçlarını ödediklerinde bu kefaletleri onlara veriyorum. Eğer geri vermezlerse de kimlerin güvenimi boşa çıkardığını hatırlıyorum.

“Verdiğim en güvenli krediler arzuladığı şeylerden daha değerli malı olanlardır. Arazileri ya da mücevherleri ya da develeri vardır; gerekirse borçlarını ödemek için bunları satabilirler. Bana borç karşılığı verilen kefaletlerden bazıları kredinin kendisinden daha değerlidir. Bazılarıyla anlaşmam eğer krediyi ödemezlerse mülk verecekleri yönündedir. Bu tarz kredilerde altınımın karşılığının geleceğini biliyorum; kira ücretiyle birlikte krediyi geri alabilirim çünkü kredi mülke bağlı verilmiştir.

“Başka bir sınıfta da kazanma kapasitesi olanlar var. Senin gibi çalışan ya da başkalarının emrinde olan ve ücret alacak kişilerdir bunlar. Onlara

verdiğim altının da bana geri geleceğini biliyorum çünkü gelirleri olduğundan başlarına kötü bir şey gelmeyecektir. Bu sayede de altının ve kira getirisinin bana geleceğini biliyorum. Hayat zor ve birileri her zaman duruma uyum sağlayamayacaktır. Onlara verdiğim kredilerde de bana karşılık olarak verdikleri kefalet bir kuruş değerinde de olsa sandığım bana gelecek senelerde sitem edebilir. Tabii eğer kredi verilen kişinin iyi arkadaşları onun saygın olduğuna dair söz vermemişlerse.”

Mathon sandığın kapağını açtı. Rodan ilgiyle öne eğildi.

Sandığın en üstünde kırmızı bir kumaş parçasının içine sarılmış bir kolye vardı. Mathon bu parçayı eline alarak karanlıkta onu şefkatle okşadı. “Bu kefalet her zaman pul sandığımda kalacak çünkü sahibi karanlık dünyaya geçiş yaptı. Buna değer veriyorum, anısını önemsiyorum, iyi bir arkadaşımdı. Birlikte başarılı ticari işler yaptık, ta ki Doğulu bir kadını buraya getirip onunla evlenene kadar. Güzel bir kadındı ama bizim kadınlarımız gibi değildi. Göz kamaştırıcı bir yaratıktı. Onun arzularını tatmin etmek için altınlarının hepsini harcadı. Altınları bittiğinde telaş içinde bana geldi. Ona tavsiyeler verdim. Kendi işlerine hâkim olabilmesi için ona yardım edeceğimi söyledim. Bunu başaracağına Büyük Boğa üzerine yemin etti. Bir kavga sırasında karısına meydan okuyarak kalbini delmesini söyledi ve o da bunu bir hançerle yaptı.”

“Peki kadına ne oldu?” diye sordu Rodan.

“Tabii aslında bu kolye onundu,” dedi Mathon kırmızı kumaş parçasını eline alırken. “Pişmanlık içinde kendini Fırat Nehri’ne attı. Bu iki kredi hiçbir zaman geri ödenmeyecek. Rodan, sandık, büyük duygular içinde olan insanların bir altın tefecisi için güvenli müşteriler olamayacağını söyler.

“Bak şuna! Buradaki durum farklı,” dedi öküz kemiğine işlenmiş bir yüzüğü gösterirken. “Bu yüzük bir çiftçiye aitti. Kadınlarının halılarını satın alıyordum. Çekirgeler geldi ve yemekleri yoktu. Ona yardım ettim ve yeni mahsul geldiğinde bana ödeme yaptı. Daha sonra tekrar bana geldi ve bir seyyahın anlattığı uzak diyarlardaki tuhaf keçilerden bahsetti. O kadar uzun ve yumuşak kılları varmış ki bu kıllardan yapılan halılar Babil’de gördüğümüz halılardan çok daha güzel olabilirmiş. Bu keçilerden bir sürü almak istiyordu ama parası yoktu. Bu seyahati yapıp keçileri buraya getirebilmesi için ona para ödünç verdim. Şimdi böyle bir sürüsü var ve

gelecek sene Babillileri şu âna kadar görme şansına erişmiş oldukları en güzel halılarla şaşırtacağım. Yakında yüzüğünü geri vermem gerekiyor. En kısa zamanda borcunu ödeme konusunda ısrarcı.”

“Bazı ödünç para alanlar böyle mi yapıyor?” diye sordu Rodan.

“Eğer para getirisi olan bir amaçla kredi aldılarsa böyle oluyor. Eğer uygunsuz harcamalarından dolayı para istiyorlarsa paranı bir daha geri alamayabilirsin.”

Rodan sordu: “Bana bundan biraz bahseder misin?” Elinde nadir bir tasarıma sahip, taşlarla kaplı altın bir bilezik vardı.

Mathon ona sataştı: “Kadınlar arkadaşımın ilgisini çekiyor.”

Rodan cevap verdi: “Hâlâ senden gencim.”

“Doğru söylüyorsun ama bu sefer romantizmin olmadığı bir vakaya denk geldik. Bu bileziğin sahibi şişman ve yaşlı ve o kadar çok konuşuyor ki beni çıldırtıyor. Bir zamanlar çok paraları vardı ve iyi müşterilerimdi ama kötü zamanlardan geçiyorlar. Bu kadının tüccar yapmak istediğı bir oğlu vardı. Bana şehirden şehre develeriyle seyahat edip bir yerden aldığını başka bir yerde satarak ticaret yapan kervan sahibi bir adama oğlunu ortak yapmak için ödünç para almaya geldi.

“Bu adam üçkâğıtçının teki çıktı ve çocukcağızı uzak bir şehirde parasız, arkadaşsız bir şekilde o uyurken erkenden yola çıkarak ortada bıraktı. Belki de bu çocuk büyüdüğü zaman ödemesini yapar; o zamana kadar bu krediden hiçbir faiz getirim olmayacak. Sadece bol laf. Fakat kabul etmeliyim ki bu taşlar kredi miktarını karşılıyor.”

“Peki bu kadın bu kredinin mantıklı olup olmadığıyla ilgili senin fikrini sordu mu?”

“Tam tersi. Oğlunu Babil’in en zengin ve güçlü adamı olarak görmek istiyordu. Bunun tersi söylendiğinde çok kızıyordu. Tartıştık. Tecrübesiz oğlunun aldığı riski biliyordum ama karşılığında bana bu güvenceyi vermiş olduğundan ona karşı gelemezdim.

“Bu,” diye devam etti Mathon, elindeki düğümlemiş ipleri sallayarak, “deve tüccarı Nebatur’a aittir. Elindeki paradan daha büyük bir sürü almak istediğinde bana bu düğümü getirir, ben de ona ihtiyaçlarına göre para ödünç veririm. Nebatur bilge bir tüccar. Onun yargısına güveniyorum ve bu yüzden kendisine serbestçe kredi veriyorum. Babil’deki başka tüccarlara da

onurlu davranışları yüzünden güveniyorum. Kefaletleri sandığıma hızlıca girip çıkıyor. İyi tüccarlar şehrimiz için önemli bir değerdir ve onların ticaretini kolaylaştırmak bana kâr getirirken Babil'i de zenginleştiriyor.”

Mathon daha sonra eline turkuazdan yapılmış bir böcek aldı ve tiksinererek yere attı. “Mısır'dan bir böcek. Bunun sahibinden altınımı geri alıp alamadığımı umursamıyorum. Ona bu konuda sitem ettiğimde, ‘Şanssızlıklar peşimi bırakmazken nasıl olur da borcumu ödeyebilirim? Sende daha çok para var,’ diyor. Ne yapabilirim ki? Kefalet babasına ait. İmkânları dar olsa da arsasını ve sürüsünü oğlunun işlerine kefalet olarak gösterdi. Genç adam ilk önce başarılı oldu, sonra da daha zengin olmak için fazla heyecanlı davrandı. Bilgisi yeterince olgun değildi. İşleri battı.

“Gençlik hırslıdır. Zenginliğe kısa yoldan gitmek ister ve zenginliğin temsil ettiği arzu nesnelerinin peşine düşer. Hızla zengin olabilmek için çoğu zaman gençler akılsız bir şekilde kredi çekerler. Tecrübeleri olmadığından umutsuz bir borcun birdenbire içine çeken, günlerce çıkamayacakları bir çukur olduğunu fark etmezler. Acı ve pişmanlıkların çukurunda güneşin parlaklığına gölge düşer ve geceleri rahatsız uykularla mutsuz geçer. Yine de altın ödünç almaktan çekinmemek gerekiyor. Tersine bunu teşvik ediyorum. Eğer amaç akılcıysa ödünç almayı tavsiye ediyorum. Tüccar olarak ilk başarıyı ödünç alınmış altın paralar sayesinde gerçekleştirebildim.

“Peki o zaman ödünç veren kişi ne yapmalı? Gençler çaresiz ve hiçbir şey yapamıyorlar. Çekiniyorlar. Geri ödeme yapmak için hiçbir çaba göstermiyorlar. Kalbim de babanın arazisini ve sürüsünü elinden almaya karşı.”

Rodan, “Çok ilgilendiğim konulardan bahsediyorsun,” diye konuya girdi. “Ama sorunun cevabını duyamadım. Elli altın paramı kız kardeşimin kocasına ödünç vermeli miyim? Benim için çok önemliler.”

“Kız kardeşin benim çok saygı duyduğum, muhteşem bir kadın. Eğer kocası bana gelip elli altın para isteseydi, hangi amaç için kullanacağını sorgulardım.

“Eğer benim gibi tüccar olmak ve mücevher ve zengin mobilyalar alıp satmak için kullanacağını söyleseydi, ‘Peki bu alanlarda ne kadar bilgilisin? Neyi nereden en ucuza alacağını biliyor musun? İyi bir fiyata nerede satış

yapabileceğini biliyor musun?’ derdim. Bu sorulara olumlu cevap verebilir mi?”

“Hayır, bu cevabı veremezdi,” diye kabul etti Rodan. “Hançer yaparken bana çok yardım etti ve dükkânlarımda çalıştı.”

“O zaman ona amacının akıllıca olmadığını söyledim. Tüccarlar kendi zanaatlarını öğrenmeli. Hırs değerli olsa da pratik değil ve o yüzden ona altın ödünç vermezdim.

“Şöyle deseydi: ‘Tüccarlara çok yardım ettim. Smyrna’ya nasıl gidileceğini ve ev kadınlarının dokuduğu halıları düşük fiyata almayı biliyorum. Babil’de bu halıları yüksek bir kârla satabileceğim zengin insanları da tanıyorum.’ O zaman derdim ki: ‘Amaçın akıllıca ve hırsın onurlu. Eğer bana bir güvence sağlayabilirsen sana memnuniyetle elli altın parayı ödünç veririm.’ ‘Onurlu bir adam olmak dışında güvencem yok ve sana krediyi geri ödeyeceğim,’ derse ben de şöyle bir cevap verirdim: ‘Her altın paraya çok değer veriyorum. Eğer hırsızlar sen Smyrna’ya giderken seni soyarsa ya da dönüş yolunda halıları çalarsa bana ödeme yapacak imkânın olmaz ve altınımı kaybetmiş olurum.’

“Bak Rodan, altın para, ödünç veren kişinin malıdır. Ödünç vermesi kolay. Eğer akılsız bir şekilde ödünç verilirse parayı geri almak zor. Bilge biri paranın geri dönüşünün garantisi olmadan parasını riske atmak istemez.

“O zaman,” diye devam etti, “zor durumda olan, kaderin üzerlerine çöktüğü kişilere yardım etmek iyi bir şey. Daha yeni başlayan kişilere yol almaları için yardım etmek ve değerli vatandaşlar olmalarını sağlamak da iyi bir şey. Fakat yardım bilge bir şekilde verilmelidir ki çiftçinin eşiği gibi başkalarına ait olan bir yükü kendi üzerimize almayalım.

“Yine sorunu başka yerlerden cevapladım Rodan ama cevabımı dinle: Elli altın parayı elinde tut. Senin emeğinin sana kazandırdığı ve sana bu emek karşılığı verilen ödül senindir ve kimse sen istemediğin sürece bunu elinden alamaz. Altını ödünç verip daha çok para kazanacak olsan bile yine de dikkatli ol ve farklı insanlara dağıt. Boşta duran altını sevmem ama riski daha da az severim.

“Kaç yıldır hançer ustası olarak çalışıyorsun?”

“Üç senedir.”

“Kralın hediyesi dışında kaç altın paran var?”

“Üç altın param var.”

“Çalıştığın her sene boyunca istediğin şeylerden kendini mahrum bırakıp bir altın para mı biriktirdin yani?”

“Evet, öyle.”

“O zaman elli yıl emek gösterip kendini mahrum bıraktığın şeyler sayesinde elli altın para mı biriktireceksin?”

“Bir hayat boyu emek demek bu.”

“Kız kardeşin acaba elli yıllık bronz eritme kazanının üzerindeki emeğinin karşılığını kocasının tüccar olmayı denemesi için tehlikeye atmanı ister miydi?”

“Senin kelimelerinle anlatırsam hayır.”

“O zaman ona git ve de ki: ‘Üç yıl boyunca gece gündüz çalıştım ve kalbimin isteklerinin hepsine karşı koydum. Her yıllık emeğimin ve kendimi kontrol etmemin sonucunda bir altın param var. Sen benim çok sevdiğim kardeşimsin, kocanın işinde çok başarılı ve zengin olmasını umuyorum. Arkadaşım Mathon’a makul ve mümkün gelecek bir plan sunarsa bir yıllık birikimimi memnuniyetle ödünç vererek kendini kanıtlaması için ona bir fırsat sağlarım.’ Bunu yap ve eğer başarılı olma ruhuna sahipse bunu kanıtlayabilir. Eğer başarısız olursa da sana bir gün ödeyebileceği bir miktar borçlanmış olur.”

Altın ödünç vermemin nedeni, kendi ticari hayatımda kullanabileceğimden daha fazla altınım olması. Fazla altınımın başkaları için çalışmasını ve böylece daha çok altın kazanmasını istiyorum. Altınımı kaybetme riskini almak istemiyorum çünkü bu para için çalıştım ve onu güvence altına almak için kendimi bazı şeylerden mahrum bıraktım. O yüzden paramın güvende olduğundan ve bana geri verileceğinden emin olmadan hiç kimseye para ödünç vermiyorum. Eğer param üzerinden elde edilecek gelirin bana hemen ödeneceğine ikna olmazsam da paramı ödünç vermiyorum. Paraları olsaydı bile gerçekleştiremeyecekleri umutları var.

“Rodan, sana kefalet sandığımdan birkaç sır anlattım. Bu anlattıklarımın yola çıkarak insanların zaaflarını ve geri ödeyemeyecekleri miktarları ödünç almaya yatkınlıklarını anlayabilirsin. Buradan da yüksek kazanç elde etmek için ne kadar yüksek umutları olduğunu görebilirsin. Eğer paraları olsaydı bile gerçekleştiremeyecekleri yanlış hayalleri var.”

“Rodan, şimdi daha fazla altın kazanmak için kullanabileceğin bir miktar paran var. Benim gibi altın ödünç veren biri olmak üzeresin. Eğer güvenli bir şekilde bu parayı korursan senin için yüksek bir kazanç sağlar ve hayat boyu sana zevk ve kâr getirir. Ama elinden kaçırırsan sonsuza kadar senin için bir acı ve pişmanlık kaynağı olur.

“Bu cüzdanındaki altından istediğin nedir?”

“Güvende olması.”

“Bilge bir şey söyledin,” dedi Mathon onu onaylayarak. “Onun güvencede olmasını istiyorsun. Kardeşinin kocasında muhtemel bir kayıptan uzak durabileceğini düşünüyor musun?”

“Korkarım hayır, altınlarla ilgili çok akıllıca hareket etmiyor.”

“O zaman aptalca mecburiyet hislerinin seni etkilemesine izin verme ve hazineni kimseye emanet etme. Eğer ailene ya da arkadaşlarına yardım etmek istersen hazineni riske atmadan bunu yapma yöntemleri düşün. Unutma ki altın onu tutma konusunda yetenekli olmayanların elinden beklenmedik şekillerde kaçır gider. Parayı başkalarının kaybetmesine izin vereceğine gösteriş için harca daha iyi.

“En çok değer verdiği hazinen nedir?”

“Daha fazla altın kazanması.”

“Yine bilgelikle konuşuyorsun. Para, daha fazla kazanmalı ve kendi kendine büyümelidir. Doğru kişiye ödünç verildiğinde bir insan yaşlandığında değerini ikiye katlamış olabilir. Kaybetme riskiyle karşı karşıya kalırsan kazanabileceğin her şeyi kaybetme riskini de göze almış olursun.

“Bu yüzden altınının kazancını zorla katlayacağını düşünen hayalci insanların fantastik planlarından etkilenme. Bu tür planlar hayalperestlerin yarattığı şeylerdir; ticaretin güvenilir ve tehlikesiz kurallarını yeterince tanımamalarından kaynaklanmaktadır. Ne kazanmak istediğinle ilgili muhafazakâr ol ki hazineni elinde tutup tadını çıkarabil. Parayı aşırı faiz getirecek şekilde vermek aynı zamanda kaybını da çağırmaktır.

“Kendini başarılı olmuş olan insan ve girişimlerle ilişkilendirerek onların tavsiyeleri ile hazineni artırıp yine onların bilgelikleri ve tecrübeleriyle kazandığını güvence altına alabilirsin.

“Böylece tanrıların altın vermeye değer bulduğu kişilerin başına gelen

şanssızlıklardan kaçınmış olursun.”

Rodan bilge tavsiyeleri için teşekkür etmeye çalıştığında Mothan onu dinlemedi, konuşmaya devam etti: “Kralın hediyesi sana çok şey öğretecek. Elli altın parayı elinde tutmak için çok dikkatli olman gerekiyor. Birçok kişi seni baştan çıkarmaya çalışacak. Sana birçok tavsiye verilecek. Yüksek kâr getiren girişimler teklif edilecek. Benim kefalet sandığımın hikâyeleri sana ders olsun; çantandan birine altın vermeden evvel mutlaka o altını nasıl geri alacağını bilmen gerekiyor. Eğer tavsiyelerim sana iyi geldiyse geri gel. Her zaman memnuniyetle sana tavsiye verebilirim.

“Sandığımın kapağının altına yazdırdığım şeyi git oku. Parayı ödünç alan kişi için de, ödünç veren kişi için de önemli bir şey yazıyor:

**“AZ DİKKAT BÜYÜK BİR PİŞMANLIĞA
YOL AÇAR.”**

BABİL'İN DUVARLARI

Eskiden önemli bir asker olan yaşlı Banzar, antik Babil'in duvarlarının tepesine giden geçidin başını tutuyordu. Yukarıda kahraman muhafızlar duvarları kaybetmemek için savaşıyorlardı. Yüz binlerce vatandaşın bu büyük şehirdeki geleceği onlara bağlıydı.

Duvarların üzerinden saldıran orduların kükremesi, bir sürü adamın bağırması, binlerce atın tepinmesi, bronz kapılara vuran koçbaşlarının sağır edici sesleri duyuluyordu. Kapının ardındaki sokakta mızrakçılar uzanmış bekliyorlardı; eğer kapılar dayanmazsa şehrin girişini onlar korumak zorunda kalacaklardı. Sayı olarak azdılar çünkü Babil'in ana ordusu Sümerlere karşı büyük bir sefer düzenleyen kralın yanındaydı. Onlar yokken şehre bir saldırı olabileceği öngörülmemişti, bu yüzden de savunma güçleri azdı. Beklenmedik bir şekilde kuzeyden güçlü ordularıyla Asurlular gelmişti. Duvarlar şehri koruyacaktı, yoksa Babil'in sonu gelmişti.

Banzar'ın etrafında kalabalık insan grupları vardı, hepsinin yüzü dehşetle bembeyaz kesilmişti, çarpışmanın sonuçlarını bekliyorlardı. Sessiz bir korkuyla geçitten içeri taşınan yaralı ve ölüleri izliyorlardı.

İşte tam da burada saldırıda kritik noktaya gelindi. Düşman şehrin etrafını üç gün boyunca kuşattıktan sonra bütün gücünü buraya, bu kapıya yönlendirdi.

Duvarın tepesinde şehri savunan askerler tırmanma platformlarındaydılar ve merdivenle duvarı tırmananlara karşı ok atıp kızgın yağ dökerek ve eğer yukarı çıkmayı başarırlarsa mızrak fırlatmaya hazırlanarak savaşımaya devam ettiler. Bu muhafızlara karşı düşmanın okçuları da ölümcül bir yaylım ateşi başlattılar.

Yaşlı Banzar'ın pozisyonu haber almak için idealdi. Çarpışmaya en yakın konumdaydı ve saldıranların savaş çığlıklarını ilk duyan Banzar'dı.

Yakınında duran yaşlı bir tüccar, eli ayağı titreyerek, "Söyle bana neler

oluyor! Söyle bana!” diye yalvardı. “İçeri giremiyorlar değil mi? Oğullarım kralla birlikte. Yaşlı karımı koruyacak kimse yok. Bütün mallarımı, yiyeceklerimi çalacaklar, hiçbir şeyim kalmayacak. Yaşlıyız, kendimizi koruyamayacak kadar yaşlıyız, köle olmak için de fazla yaşlıyız. Aç kalacağız. Öleceğiz. İçeri giremediklerini söyle bana.”

“Sakin ol tüccar efendi,” diye cevap verdi muhafızlardan biri. “Babil’in duvarları güçlüdür. Çarşıya dön ve karına duvarların onu ve mallarını koruyacağını söyle; bu duvarlar kralın hazinelerini de koruyor. Duvarlara yakın dur ki havada uçan oklar seni bulmasın.”

Çekilen yaşlı adamın yerine kollarında bebeği olan bir kadın geldi: “Çavuş, tepeden haberler nedir? Zavallı kocamı rahatlatabilmem için bana doğruyu söyleyin. Korkunç yaralar aldığı için ateşler içinde yatıyor ama zırhını ve hançerini kuşanarak beni, kucağımdaki ve karnımdaki bebeği koruyacağını söylüyor. Düşmanların duvarı aşır korkunç bir şehvetle bize saldıracaklarını söylüyor.”

“İyi kalpli anne, Babil’in duvarları seni, doğmamış çocuğunu ve kollarındaki çocuğunu koruyacak. Yüksek ve güçlü duvarlar bunlar. Şehrimizi korumakta olan askerler kızgın yağ döktükçe düşmanların attıkları acı çığlıklarını duymuyor musun?”

“Evet, bunları duyuyorum ama aynı zamanda kapılara vuran koçbaşlarının seslerini de duyuyorum.”

“Kocanın yanına geri dön. Ona bu şehrin kapılarının kuvvetli olduğunu ve her türlü koçbaşına karşı gelebileceğini söyle. Duvarları tırmanabilenler olsa bile karşılarında onlara saplanmaya hazır hançerler, mızraklar bulacaklar. Yoluna dikkat et ve binaların arkalarından geçerek evine dön.”

Bazar kenara çekildi, yanından silahlarla donanmış ek kuvvetler geçti. Bronz kalkanlarının ve bellerindeki birbirine çarpan farklı silahların seslerini işittiler. Yanına küçük bir kız yaklaştı.

“Söyle bana asker efendi, güvende miyiz?” diye yalvararak sordu. “Korkunç sesler duyuyorum. Erkeklerin kanayan yaralarını görüyorum. Çok korkuyorum. Aileme, anneme, küçük erkek kardeşime ve bebeğimize ne olacak?”

Tecrübeli yaşlı asker gözlerini kırıştırdı ve çenesini önde tutarak çocukla konuştu.

“Korkma küçüğüm,” diye onu rahatlattı. “Babil’in duvarları seni ve anneni ve küçük erkek kardeşini ve bebeğinizi koruyacak. Kraliçe Semiramis senin gibilerin güvenliği için yüz yıl evvel bu duvarları inşa etti. Kimse bu duvarları aşamadı. Şimdi git ve annene ve küçük kardeşine ve bebeğe Babil’in duvarlarının onları koruyacağını ve korkmamalarını söyle.”

Günler geçtikçe Bazar pozisyonunu değiştirmeden aynı yerde durarak takviye güçlerin geçitte sıraya girerek ölü ya da yaralı olarak geri gelmelerini izledi. Etrafını çeviren korku dolu vatandaşlar duvarların şehri koruyup koruyamayacağını merak ediyorlardı. Yaşlı bir asker gururuyla hepsine aynı cevabı verdi: “Babil’in duvarları sizi koruyacak.”

Saldırı, üç hafta beş gün boyunca şiddeti azalmadan devam etti. Geçit yeri yaralı ve ölülerin kanıyla çamurlaşmıştı; geçitten geçenler geçtikleri gibi geri düşüyorlardı, hiç sonları gelmiyor gibiydi. Her gün ölü düşmanlar duvarın öte tarafında yığılıyor, geceleri de arkadaşları tarafından geri taşınıp gömülüyordu.

Dördüncü haftanın beşinci gecesinde çatışmalar devam ediyordu. Günün ilk ışıkları etrafı aydınlatmaya başladığında geri çekilmeye başlayan askerlerin kaldırdığı toz bulutları görüldü.

Şehri savunanlardan çılgınlık yükseldi. Bu gördüklerinin başka bir anlamı olamazdı. Duvarların arkasında bekleyen askerler de aynı tepkiyi verdiler. Sokaklardaki vatandaşlar da onlara katıldı. Bir fırtına şiddetiyle bütün şehre yayıldı bu heyecan.

İnsanlar evlerinden çıktılar. Sokaklar akın akın kalabalıklarla doldu. Haftaların birikmiş korkusu birdenbire çılgın bir mutluluk korosuna dönüştü. Bel Tapınağı’nın en yüksek kulelerinden zafer ateşleri yükseldi. Yukarı doğru yükselen mavi duman mesajı uzaklara ve ötelere taşıdı.

Babil’in duvarları yine güçlü ve zalim düşmana karşı durmuştu: zengin hazinelerine sahip olmak, vatandaşlarını köleleştirmek isteyen düşmana.

Babil’in yüzyıllarca var olmaya devam edebilmesinin nedeni tamamen korunuyor olmasıydı. Başka türlü mümkün değildi.

Babil’in duvarları, insanların ihtiyaç duyduğu ve arzuladığı koruma içgüdüsünün muhteşem bir örneğiydi. Bu ihtiyaç insanoğlunda doğuştan olan bir şeydir. Bugün de eskisi gibi güçlü olan bu içgüdü, bu amaca ulaşmak için daha geniş çaplı, daha iyi planlar yapmamızı sağlar.

Bugün, sigorta, tasarruf hesapları ve güvenilir yatırımların aşılamaz duvarlarının ardında, kendimizi herhangi bir kapıdan girebilecek ve herhangi bir ocağın başına her an çökebilecek beklenmedik trajedilere karşı koruyabiliriz:

**YETERLİ GÜVENCELERİ OLUŞTURMADAN
YAŞAMIMIZA DEVAM ETME RİSKİNİ
ALMAMALIYIZ**

BABİL'İN DEVE TÜCCARI

Birisi acıktıkça daha net düşünür; yemek kokularını daha iyi koklar hale gelir.

Azure'un oğlu Tarkad kesinlikle böyle düşünüyordu. İki gün boyunca bir bahçenin duvarından aşırılmış iki küçük incir dışında hiç yemek yememişti. Öfkeli bir kadın onu yakalayıp sokağın sonuna kadar kovaladığı için de zaten daha fazla yiyememişti. Pazarda dolaşırken kadının tiz çığlıkları hâlâ kulaklarında çınliyordu. Bu çınlama, onun huzursuz parmaklarıyla pazardaki kadınların sepetlerinden ona çok cazip gelen meyveleri aşırmasını engellemeye yardımcı oldu.

Daha önce Babil pazarlarına ne kadar çok farklı yemeğin geldiğini ve ne kadar iyi koktuklarını fark etmemişti. Pazardan ayrılıp hanın öbür tarafına giderek lokantanın önünde bir aşağı bir yukarı yürüdü. Belki burada tanıdığı birine rastlayıp onlardan bir bakır para ödünç alarak yüzü hiç gülmeyen hancıya verebilirdi ve o da kendisine büyük bir porsiyon yemek getirirdi. Bakır parası olmadan burada istenmediğinin farkındaydı. Bütün bunları düşünürken kendini en görmek istemediği adamla karşı karşıya buldu: Dabasir, uzun boylu, kemikli bir adam olan deve tüccarı. Arkadaşı olan olmayan, para ödünç almış olduğu insanlar arasında parayı geri ödeme sözlerini tutamaması konusunda onu en çok huzursuz eden Dabasir'di.

Onu görünce Dabasir'in yüzü aydınladı. “Ha! Tarkad mı bu? Bir ay önce ona borç verdiğim iki bakır parayı geri ödeyebileceğini düşündüğüm için aradığım kişi; ayrıca ondan önce ona bir gümüş para daha vermiştim. İyi ki karşılaştık. Bugün bu paraları kullanabileceğim yerler var. Ne diyorsun oğlum?”

Tarkad kekeledi ve yüzü kızardı. Aç midesinde hiçbir şey olmadığı için açık sözlü Dabasir'e laf yetiştirecek hali yoktu. “Özür dilerim, çok özür dilerim,” diye sessizce mırıldandı. “Bugün sana borcumu ödeyebilecek

bakır ya da gümüş param yok.”

“Anlıyorum,” diye ısrar etti Dabasir. “Eminim birkaç bakır para ve bir gümüş parayla zor zamanlarında sana yardımcı olmuş babanın arkadaşı olan kişiye onun cömertliğinin karşılığını verebilirsin?”

“Şansım yaver gitmediği için ödemeyi yapamam.”

“Kötü şans mı! Tanrıları kendi zayıflıklarından dolayı suçlamaya kalkışma. Kötü şans, ödeyebileceğinden çok ödünç alan herkesin peşindedir. Benimle yemeğe gel oğlum. Acıktım ve sana bir hikâye anlatacağım.”

Dabasir’in sert dürüstlüğü karşısında afallayan Tarkad, lokantanın kapısında girebilmesini sağlayacak bu davete karşı koyamadı.

Dabasir onu odanın bir köşesine götürdü, küçük halıların üzerine oturdular.

Kauskor gülümseyerek yanlarına geldi. Dabasir yine bütün açıklığıyla konuştu: “Bana bir çöl kertenkelesi, bir keçi butu getir, suyunda pişip kahverengileşmiş olsun, ekmek ve sebze de getir, çok acıktım. Arkadaşımı da unutma. Ona da büyük bir sürahi su getir, soğuk olsun çünkü bugün hava çok sıcak.”

Tarkad büyük bir hayal kırıklığına uğradı. Bu adam kocaman bir keçi butunu yerken su içip onu mu seyredecekti? Hiçbir şey demedi. Söyleyebileceği bir şey yoktu.

Dabasir sessizlik gibi bir şey tanımıyordu. Gülümseyerek ve tanıdığı bazı müşterilere el sallayarak devam etti:

“Urfa’dan yeni dönmüş olan bir gezginden duyduğuma göre zengin bir adam bir taşı o kadar ince kestirmiş ki şeffaflaşmış. Yağmur evine girmesin diye evinin penceresine taktırmış. Bu taşın bakmasına izin verilen gezginin anlattığına göre dış dünya olduğu gibi değil de bir tuhaf gözüküyormuş. Ne dersin Tarkad? Sence dünya bir insana olduğundan farklı gözükebilir mi?”

Anlattığından çok önündeki şişman keçi butuyla ilgilenen genç Dabasir’in dediğini onayladı.

“Ben kendi adıma biliyorum ki dış dünya olduğundan farklı bir renkte gözükebilir, tekrar doğru renklerde görebilmem için de ne yapmam gerektiğini şimdi sana anlatacağım.”

“Dabasir bir hikâye anlatacak,” dedi lokantada oturanlardan biri diğerine.

Üzerinde oturduğu halıyı yanaştırdı. Diğer yemek yiyenler de yiyeceklerini getirerek yarım daire oluşturdular. Tarkad'ın hemen arkasında çıtır çıtır yemek yemeye devam ediyorlardı, şişman vücutları Tarkad'a sürtünüyordu. Bir tek onun önünde yemek yoktu. Dabasir kendi yemeğini onunla paylaşmayı teklif etmedi. Hatta ekmeğin sert köşesinden kopup yere düşen parçayı bile ona teklif etmedi.

Dabasir duraksayarak keçi butundan büyük bir ısırık aldı. “Anlatmak üzere olduğum hikâye benim gençliğimle ilgili ve nasıl deve ticaretine başladığımı anlatıyor. Benim Suriye’de bir köle olduğumu biliyor muydunuz?”

Herkesten yükselen şaşkınlık mırıltılarını büyük bir tatminle dinleyen Dabasir anlatmaya devam etti. Önce yemeğinden büyük bir lokma daha aldı.

“Ben genç bir adamken babamın zanaatı olan eyer yapmayı öğrendim. Dükkânında çalıştım ve bir kadınla evlendim. Genç ve çok yetenekli olmadığım için çok para kazanamıyordum. Ancak kendimi ve harika karımı en mütevazı şekilde yaşatabilecek kadar kazanıyordum. İstediğim şeylere param yetmiyordu. Dükkân sahiplerinin daha sonra ödeme yapmam için bana güvendiğini fark ettim.

“Genç ve tecrübesiz olduğum için kazandığımdan daha fazla harcayanın utanç ve dert tohumları ektiğini bilmiyordum. Karıma ve kendime güzel kıyafetler ve evimize lüks şeyler aldım. Hiçbiri için yeterince param yoktu.

“Bir süre ödeyebildiğim kadar ödedim. Sonra fark ettim ki hem yaşama masraflarımızı hem de borçlarımızı ödeyemiyordum. Bana kredi vermiş olanların bu yüksek harcamalarımız için peşimize düştüğünü fark ettim ve hayatım perişan oldu. Arkadaşlarımdan ödünç para aldım ama sonra onlara da borçlarımı ödeyemedim. İşler gittikçe kötüye gitti. Karım babasının yanına döndü. Ben de hâlâ genç bir adam olduğum için Babil’den ayrılıp başka bir şehirde şansımı denemeye karar verdim.

“İki yıl boyunca kervan ticaretinde huzursuz ve başarısız bir hayatım oldu. Sonra kendimi silahsız kervanları soymak için çölü dolaşan, tatlı sözlü hırsızların yanında buldum. Babamın oğlu olan benim bu yaptıklarımın utanç verici olduğunu farkında değildim; dünyayı renkli bir taşın arkasında görüyordum ve kendimi ne kadar kötü bir duruma soktuğumu fark

etmiyordum.

“İlk seferimiz başarıyla sonuçlandı. Altın ve gümüş ve değerli malları ele geçirdik. Ginir’e gidip her şeyi harcadık.

“İkinci sefer o kadar şanslı değildik. Malları çaldıktan sonra kervanları korumayla görevlendirilmiş yerli bir liderin mızrakçıları bize saldırdı. İki liderimiz öldürüldü ve diğerlerimiz de Şam’a götürülerek soyulup köle olarak satıldı.

“Suriyeli, çölde yaşayan bir adam beni iki gümüş paraya satın aldı. Saçım kesildi ve sadece bir peştemal giymeme izin verildi. Diğer kölelerden hiçbir farkım yoktu. Dikkatsiz genç bir adam olduğumdan bütün bunları bir macera zannediyordum. Sahibim beni dört karısının yanına götürdü ve beni haremağası yapabileceklerini söyledi.

“Durumumun ne kadar çaresiz olduğunu ancak o zaman fark ettim. Bu savaşçı çöl insanları acımasızdılar. Silahım ve kaçış yolum olmadığı için onlara muhtaçtım.

“Korkuyla dururken dört kadının bana baktığını gördüm. Onların bana acımasını sağlayabilir miyim, diye düşündüm. İlk karısı Sira, diğerlerinden daha yaşlıydı. Bana bakarken yüzünde hiçbir ifade yoktu. Onun beni avutmayacağını anlayıp diğerlerine döndüm. Daha genç ve güzel olan ikinci karısı da yüzüme aynı kindar kayıtsızlıkla sanki solucanmışım gibi bakıyordu. Çok daha genç olan diğer ikisiyse her şey bir şakaymış gibi kıkırdıyordu.

“Cevaplarını beklerken zaman geçmek bilmedi. Her bir kadın diğerinin karar vermesine izin verecek gibi gözüküyordu. Sonunda soğuk bir sesle Sira söze başladı:

“Bir sürü hadım haremağamız olmasına rağmen develerimizle ilgilenecek çok az kişi var ve hepsi çok beceriksiz. Bugün bile eğer hasta olan annemi ziyaret etmeye gitmek istersem devemi gütmesi için hiçbir köleye güvenemem. Bu köleye soralım, deveyi güdebilir mi?”

“Sahibim bana sordu: ‘Develer hakkında ne biliyorsun?’

“Heyecanımı gizlemeye çalışarak cevap verdim: ‘Diz çökmelerini sağlayabilirim, onları yükleyebilirim. Uzun yolculuklarda onları yormadan güdebilirim. Gerekirse nallarını da tamir edebilirim.’

“Sahibim cevap verdi: ‘Bu köle yeterince iyi cevap veriyor. Sira, istersen

bu adamı develerinle ilgilenmesi için tutalım.’

“Böylece Sira’nın eline teslim edildim ve o gün devesiyle hasta annesini ziyarete giderken ona yardımcı oldum. Yaptığı müdahale için ona teşekkür ederek doğuştan köle olmadığımı, Babil’deki onurlu bir eyer ustasının özgür doğmuş oğlu olduğumu anlattım. Ona hikâyemin çoğunu aktardım. Yaptığı yorumlar benim için endişe vericiydi, söyledikleri üzerine çok düşündüm:

“‘Zayıflığın seni bu hale getirmişken nasıl kendine özgür bir adam dersin? Eğer bir adam köle ruhluyrsa doğuştan ne olursa olsun köle olur, aynı suyun kendi akacağı yeri bulması gibi. Eğer bir adamın ruhu özgürse kendi şehrinde yaşadığı şanssızlıklara rağmen yine de saygı ve onurunu geri kazanamaz mı?’

“Bir yıl boyunca kölelik yaptım ve kölelerle birlikte yaşadım ama onlardan biri olamadım. Bir gün Sira bana sordu: ‘Akşamları diğer köleler birbirleriyle sosyalleşip eğlenirken sen neden kendi çadırında kalıyorsun?’

“Cevap verdim: ‘Dediklerinizi, bir kölenin ruhuna sahip olup olmadığımı düşünüyorum. Onlara katılamıyorum, o yüzden ayrı oturuyorum.’

“Ben de ayrı oturmak zorundayım. Başlık param oldukça fazlaydı ve eşim benimle bu yüzden evlendi. Aslında beni istemiyor. Bütün kadınların tek istediği arzulanmaktır. Hem bu yüzden hem de kısır olduğum için kızım ya da oğlum yok, ayrı oturmak zorundayım. Erkek olsaydım böyle bir köle olacağıma ölmeyi tercih ederdim ama kabilemizin kurallarına göre kadınlar köle olurlar.’

“‘Benim için ne düşünüyorsunuz?’ diye sordum. ‘Sizce bir kölenin ruhuna mı, yoksa bir erkeğin ruhuna mı sahibim?’

“‘Babil’deki borçlarını ödemek istiyor musun?’ diye geçiştirdi.

“‘Evet, istiyorum ama bunu nasıl yapabilirim bilmiyorum.’

“‘Eğer yılların geçmesine izin verirsen ve borçlarını geri ödemek için bir çaba göstermezsen demek ki bir kölenin acınası ruhuna sahiptin. Böyle bir durumdaki bir adam kendine saygı duyamaz. Borçlarını ödememiş bir adam kendine saygı duyamaz.’

“‘Suriye’de bir köle olarak ne yapabilirim ki?’

“‘O zaman Suriye’de bir köle olarak kal seni zayıf mahlukat.’

“‘Ben zayıf biri değilim,’ diye karşı çıktım.

“‘O zaman kanıtlı.’

“‘Nasıl?’

“‘Senin muhteşem kralın her türlü yöntemle başvurarak, bütün gücüyle düşmanlarıyla savaşmıyor mu? Borçların senin düşmanların. Seni Babil’den kovaladılar. Orada onları bıraktın ve güçlendiler. Eğer erkek gibi savaşsaydın onları fethederdin ve şehirdeki halk tarafından onurlandırılırdın. Fakat onlarla savaşacak gücü kendinde bulamadın ve gururun yok oldu ve Suriye’de bir kölesin şimdi.’

“Onun bu kaba suçlamaları hakkında düşündüm ve bir sürü kendimi savunan cümle kurdum. Ruhumun bir köle ruhu olmadığını anlatmak istiyordum ama bu cümleleri kullanma fırsatım olmadı. Üç gün sonra Sira’nın hizmetçisi beni onun yanına götürdü.

“‘Annem yine çok hasta. Kocamın sürüsündeki en iyi iki deveye eyer tak. Üzerlerine uzun bir yolculukta yetecek kadar su ve erzak yükle. Hizmetçi mutfak çadırından sana yemek verecek.’ Develeri yükledim. Hizmetçinin verdiği erzak miktarı oldukça fazlaydı; Sira’nın annesi bir günden az sürede gidebileceğimiz bir yerde yaşıyordu, o yüzden erzakın çokluğuna anlam veremedim. Hizmetçi arkadaki deveye bindi, ben de patronumun devesini güttüm. Sira’nın annesinin evine vardığımızda hava daha yeni kararıyordu. Sira hizmetçiyi başından savdıktan sonra bana şöyle dedi:

“‘Dabasır, senin ruhun özgür bir adamın ruhu mu, yoksa köle ruhu mu?’

“‘Özgür bir adamın ruhu,’ diye ısrar ettim.

“‘Şimdi bunu kanıtlama zamanı. Sahibin çok fazla içki içti ve liderlerin hepsi aptallaşmış durumda. Develeri al ve kaç. Bu çantanın içine gizlenebilmen için sahibinin kıyafetlerinden birkaç parça koydum. Hasta annemi ziyaret ederken develeri çalıp kaçtığını söyleyeceğim.’

“‘Bir kraliçenin ruhuna sahipsiniz,’ dedim. ‘Keşke ben sizi mutlu edebilsem.’

“‘Mutluluk, kocasından kaçıp uzak diyarlara giden bir kadına yâr olmaz. Sen kendi yoluna git. Çölün tanrıları seni korusun, yolunda yiyecek ve su olmayacak,’ diye cevap verdi.

“Daha fazla ısrar etmesine gerek kalmadan ona sıcak bir teşekkür ettim ve geceye doğru yola çıktım. Bu yabancı ülkenin yollarını bilmiyordum ve Babil’in yaklaşık olarak ne tarafta olduğundan bile emin değildim. Tepelere

doğru çöl boyunca yol almaya başladım. Bir deveye binip diğerini takip ettirdim. Bütün gece ve ertesi gün boyunca yol kat ettim. Sahiplerinin mallarını çalıp kaçmaya çalışan kölelerin başına gelen şeyleri düşündükçe hızlanıyordum.

“Ertesi gün çöl kadar yaşanmaz bir yere vardım. Yerdeki keskin taşlar develerimin ayaklarının altını kesiyordu. Gittikçe yavaşlamaya başladılar, yavaş yavaş giderken acı çektikleri belliydi. Ne bir insan ne bir hayvanla karşılaştım. Burada neden kimsenin yaşamayı seçmeyeceğini anlayabiliyordum.

“O kadar zor bir yolculuktu ki çok az insanın bu yolu gitmiş olduğunu düşünüyorum. Günlerce yola devam ettik. Su ve yiyecek tükendi. Güneşin sıcaklığı dayanılmazdı. Dokuzuncu günün sonunda deveden indiğimde bir daha üzerine çıkamayacak kadar zayıf düştüğümü, bu terk edilmiş memlekette kaybolmuş bir şekilde öleceğimi düşündüm.

“Yere yatıp uyudum, gün ışıyana kadar uyanmadım.

“Uyandığımda etrafıma bakındım. Sabah havasında bir serinlik vardı. Develerim de bana yakın bir yerde acınası bir halde yatıyorlardı. Etrafımda kayalarla ve kumla ve dikenli şeylerle kaplanmış bir manzara vardı. Su yoktu, yiyecek hiçbir şey yoktu, develerim için, benim için hiçbir şey yoktu etrafta.

“Bu sessiz sakin yerde sonum gelmiş olabilir miydi? Zihnim daha önce hiç olmadığı kadar netleşti. Bedenim sanki artık önemsizdi. Kurumuş, kanayan, şişmiş dudaklarım, boş midem, bir önceki günün acılarının hepsi yok olmuş gibiydi.

“Davetkâr uzaklara bakıp yine aynı soruyu sordum: ‘Ruhum bir kölenin ruhu mu, yoksa özgür bir insanın ruhu mu?’ O zaman fark ettim ki eğer bir kölenin ruhuna sahip olsaydım çölde yatıp ölmeyi beklerdim. Bu son, kaçmış bir köle için uygundu.

“Peki özgür bir adamın ruhuna sahip olan biri ne yapmalıydı? O zaman Babil’in yolunu zorla bulacak, bana güvenmiş olan insanlara borçlarımı ödeyecek, beni gerçekten sevmiş olan karımı mutlu ederek anne babamı da rahatlatacaktım.

“Sıra demişti ki: ‘Borçların senin düşmanların ve seni Babil’den kovaladılar.’ Evet, bu doğrudu. Neden bir erkek gibi yerimde durup

durumla başa çıkmayı reddetmişim? Neden karımın babasının evine dönmesine izin vermişim?

“Sonra tuhaf bir şey oldu. Bütün dünya sanki başka bir renge büründü. Sanki bir anda o renkli taş aradan çekilmişti. Hayattaki doğru değerleri görebiliyordum.

“Çölde ölmemeydim! Yeni bir bakış açısıyla yapmam gereken şeylerin ne olduğunu gördüm. İlk önce Babil’e geri dönüp borç para aldığım herkesle tek tek yüzleşmeliydim. Yıllar boyu etrafta dolaştıktan ve bir sürü şanssızlıktan sonra borçlarımı tanrılar izin verdiği şekilde ödemeye karar vermişim. Karım için bir ev yapıp anne babamın gurur duyacağı bir vatandaş olmalıydım.

“Borçlarım düşmanımdı ama para borç aldığım kişiler arkadaşlarımdı ve bana inanıp güvenmişlerdi.

“Güçsüz bir şekilde ayaklarımın üzerinde durdum. Artık açlığın ne önemi vardı? Susuzluğun ne önemi vardı? Babil’deki yolda başıma gelen olaylardı bunlar sadece. Düşmanlarını yenmek ve arkadaşlarını ödüllendirmek isteyen özgür bir adamın ruhuna sahiptim. Bu kararlılık beni ihya etti.

“Sesimdeki yeni notaları duyan develerimin buğulu gözleri parladı. Büyük bir çabayla, birçok denemeden sonra onlar da ayağa kalktılar. Acıklı bir ısrarla yol alan hayvanları içimdeki sesi dinleyerek kuzeyde olduğuna inandığım Babil’e doğru yönlendirdim.

“Su bulduk. Çimen ve meyvelerin olduğu daha verimli topraklardan geçtik. Babil’e giden yolu bulduk. Ruhu özgür olan bir adam bütün sorunlara çözülebilecek şeyler olarak bakar. Ruhu köle olan adamsa şikâyet ederek ‘Bir köle olarak ben ne yapabilirim ki?’ diye sızlanır.

“Peki ya sen, Tarkad? Aç miden zihnini netleştirdi mi? Kendine saygı yoluna tekrar girmeye hazır mısın? Dünyayı gerçek renklerinde görebiliyor musun? Borçlarını ne kadar çok olurlarsa olsun onurlu bir şekilde ödeme arzun var mı? Tekrar Babil’de saygı duyulan bir adam olmak istiyor musun?”

Genç adamın gözleri nemlendi. Şevkle dizlerinin üzerine kalktı. “Bana yeni bir vizyon sundun. Şimdiden özgür bir adamın ruhunun içimde dolaştığını hissedebiliyorum.”

“Döndüğünde başına neler geldi?” diye sordu ilgiyle dinleyenlerden biri.

“Niyet olduğuunda yol bulunur,” diye cevapladı Dabasir. “Niyetim doğru olduğu için bir yol belirmeye başladı. Öncelikle borcum olan herkesi tek tek ziyaret ederek borcumu ödeyebileceğim zamana kadar beni affetmelerini diledim. Çoğu beni memnuniyetle karşıladı. Bazıları bana hakaret etti ama bazıları da bana yardımcı olmayı teklif etti. Bir tanesi tam da ihtiyacım olan yardımı yaptı. Bu adam altın tefecisi Mathon’du. Suriye’de develere baktığımı duyunca beni yaşlı Nebatur’un yanına yolladı. Nebatur deve tüccarıydı ve kralımız tarafından uzun bir gezi için iyi deve sürüleri satın almakla görevlendirilmişti. Onunla birlikte çalışarak develerle ilgili bilgilerimi kullanmış oldum. Zamanla bütün borçlarımı kuruşu kuruşuna ödeyebildim. Sonunda başımı dik tutarak onurlu bir adam olduğumu hissettim.”

Bu noktada Dabasir yine yemeğine dönerek mutfağa doğru seslendi: “Kauskor, seni gidi salyangoz! Yemek soğudu. Bana ızgaradan yeni et getir. Tarkad için de büyük bir porsiyon getir. Eski arkadaşımın oğlu aç ve benimle yemek yiyecek.”

Böylece eski Babil’in deve tüccarı Dabasir’in hikâyesi son buldu. Kendinden önce de birçok bilge adamın bildiği ve kullandığı önemli bir gerçeği anladığında kendi ruhunu buldu.

Birçok farklı dönemde onun sihirli gücünü anlama bilgeliğine sahip insanları zorlukların içinden çıkararak başarıya götüren bu gerçeklik, bu satırları okuyan herkese açıktır:

NIYET VARSA YOL BULUNUR

BABİL'İN KİL TABLETLERİ

ST. SWITHIN'S COLLEGE Nottingham University
Newark-on-Trent, Nottingham

21 Ekim 1934

Profesör Franklin Caldwell,
İngiliz Bilim Gezisi, Hillah, Mezopotamya

Sevgili Profesör,

Son kazınızdan çıkan beş kil tablet, mektubunuzla aynı gemide buraya ulaştı. Sonsuz ilgimi çeken bu yazılı malzemeyi çevirirken çok güzel saatler geçirdim. Mektubunuza hemen cevap vermem gerekiyordu ama çevirileri bitene kadar erteledim. Ekte çevirileri bulabilirsiniz.

Kullandığınız koruyucu maddeler ve dikkatli paketlenmeniz sayesinde tabletler hiç zarar görmeden buraya ulaştı. Anlattıkları hikâye, laboratuvarıda bizim ilgimizi çektiği kadar sizin de ilginizi çekecek diye düşünüyorum. Geçmişin uzak diyarlarında Arap Geceleri gibi romantizm ve maceradan bahsetmesini bekliyorduk. Dabasir diye birinin borçlarını öderken yaşadığı sorunlardan bahsediyor olması, dünyanın son beş bin yıl içinde fazla da değişmediğini gösteriyor.

Çok tuhaf, bu eski yazılar beni, öğrencilerin söylemiyle darmaduman etti. Bir üniversite profesörü olarak birçok konuda bilgisi olan, düşünen bir insanım güya. Ama Babil'in toz kaplı harabelerinden adını hiç duymadığım bir adam çıkıyor ve borçlarımı nasıl ödeyebileceğimle ve cüzdanımda nasıl daha fazla altın olabileceğiyle ilgili yöntemler aktarıyor.

Hoş bir düşünce; diyorum ki bugünlerde de eski Babil'de olduğu gibi bu fikrin işe yarayıp yaramadığını kanıtlamak ilginç olabilir. Bayan Shrewsbury ve ben Dabasir'in planlarını kendi planlarımız üzerinde uygulayarak geliştirmeyi planlıyoruz.

Değerli girişimlerinizde size iyi şanslar diliyorum ve hevesle yardım etmek için bekliyorum.

Saygılarımla,
Alfred H. Shrewsbury,
Arkeoloji Departmanı

1. Tablet

Ay dolduğunda, ben, Suriye’de kölelikten dönmüş olan, borçlarını ödemeye ve şehrim Babil’in saygınlığına layık bir adam olacağına karar vermiş olan Dabasir, büyük arzularımı yerine getirmemde rehberlik eden ve yardımcı olan yöntemlerin kalıcı bir kaydını kilin üzerine tutuyorum.

Altın ödünç veren arkadaşım Mathon’un akıllıca tavsiyeleri doğrultusunda, onurlu bir erkeğin borçtan çıkış yollarına ve kendine saygı duyulmasına götüreceğine inandığı yöntemlerini takip etmeye kararlıyım.

Bu plan benim umudum ve arzum olan üç amacı içeriyor.

Öncelikle, plan gelecekteki iyiliğimi sağlıyor.

Bu nedenle, kazandığımın onda biri kendim için ayrılacak. Mathon bilgece şunları söyledi:

“Harcaması gerekmeyen altın ve gümüş paraları cüzdanında tutan adam ailesine ve kralına sadıktır.

“Cüzdanında sadece birkaç bakır para tutan adam ailesine ve kralına karşı kayıtsızdır.

“Fakat cüzdanında hiçbir şey olmayan adam ailesine karşı kaba, kralına karşı sadakatsizdir, kalbi de sertleşmiştir.”

“Bu yüzden bir şeyleri başarmak isteyen adamın cüzdanında şingirdayacak paraları olmalıdır ki kalbi ailesine sevgi, kralına sadakatile dolsun.”

İkinci planda, babasının evinden sadakatile bana geri dönmüş olan güzel karıma imkânlar sağlanıyor. Mathon, sadık bir eşe iyi bakan bir erkeğin kendine yürekten saygı duyup amaçlarına bağlı kalacağını ve sonuçta güçlü ve kararlı olacağını söyler.

Bu nedenle, kazandığımın onda yedisi ev, giyecek, kıyafet ve yiyecek sağlamak için kullanılacaktır. Arta kalan parayla da ekstra harcamalarımız yapılmalıdır ki hayatımızda zevk ve keyif eksik olmasın. Ama bütün bu amaçlar için kazandığımın onda yedisinden fazla harcamamaya dikkat etmem gerekiyor.

Burada da planın başarısı yatıyor: kazandığımın bu kadarıyla yaşamak ve aldıklarımın hepsini bu miktarın içinde yapmak.

2. Tablet

Plana göre kazançlarım ile borçlarım ödenecek.

Her ay dolduğunda, kazandığımın onda ikisi bana güvenerek borç vermiş kişiler arasında adil ve onurlu bir şekilde bölünecek. Böylece zaman içinde borçlarımın hepsi kapanmış olacak.

Bu yüzden de buraya borcumun olduğu herkesin ismini ve borç almış olduğum miktarı yazıyorum.

Fahru, dokumacı, 2 gümüş, 6 bakır para.

Sinjar, koltuk ustası, 1 gümüş para.

Ahmar, arkadaşım, 3 gümüş, 1 bakır para.

Zankar, arkadaşım, 4 gümüş, 7 bakır para.

Askamir, arkadaşım, 1 gümüş, 3 bakır para.

Harinsir, mücevherci, 6 gümüş, 2 bakır para.

Diarbeker, babamın arkadaşı, 4 gümüş, 1 bakır para.

Alkahad, ev sahibi, 14 gümüş para.

Mathon, altın simsarı, 9 gümüş para. Birejik, çiftçi, 1 gümüş, 7 bakır para.

(Buradan sonra tablet parçalanmış, deşifre edilemiyor)

3. Tablet

Bu alacaklılara toplam yüz on dokuz parça gümüş ve yüz kırk bir bakır para borçluyum. Bu meblağları borçlandım ve geri ödeme yapmanın bir yolunu bulamadığım için aptallıkla karımın babasının evine dönmesine izin verdim ve şehrimi terk edip zenginliği başka yerde aradım. Bu sırada sadece felaketlerle karşılaştım ve köle olarak satılacak kadar aşağılandım.

Mathon borçlarımı nasıl ödeyebileceğimi bana gösterdiği için kazandığımın bir kısmıyla borçlarımı kapatacağım. Müsrifliğimden dolayı olan başıma gelenlerden kaçmış olmam ne büyük aptallıkmış.

Bu yüzden alacaklılarımı ziyaret ederek onlara para kazanma yetim dışında şu anda verebilecek bir şeyimin olmadığını ama kazandığım paranın onda ikisini zamanla adil ve dürüst olarak borçlarımı kapatmaya

harcayacağımı söyledim. Bundan fazlasını borçlarımı kapatmak için kullanamayacağımı söyledim. Eğer sabrederlerse bütün açığımı kapatacağımı anlattım.

En yakın arkadaşım olduğunu düşündüğüm Ahmar bana hakaret ederek beni aşağıladı. Çiftçi Birejik yardıma muhtaç olduğunu söyleyerek ilk ona olan borcumu ödemem için yalvardı. Ev sahibi Alkahad bana ters davranarak eğer bütün borcumu hemen ödemezsem sorun çıkaracağını söyledi.

Diğerlerinin hepsi teklifimi kabul ettiler. Bu yüzden de bu planı gerçekleştirmek için kararlılığım daha da pekişti. Borçlardan kaçmak yerine ödemeye çalışmanın çok daha kolay olduğunu fark ettim. Bütün alacaklılarımın isteklerine ve taleplerine karşılık veremesem de hepsiyle başa çıkmayı öğreneceğim.

4. Tablet

Yine ay parlıyor. Özgür bir zihinle çok çalıştım. Güzel ve iyi yürekli karım borçlarımı ödeme niyetimi destekledi. Birlikte bilge bir ısrarla geçtiğimiz ay Nebatur için dayanıklı ve iyi bacaklara sahip develer alarak on dokuz gümüş para kazandım. Planıma göre bu parayı böldüm. Paranın onda birini kendime sakladım, onda yedisini karıma vererek günlük harcamalarımız için harcamasını salık verdim. Onda ikisini de borcum olan kişilere bakır paralara bölerek mümkün olduğunca eşit dağıtmaya çalıştım.

Ahmar'ı görmedim ama parayı karısına bıraktım. Birejik o kadar memnun oldu ki az daha elimi öpecekti. Yaşlı Alkahad huysuzlandı ve ona daha hızlı ödeme yapmamı söyledi. Eğer doğru düzgün yemek yiyerek endişelenmeden yaşayabilirsem çok daha hızlı ödeme yapabileceğimi söyledim. Diğerleri bana teşekkür ettiler ve çabamı takdir ettiklerini söylediler.

Böylece bir ayın sonunda borçlarım yaklaşık dört gümüş para değerinde azalmıştı ve iki gümüş para da bana kalmıştı, kimse üzerinde hak iddia edemezdi. Kalbim uzun zamandır olmadığı kadar hafifledi.

Yine ay parlıyor. Çok çalıştım ama pek başarılı olamadım. Çok az deve satın alabildim. Sadece on bir gümüş param var. Yine de karım ve ben planımızı uygulayarak yeni kıyafet almadan sadece bahçedeki bitkilerle beslendik. Yine paramın onda birini kendimize ayırdık, onda yedisiyle yaşadık. Bu sefer Ahmar ödememin miktarı küçük olmasına rağmen teşekkür ettiğinde şaşırdım. Birejik de sağ olsun teşekkür etti. Alkahad çok sinirlendi ama eğer istemiyorsa parayı geri alabileceğimi söylediğinde sakinleşti. Diğerleri de daha önceki gibi memnun oldular.

Yine ay parlıyor ve ben çok mutluyum. İyi bir deve sürüsü buldum ve birçok sağlıklı deve satın aldım. Bu sayede kırk iki gümüş para kazandım. Karım ve ben ihtiyacımız olan kıyafetleri ve sandaletleri satın aldık. Et ve ördek yedik.

Alacaklılarımıza sekiz gümüş para ödedik. Alkahad bile itiraz etmedi.

Bizi borcumuzdan kurtaracak olan bu plan gerçekten çok iyi ve bize aynı zamanda kendimize ayırabileceğimiz bir miktar da sağlıyor.

Bu kil tablete bir şeyler kazımamın üzerinden üç ay geçti. Her ay kazandığımın onda birini kendime ayırdım. Karım ve ben bazen çok zor olsa bile hep kazandığımın onda yedisiyle yaşadık. Her ay gelirimın onda ikisini alacaklılarıma ödeme olarak ayırdım.

Şimdi cüzdanımda sadece bana ait olan yirmi bir gümüş para var. Omzumun üzerinde başımın daha dik durmasını sağlıyor, arkadaşlarımla yanında gururla yürüyebiliyorum.

Karım evimizi çok güzelleştirdi ve gittikçe daha cazip bir hale getiriyor. Burada birlikte yaşamaktan çok memnunuz.

Bu plan gerçekten anlatılamayacak kadar değerli. Eskiden köle olan birini onurlu bir adama dönüştürdü.

5. Tablet

Tekrar ay parlıyor ve bu tablete kazıdığımın beri çok uzun zaman geçtiğini fark ettim. On iki ay geçmiş. Bugünü kaydetmem gerekiyor çünkü bugün borçlarımı tamamen ödedim. Bugün karım ve ben müteşekkir bir halde ısrarlı çabamızın sonuçlarını gördüğümüz için

kendimize büyük bir ziyafet verdik.

Alacaklılarıma yaptığım son ziyarette birçok şey oldu. Ahmar kabalığından dolayı üzüldüğünü belirterek benden af diledi ve benim onun en iyi arkadaşı olduğumu söyledi. Yaşlı Alkahad da çok kötü değildi: “Eskiden şekillendirilmesi gereken yumuşak bir kil parçasıydın ve sana dokunan her elin seni şekillendirmesine izin veriyordun. Şimdi kenarları olan bir bronz parçasına dönüştün. Eğer gümüş ya da altın paraya ihtiyacın olursa benden istemekten çekinme.”

Bana saygı duyan tek kişi o değil. Pek çok kişi benimle saygılı konuşuyor. İyi kalpli karımın gözlerindeki ışık kendime güvenmemi sağlıyor.

Yine de benim başarıımı sağlayan, bu plan. Tüm borçlarımı ödememi ve cüzdanımda hem altın hem de gümüş para olmasını sağladı. Hayatta ilerlemek isteyen herkese bu planı tavsiye ediyorum. Gerçekten de eski bir kölenin borçlarını ödemesini ve cüzdanında altın olmasını bile sağlıyorsa herhangi bir insanın bağımsızlığı bulmasına yardım edemez mi? Benim de bu planla daha işim bitmedi. Bu planın beni zengin edeceğine inanıyorum.

ST. SWITHIN'S COLLEGE
Nottingham University Newark-on-Trent, Nottingham

7 Kasım, 1936.

Profesör Franklin Caldwell,
İngiliz Bilim Gezisi, Hillah,
Mezopotamya

Sevgili Profesör,

Eğer Babil'deki bu kazıya devam eder ve eski bir sakininin, Dabasir adlı eski bir deve tüccarının hayaletiyle karşılaşsanız bana bir iyilik yapın. İngiltere'de üniversitedeki bazı insanların, uzun süre önce bu kil tabletlere kazıdığı yazılar dolayısıyla ona hayat boyu müteşekkir kalacağını söyleyin.

Hatırlarsanız bundan yaklaşık bir sene önce Bayan Shrewsbury ve ben onun planını uygulayarak borçlarımızı bitirmeyi ve aynı zamanda harcayacak paraya sahip olmayı planlamıştık. Tahmin edeceğiniz gibi arkadaşlarımızdan saklamaya çalışsak da çok çaresizdik.

Senelerdir borçlarımız yüzünden kendimizi çok kötü hissederek endişeleniyorduk. Ticari zihniyetli bazı kişilerin üniversiteyi bırakmama neden olabileceğinden korkuyorduk. Durmadan ödeme yapıyorduk, kazancımızın mümkün olduğunca büyük bir kısmını borçlarımızı ödemeye ayırıyorduk. Hiçbir zaman yetmiyordu. Daha fazla kredi de çekemediğimizden almamız gereken her şeyi son dakikada fiyatlar yüksekken almak zorunda kalıyorduk.

Bu durum iyileşeceğine daha da kötüleşti ve kısır döngüye dönüştü. Mücadelelerimiz umutsuzlaşmaya başladı. Ev sahibine borçlu olduğumuz için daha az maliyetli bir eve taşınamadık. Durumumuzu değiştirmek için yapabileceğimiz hiçbir şey yokmuş gibi gözüküyordu.

Ardından, Babil'den gelen eski deve tüccarı, başarmak istediğimiz şeyi yapmaya yönelik bir plan sundu bize. Sistemini takip etmek için bizi iyice teşvik etti. Tüm borçlarımızın bir listesini yaptık ve bu listeyi borçlu olduğumuz herkese gidip gösterdik.

Onlara, işler böyle giderse ödeme yapmamın nasıl imkânsız olduğunu açıkladım. Kendileri de durumu bu rakamlardan kolaylıkla görebilirlerdi. Sonra, tam olarak ödemeyi yapabilmemin tek yolunun, her ay gelirimın yüzde yirmi kadarını iki yıl içinde tam olarak borçlarımı ödeyecek şekilde bölmek olduğunu açıkladım. Bu arada, biz bütün alımlarımızı nakit yaparak onlara daha fazla borçlanmayacaktık ve onların nakit akışlarına yardımcı olacaktık.

Herkes oldukça iyi davrandı. Bilge ve yaşlı bir adam olan manavımız diğerlerini de ikna edecek bir şekilde ifade etti durumu: “Eğer aldığınız her şeyi hemen öderseniz ve geçmişteki borçlarınızı da kısmen öderseniz şu andakinden daha iyi bir şey olur çünkü üç yıldır hesabınızı kapatamıyorsunuz.”

Sonunda, hepsinin isimlerini yazarak gelirimın yüzde yirmi kadarının düzenli olarak ödenmesi koşuluyla bizleri taciz etmemelerini sağlamak için bağlayıcı bir anlaşma yaptım. Ardından yüzde yetmişle nasıl yaşayacağımıza karar verdik. Cüzdanımızda para olması için de gelirimizin yüzde onunu tutmaya kararlıyız. Gümüş ve muhtemelen altın düşüncesi bizim için en çekici şeyler oldu.

Değişimi yapmak bizim için bir macera gibiydi. Böylece zevkli bir şekilde, bu yüzde yetmişte rahatça yaşamaktan keyif aldık. İşe kirayla başladık ve adil bir indirim almayı başardık. Daha sonra en sevdiğimiz çay markalarını ve başka harcamalarımızı gözden geçirdik ve daha az maliyetle daha üstün nitelikli ürünler satın alabileceğimizi görünce çok şaşırdık.

Bir mektup için çok uzun bir hikâye ama sonuçta zor olmadı. Bunu neşeyle yaparak başardık. İşlerimizi düzelttiğimizdeki rahatlama ile geçmişimizin hesaplarıyla yüzleşmek zorunda kalmadık.

Size biriktirmiş olduğumuz yüzde ondan bahsetmeden edemeyeceğim. Bu parayı bir süre biriktirdik. Lütfen gülmeyin. Karışık olan kısım bu. Harcamak istemediğiniz parayı biriktirmek gerçekten çok eğlenceli. Bu birikimi yaratmak harcama yapmaktan çok daha keyifli.

Paranın kenarda durmasının keyfini çıkardıktan sonra daha kârlı bir kullanım bulmaya verdik. Her ay yüzde onumuzu ekleyebileceğimiz bir yatırım yöntemi bulduk. Bizim için bu yenilenme en tatmin edici şey. Maaşımı aldığımda ilk bu ödemeyi yapıyoruz.

Yatırımımızın durmadan büyüdüğünü bilmek gerçekten çok tatmin edici bir his. Hocalık günlerim bittiğinde elimizde iyi bir miktar olacak ve o noktadan sonra para için endişelenmemize gerek kalmayacak.

Bunların hepsi aynı maaşla yapıldı. İnanması çok zor ama hepsi doğru. Bütün borçlarımız zamanında ödeniyor ve aynı zamanda da yatırımımız büyüyor. Aynı zamanda maddi olarak eskiye göre çok daha iyi durumdayız. Finansal bir plan yaptığımızda sonuçların bu kadar farklı olacağını tahmin bile edemezdik ama öyle oldu. Geçmişteki durumumuzdan çok farklı bir yerdeyiz.

Gelecek yılın sonunda bütün eski faturalarımız ödenmiş olacak ve yatırımımıza ve seyahatlere daha fazla para ayırabilir hale geleceğiz. Bundan sonra yaşama masraflarımızın kazancımızın yüzde yetmişinden fazla olmaması kararını aldık.

Yeryüzündeki bu cehennemden bizi kurtaran adama neden teşekkür etmek istediğimizi herhalde daha iyi anlamışsınızdır. Kendi acı tecrübelerinin başkalarının işine yaramasını istedi, bu yüzden de saatlerce mesajını kil tabletlerin üzerine kazıdı.

Kendisi gibi acı çekenler için bir mesajı vardı ve beş bin yıl sonra Babil’in harabelerinden çıkan bu mesaj, aynı doğrulukta ve canlılıkta yaşıyor.

Saygılarımla,
Alfred H. Shrewsbury,
Arkeoloji Departmanı

BABİL'DEKİ EN ŞANSLI ADAM

Kervanının başında, Babil'in tüccar prensi Sharru Nada vardı. Güzel kıyafetlere bayılırdı; hep gösterişli ve zengin görünümlü şeyler giyerdi. Hayvanlara meraklıydı; enerji dolu bir Arap atına binerdi. Yaşını tahmin etmek mümkün değildi, hele de iç dünyasını anlamak imkânsızdı.

Şam'dan çöl üzerinden yapılan yolculuk zorluydu, uzundu. Bunlar umurunda değildi. Arap kabileleri kervanları soymak için şiddet kullanmaya fazlasıyla hevesliydi. Yanında güvenliğini sağlamak için muhafızlar bulunduğundan fazla endişelenmiyordu.

Onu asıl rahatsız eden şey, Şam'dan yanında getirdiği genç adamdı. Hadan Gula, senelerdir ortağı olan Arad Gula'nın torunuydu; Arad'a asla geri ödeyemeyeceğini düşündüğü manevi bir borcu vardı. Torunu için bir şeyler yapmak istemesine rağmen düşündükçe bu genç adam için bir şeyler yapmanın zorluğunun farkına vardı.

Genç adamın yüzüklerine ve küpelerine bakarak düşündü: “Erkeklerin mücevher takabileceğini düşünüyor ama dedesinin sert yüz hatlarına sahip. Dedesi hiç böyle gösterişli kıyafetler giymiyordu. Onu yine de benimle gelmesi için davet ettim. Yeni bir başlangıç yapabilmesi için yardımım olabilir. Babasının mahvettiği miras durumundan uzaklaşmasına yardımcı olabilirim.”

Hadan Gula düşüncelerini böldü: “Neden bu kadar çok çalışıyorsun? Neden kervanıyla birlikte bu uzun yolculuklara çıkıyorsun? Hayatın tadını hiç çıkarmıyor musun?”

Sharru Nada gülümsedi. “Hayatın tadını çıkarmak mı?” diye tekrarladı söylediklerini. “Eğer sen Sharru Nada olsaydın hayatın tadını çıkarmak için ne yapardın?”

“Eğer senin kadar zengin olsaydım prensler gibi yaşardım. Sıcak çölün bir ucundan bir ucuna seyahat etmezdim. Şekiller cüzdanıma girdiği gibi

harcardım. En güzel kıyafetleri giyer, en nadir mücevherleri takardım. Benim hoşuma gidecek hayat böyle olurdu, yaşamaya değer bir hayat.”

İki adam da güldüler.

“Deden hiç mücevher takmıyordu,” diye cevap verdi Sharru Nada. Sonra şakayla karışık devam etti: “İş yapmak için hiç vakit ayırmaz mıydın?”

“İş köleler içindir,” diye cevap verdi Hadan Gula.

Sharru Nada dudağını ısırды ama cevap vermedi. Sessizce onları yokuştan aşağı götüren yolda atlarını sürmeye devam ettiler. Atını dizginleyerek uzaklardaki yeşil vadiye işaret etti: “Bak burada bir vadi var. Aşağıya doğru baktığında uzaklarda Babil’in duvarlarını hayal meyal görebilirsin. Kule, Bel Tapınağı’na ait. Eğer gözlerin keskinse tepesindeki sonsuz ateşin dumanını da görebilirsin.”

“Orası Babil mi? Hep dünyanın en zengin şehrini görmek istemiştım,” diye cevap verdi Hadan Gula. “Dedem bu şehirde servet edinmeye başlamış. Keşke hâlâ hayatta olsaydı. O zaman bu kadar sıkışık durumda olmazdık.”

“Ruhunun ona verilmiş olan zamandan daha uzun bir süre burada durmasını neden isteyelim ki? Sen ve baban onun başlatmış olduğu iyi işlere devam edebilirsiniz.”

“İkimiz de onun yeteneğine sahip değiliz. Babam da ben de altın şekelleri kendimize nasıl çekeceğimizin sırrını bilmiyoruz.”

Sharru Nada cevap vermedi. Atını dehleyerek vadiye doğru yolda ilerlemeye devam etti. Kızıl bir toz bulutu içinde olan kervan arkalarından onları takip ediyordu. Bir süre sonra kralın yoluna vardılar ve güneye doğru dönerek işlenmiş tarlaların yanından geçtiler.

Tarlalardan birinde çapa yapan üç yaşlı adam Sharru Nada’nın dikkatini çekti. Tuhaf bir şekilde tanıdık geliyorlardı. Ne kadar garip! Aynı tarlanın yanından kırk yıl sonra geçtiğinizde aynı adamları orada çapa yaparken görmek mümkün değildi ki. İçinden bir ses, onların aynı adamlar olduğunu söylüyordu. Adamlardan bir tanesi kendinden emin olmayan bir şekilde çapayı tutuyordu. Diğer öküzlere yanından yürüyor, çekmeye devam etmeleri için onlara sopalarla vuruyordu. Kırk yıl önce bu adamlara özenmişti! Onlarla yer değiştirmek istemişti. Bir de şimdiki durumuna bak. Gururla kendini takip eden kervanına doğru bir bakış attı. İyi seçilmiş deve

ve eşekleri şam'dan değerli mallarla yüklenmişti. Mal varlığının sadece tek bir parçasıydı bu kervan.

apa yapanlara işaret ederek, "Kırk yıl önce apalamış oldukları tarlayı h   apalıyorlar," dedi.

"Aynı gibi g  kyorlar ama sence gerçekten aynı adamlar mı?"

"Onları ilk burada g  rdm," diye cevap verdi Sharru Nada.

Hatıralar zihnine şşyordu. Neden geçmiş geçmişte bırakıp o günü yaşayamıyordu? Sanki bir resimmişesine g  znn önünde Arad Gula'nın g  lmseyan yüzü belirdi. Kendisiyle yanındaki k  tmser genç adam arasındaki sınır birden yok oldu.

Kendini başkalarından üstün g  ren, parmakları yüzüklerle bezenmiş bu müsrif adama nasıl yardım edebilirdi ki? alışmak isteyenlere verebileceği işler vardı ama kendini çalışmanın üzerinde g  ren birine verecek işi yoktu. Yine de Arad Gula'ya bir şeyler borçluydu, yarım yamalak yapmamalıydı bu iyiliği. Kendisi de, Arad Gula da hiçbir zaman hiçbir şeyi yarım yapmamışlardı. O tarz adamlar değillerdi.

Birden g  znn önünde bir plan belirdi. Ama ardından aklından itiraz sesleri yükseldi. Kendi ailesini ve konumunu dşnmeliydi. Zalimce, acı verici olurdu bu. Hızlı karar veren bir adamdı, bütün itirazları kenara itti ve harekete geçmeye karar verdi.

"Değerli büyükbabanın ve benim daha sonra çok k  rlı olan işbirliğimizin nasıl başladığını öğrenmek ister misin?" diye sordu.

"Altın şekelleri nasıl kazandığınızı s  ylesen? Bilmem gereken tek şey bu," diye atlattı onu genç adam.

Sharru Nada onun cevabını dinlemeden devam etti: "apa yapan adamlarla başlayalım. Senin yaşlarındaydım. Birlikte yürüdüğüm insan grubu yaklaşınca, iyi kalpli yaşlı ifti Megiddo, onların yarım yamalak yaptıkları çapa işiyle alay etti. Megiddo benim yanıma zincirlenmişti. 'şu tembel adamlara baksana,' dedi. 'çapayı tutan çapanın derine gitmesi için çaba sarf etmiyor, diğerleri de öküzlerin hizada kalmasını sağlayacak hiçbir şey yapmıyorlar. K  t apa yapınca ürün alamayacaklarını bilmiyorlar mı?'"

Hadan Gula şaşkınlıkla sordu: "Megiddo'ya zincirlendiğini mi s  lyorsun?"

“Evet, boynumuzda bronz tasmalar vardı, birbirimize kalın bir zincirle bağlıydık. Onun hemen yanı başında Zabado vardı, Zabado koyun hırsızıydı. Onu Harroun’dan tanıyordum. Sıranın sonundaysa Korsan denilen bir adam vardı, ismini bize söylemediği için ona lakap takmıştık. Göğsünde birbirine geçmiş yılanların olduğu bir dövme vardı, bu yüzden onun denizci olduğunu düşünmüştük. Sıra herkes dört ayak üzerinde yürüyecek şekilde organize edilmişti.”

Duyduklarına inanamayan Hadan Gula, “Bir köle gibi zincirlenmiş miydiniz?” diye sordu.

“Büyükbaban benim eskiden köle olduğumu sana söylemedi mi?”

“Senden bahsetti ama böyle bir durum olduğunu ima edecek bir şey söylemedi.”

Sharru Nada, “En gizli sırlarını bile emanet edebileceğin bir adamdı. Sen de güvenebileceğim bir adamsın, değil mi?” diyerek genç adamın gözlerinin içine baktı.

“Benim sessizliğime güvenebilirsin ama şaşkınım. Nasıl köle olduğunu bana anlatır mısın?”

Sharru Nada omuzlarını silkti. “Herkes bir anda köle olabilir. Benim felaketimi kumar oynamak ve içki içmek çağırdı. Kardeşimin akılsızlıklarının kurbanı oldum. Bir kavga sırasında arkadaşını öldürdü. Ölen kişinin dul eşine beni kefalet olarak veren babam, kardeşimi yargılanmaktan kurtarmaya çalışıyordu. Babam özgür kalmamı sağlayacak parayı bulamayınca, dul kadın beni köle tacirine sattı.”

“Ne kadar utanç verici! Hiç adilce değil!” diye itiraz etti Hadan Gula. “Söyle bana, tekrar özgürlüğüne kavuşabildin mi?”

“Oraya geleceğiz ama daha değil. Hikâyeme devam edelim. Biz yanlarından geçerken çapa yapanlar bize kötü kötü baktılar. Bir tanesi şapkasını çıkarıp eğilerek, ‘Babil’e hoş geldiniz kralın misafirleri. Sizi şehir duvarlarının öte tarafında bekliyor, ziyafet sofrası da hazır, çamur tuğlalar ve soğan çorbası,’ dedi. Kahkahalarla güldüler.

“Korsan sinirlenip yüksek sesle küfretti.

“‘Kralın bizi beklediğine dair söyledikleri de ne?’ diye sordum.

“‘Belimiz kırılana kadar şehir duvarları için tuğla taşıyacağız demek. Belki de belimiz kırılmadan bizi döverek öldürürler. Beni dövemezler.

Öldürürüm onları.’

“Sonra Megiddo konuştu: ‘Köle sahiplerinin çalışkan, hevesli köleleri öldürmesi pek de mantıklı olmaz. Sahipler iyi köleleri sever ve onlara iyi davranırlar.’

“Zabado yorum yaptı: ‘Kim çok çalışmak ister ki? Bu çapacılar bilge kişiler. Çalışarak bellerini kırmıyorlar. Sadece gerektiği kadar yapıyorlar.’

“‘Kaytararak hayatta bir yere gelmek mümkün değil,’ diye itiraz etti Megiddo. ‘Eğer bir hektarı çapalarsan bunun iyi bir iş günü olduğunu her patron anlar. Eğer yarım hektarı çapalarsan kaydardığın belli olur. Ben kaytarmıyorum. Çalışmayı ve iyi bir iş çıkarmayı seviyorum, iyi iş tanıdığım en iyi arkadaş. Şu âna kadar sahip olduğum bütün iyi şeyler onun sayesinde, çiftliğim, ineklerim, mahsulüm, her şeyim.’

“Zabado alay ederek, ‘Peki şimdi bütün bunlar nerede?’ dedi. ‘Uzun dönemde akıllı olup çalışmadan var olabilmek en iyisi. Zabado’ya iyi bakın, eğer duvarları inşa etme işine bizi koşarlarsa Zabado ya su taşıyacak ya da başka kolay bir iş yapıyor olacak, siz de o sırada tuğla taşıyarak belinizi kırıyor olacaksınız.’ Saçma gülüşüyle kahkaha attı.

“Gece korktum. Uyuyamadım. Muhafızların ipinin yakınında durdum. Diğerleri uyurken o sırada nöbette olan Godoso’nun dikkatini çektim. O iriyarı Araplardan biriydi, serseriydi, cüzdanını çalıp aynı zamanda boğazını da kesecek tiplerdendi.

“‘Söylesene, Godoso,’ diye fısıldadım. ‘Babil’e vardığımızda bizi duvarlar için mi kullanacaklar?’

“‘Neden soruyorsun?’ diye dikkatle sordu.

“Yalvararak cevap verdim: ‘Anlamıyor musun? Gencim. Yaşamak istiyorum. Ölümüne çalıştırılmak ya da ölümüne dayak yemek istemiyorum. Bana iyi bir patron bulmamız mümkün değil mi?’

“Fısıldayarak cevap verdi: ‘Sana söyleyeyim: İyi bir adamsın, Godoso’nun başına iş açmıyorsun. Genelde ilk köle pazarına gideriz. Dinle beni. Alıcılar geldiğinde ben senin iyi bir çalışan olduğunu, iyi bir patron için çok çalışacağını söyleyeceğim. Seni satın almalarını sağla. Eğer kendini satın alıramazsan ertesi gün tuğla taşıma işine koşulursun. O da çok zor iş.’

“Benden uzaklaştıktan sonra sıcak kumun üzerine uzanıp yıldızlara

bakarak iş hakkında düşündüm. Megiddo işin en iyi arkadaşı olduğunu söylemişti, işin benim de en iyi arkadaşım olup olamayacağını düşündüm. Eğer beni bu durumdan kurtarırsa kesinlikle en yakın arkadaşım olabilirdi.

“Megiddo uyandığında iyi haberi ona da söyledim. Babil’e yürürken tek umut ışığımız bu öğrendiklerimdi. Öğleden sonra duvarlara gelmiştik ve sıra sıra insanları görebiliyordum; siyah karıncalar gibi gözüküyorlardı; dik diyagonal yollarda bir aşağı bir yukarı yürüyorlardı. Yaklaştıkta çalışmakta olan binlerce insan gördük; bazıları hendek kazıyor, bazıları da çamurdan tuğla yapıyorlardı. Tuğlaları büyük sepetlerle sırtlarında duvar ustalarına taşıyanlar ise en büyük çoğunluğu oluşturuyordu.¹

“Denetleyenler geride kalanlara küfrediyor, sırtlarını kırbaçlıyorlardı; sırayı düzgün takip edemeyenler cezalandırılıyorlardı. Zavallı, perişan olmuş adamlar tökezleyerek ağır sepetlerinin altında çöküyor, bir daha ayağa kalkamıyorlardı. Eğer kırbaç onları ayağa kaldıramazsa yolun kenarına itilerek acı içinde kıvranmaya terk ediliyorlardı. Bir süre sonra da yolun kenarındaki isimsiz mezarlara doğru yollanıyorlardı. Bu korkunç durumu görünce ürperdim. Babamın oğlu olan bendeniz eğer köle pazarında başarılı olamazsam sonum bu olacaktı.

“Godoso haklı çıkmıştı. Şehrin kapılarından geçerek köle hapisanesine, ertesi sabah da pazara götürüldük. Burada herkes korku içinde birbirine sokulmuş, tekvücut olmuştu; sadece muhafızların kırbaçlarını yiyince kımıldıyorduk, böylece pazardaki alıcılar köleleri inceleyebiliyorlardı. Megiddo ve ben izin alarak bizimle ilgilenen herkesle konuştuk.

“Köle taciri, Kralın Muhafızları’nı çağırarak Korsan’ı zincirlere vurdurdu ve o itiraz ettikçe vahşice dövdüler. Korsan uzaklaştırılırken onun için üzüldüm.

“Megiddo yakında birbirimizden ayrılacağımızı hissetti. Yakınımızda alıcılar yokken bana samimi bir şekilde işime değer vermemin ne kadar önemli olduğunu söyledi: ‘Bazıları nefret eder. İş düşmanı yapar. Ona bir arkadaş gibi davranarak sevmek en iyisi. Zor olduğu için şikâyet etme. Ne kadar güzel bir ev inşa edeceğini düşün, kolonların ağır olması ya da kuyudan uzak olması ne yazar. Bana söz ver, eğer bir sahibin olursa onun için elinden geldiğince çok çalış. İyi yapılmış iş, yapana iyilik getirir. Seni daha iyi bir insan yapar.’ Şişmanca bir çiftçi bizi incelemek için yanımıza

geldiğinde sustu.

“Megiddo mahsulleri ve çiftliği hakkında sorular sordu, kısa bir sürede adamı değerli bir işçi olacağına inandırdı. Köle taciriyle şiddetli bir pazarlıktan sonra çiftçi şişman bir cüzdan çıkararak ödemesini yaptı ve Megiddo yeni patronunu takip ederek gözden uzaklaştı.

“O gün birkaç satış daha yapıldı. Öğle saatinde Godoso köle satıcısının oradan öğrendiğini ve bir gece daha burada kalmayacağını söyledi. Geride kalan bütün adamları ertesi gün kralın alıcısına satacaktı. Çaresiz hissederken şişman, iyi niyetli bir adam yanımıza gelerek aramızda fırıncı olup olmadığını sordu.

“Yanına yaklaşarak, ‘Senin gibi iyi bir fırıncı daha kötü bir fırıncıyı neden istesin ki? İstekli birine yöntemlerini öğretmek daha iyi değil mi? Bak bana, gencim, güçlüyüm ve çalışmayı seviyorum. Bana bir şans ver ve senin para kazanman için elimden geleni yapayım,’ dedim.

“Bu girişkenliğimden etkilenen fırıncı köle satıcısıyla pazarlığa girdi. Satıcı şimdi yetenekli, sağlıklı ve çalışkan olduğumu fark edip etkilenmişti. Kasaba satılan şişman bir öküz gibi hissediyordum. Sonunda çok şükür ki anlaşma yapıldı. Yeni patronumla birlikte pazardan uzaklaşırken Babil’in en şanslı adamı olduğuma inanmışım.

“Yeni evimi çok beğendim. Nana-naid, patronum, bana taş bir tasta arpayı nasıl öğüteceğimi gösterdi, ateşi nasıl yakacağımı, ballı kekler için susam ununu nasıl incelteceğimi öğretti. Tahılların tutulduğu barakada bir koltuğum vardı. Yaşlı köle Swasti, evin uşağıydı, beni iyi besliyordu, ağır işlerde ona yardım etmemden memnundu.

“Patronuma değerimi kanıtlamak için elime bir fırsat geçmişti ve bu sayede özgürlüğüme kavuşabileceğimi umuyordum.

“Nana-naid’den bana ekmeği nasıl yoğurduğunu ve fırınladığını öğretmesini istedim. Bu istekliliğimden çok memnun kalan patronum bana hemen bu işleri öğretti. Daha sonra bana ballı kekleri nasıl yaptığını öğretmesini istedim. Bir süre sonra bütün fırın işlerini ben yapmaya başladım. Patronum boşta olmaktan memnundu ama Swasti bu durumdan memnun değildi. ‘Kimse için iş yapmak iyi değildir,’ diyordu.

“Özgürlüğümü geri almak için para kazanma yöntemleri düşünme zamanı gelmişti. Fırın işleri öğlen saatlerinde bittiğinde Nana-naid’in iznini

olarak kâr edeceğim bir iş bulup kazancımı onunla paylaşmayı düşündüm. Sonra aklıma bir fikir geldi, neden daha çok ballı kek yapıp sokaklarda aç olan insanlara satmıyordum?

“Planımı Nana-naid’e şu şekilde sundum: ‘Eğer öğleden sonraları fırın işleri bittikten sonra para kazanırsam ve bu kazançlarımı senle paylaşırsam kendime kalan kısmıyla da her insanın istediği ve arzuladığı şeyleri satın alma imkânım olabilir, değil mi?’

“‘Tamam, tamam,’ diye kabul etti. Ballı kek satarak para kazanma fikrimi söylediğimde çok hoşuna gitti. ‘Şöyle yapalım,’ dedi. ‘Bir sente iki tane sat. Bu sentlerin yarısı benim olur, böylece un ve bal ve fırın için odun alabilirim. Masraflar çıktıktan sonraki kazancı da sen ve ben ikiye böleriz.’

“Bu cömert teklif beni çok memnun etmişti. Kazancımın dörtte biri bana kalacaktı. O gece geç saatlere kadar kekleri sunacağım bir tepsi yaptım. Nana-naid eski kaftanlarından birini bana verdi, böylece daha iyi gözükecektim. Swasti de kıyafetimi yamamama ve temizlememe yardım etti.

“Ertesi gün ekstradan ballı kekler yaptım. Üstleri kızarmıştı, tepsiye dikkat çekecekleri şekilde dizdim, sonra da sokağa çıkıp bağıarak keklerimi övmeye başladım. İlk başta kimse ilgilenmiyor gibi gözüküyordu ve şevkim kırıldı. Israrla devam ettim ve öğleden sonra herkes acıkmaya başladığında satışlarımı yaptım ve kısa sürede tepsim boşaldı.

“Nana-naid başarımdan etkilenmişti ve memnuniyetle bana payımı verdi. Kendi parama sahip olmak beni çok mutlu etti. Megiddo, patronların kölelerin iyi işini takdir edeceğini söylediğinde haklı olduğunu anladım. O gece başarımdan dolayı o kadar heyecanlıydım ki uyuyamadım. Bir senede ne kadar para kazanacağımı, özgürlüğümü satın almam için ne kadar süre geçmesi gerektiğini hesaplamaya çalıştım.

“Her gün tepsilerle satışa çıktıkça düzenli müşterilerim oldu. Bunlardan biri de büyükbaban Arad Gula’ydı. Halı tüccarıydı, şehrin bir ucundan bir ucuna giderek ev kadınlarına satış yapıyordu. Yanında halıları yüklediği bir eşiği ve siyahi bir kölesi vardı. Hem kendisi hem kölesi için ikişer kek satın alırdı ve kekleri yerken de benimle sohbet ederdi.

“Büyükbabanın bana söylediği bir şey hiç aklımdan çıkmadı: ‘Keklerini seviyorum oğlum, ama keklerden çok onları sunma biçimini seviyorum. Bu

tutum, seni başarı yolunda iyi yerlere getirebilir.’

“Hadan Gula, bu büyük şehirde utancıyla savaşıarak kendine bir yol arayan köle bir genç için teşvik edici sözlerin ne anlama geldiğini anlayabilir misin?

“Aylar geçtikçe cüzdanımdaki paralar arttı; kemerimde beni rahatlatan bir ağırlık oluşmaya başladı. Megiddo’nun demiş olduğu gibi işim, en yakın arkadaşım olmaya başlamıştı. Ben mutlu olsam da Swasti endişeliydi.

“‘Patronun hakkında endişeleniyorum, kumarhanelerde çok fazla vakit geçiriyor,’ diyerek endişesini dile getirdi.

“Günlerden bir gün arkadaşım Megiddo ile sokakta karşılaştım ve bu karşılaşma beni çok mutlu etti. Üç eşeğin önünde yürüyor, pazara sebze satmaya gidiyordu. ‘Her şey çok iyi gidiyor,’ dedi. ‘Patronum iyi iş çıkarmamı takdir ediyor, şimdi işçilerin başına geçtim. Pazara gitmeyi devretmesi de bana güvendiğini gösteriyor, buraya gelebilsinler diye aileme haber gönderdi. İş yapmak bütün sorunlarımdan kurtulmama yardımcı oluyor. Bir gün özgürlüğümü satın alacak kadar para kazanmış olacağım ve yine kendime ait bir çiftliğim olacak.’

“Aradan zaman geçti. Nana-naid benim satıştan eve dönmemi gittikçe daha telaşlı bir şekilde bekler oldu. Döndüğümde onu beni beklerken buluyordum, hemen parayı sayıp bölüyordu. Farklı pazarlar bulmamı ve satışımı artırmamı da teşvik ediyordu.

“Sık sık şehrin kapılarına giderek duvarları inşa eden kölelerin başında duranlara satış yapıyordum. Bu korkunç görüntülerle karşılaşmayı sevmesem de ustabaşlarının eli boldu. Yine o taraflara gittiğim bir gün sırada tuğlaları sırtına yüklemek için bekleyen Zabado’yu gördüğümde şaşırdım. İncecik kalmıştı, beli bükülmüştü, sırtında ustabaşlarının kırbaçlarından dolayı yaralar vardı. Onun için çok üzüldüğümünden bir kek uzatım, aç bir hayvan gibi ağzına tıktırdı. Gözlerindeki açgözlü bakışı görünce tepsimi elimden almaması için koşarak kaçtım.

“‘Neden bu kadar çok çalışıyorsun?’ diye sordu bir gün Arad Gula. Hatırlarsan senin de bugün bana sorduğun soru benzer bir minvaldeydi. Megiddo’nun bana işle ilgili söylediklerini ona aktardım ve işimin en iyi arkadaşım olduğunu söyledim. Gururla ona cüzdanımdaki paraları gösterdim, özgürlüğümü satın almak için çalıştığımı söyledim.

“Arad Gula sordu: ‘Özgür kaldığında ne yapacaksın?’

“Cevap verdim: ‘O zaman tüccar olmayı planlıyorum.’

“Ben böyle söyleyince bana sırlarını açtı. Hiç aklıma gelmemiş şeyleri paylaştı benimle. ‘Sen bunu bilmiyorsun ama aslında ben de bir köleyim. Ben de patronumla işbirliği içindeyim.’”

Hadan Gula sözünü kesti: “Dur! Büyükbabamın onurunu zedeleyen bu yalanları dinleyemem. O hiçbir zaman köle olmadı.” Gözleri öfkeyle parlıyordu.

Sharu Nada sükûnetini bozmadı. “Şanssızlıklarının üstesinden gelerek Şam’ın en önemli insanlarından biri olduğu için ona saygı duyuyorum. Sen, yani onun torunu da aynı kalıptan mı çıkmış acaba? Sen de gerçeklerle yüzleşebilir misin, yoksa yanılsamalar içinde yaşamayı mı tercih edersin?”

Hadan Gula eyer üzerinde doğruldu. Derin duygularla yüklü bir sesle cevap verdi: “Büyükbabam herkes tarafından sevilirdi. Yaptığı iyi şeylerin haddi hesabı yoktu. Kıtlık olduğunda kendi altınlarıyla Mısır’dan tahıl alıp kervanıyla Şam’a getirerek insanlara dağıtmamış mıydı? Şimdi çıkmış Babil’de nefret edilen bir köle olduğunu söylüyorsun bana.”

“Eğer Babil’de kalsaydı evet, bir köle olarak nefret edilirdi kendisinden ama kendi çabalarıyla Şam’da büyük bir adam olduğunda tanrılar şanssızlıklarına göz yumarak ona itibar etmeye başladılar.”

Sharu Nada devam etti: “Bana köle olduğunu söyledikten sonra kendisinin de çok kaygılı olduğunu söyledi. Özgürlüğünün bedeli olan parayı kazanmıştı ama şimdi de ne yapacağını bilemiyordu. Eskisi kadar iyi satış yapamadığını, patronunun himayesi altından çıkmaktan korktuğunu söyledi.

“Bu kararsızlığına karşı çıktım: ‘Patronunun eteklerine tutunmayı bırak. Tekrar özgür bir adam olma hissini tat. Özgür bir adammışsın gibi davran ve tam da böyle başarılı ol. Neyi arzuladığını kararlaştır ve işinin bunu gerçekleştirmek için sana yardım etmesine izin ver.’ Yoluna devam ederken onun korkaklığını yüzüne vurduğum için bana teşekkür etti.²

“Bir gün yine şehrin kapılarına doğru gittiğimde orada kocaman bir kalabalığın biriktiğini gördüm. Bir adama yaklaşıp ne olduğunu sorduğumda, ‘Duymadın mı? Kaçak bir köle, kralın muhafızlarından birini öldürdü ve şimdi adalet yerini bulacak, kırbaçlanarak öldürülecek. Kralın

kendisinin bile burada olacağı söyleniyor,’ dedi.

“Kalabalık o kadar yoğunlu ki tepsim devrilmesin diye daha fazla yaklaşmadım. Bitmemiş olan duvarın üzerine tırmanarak olan biteni izlemeye karar verdim. Yüksekte olduğum için Nebukadnezar’ın altın at arabasıyla meydana geldiğini görebildim. Daha önce böyle bir ihtişam görmemiştim, böyle kıyafetler, böyle altınlar, böyle kadifelerle ilk defa karşılaşmıştım.

“Kırbaçlamayı göremesem de zavallı kölenin çığlıklarını duyuyordum. Kralımız kadar asil birinin nasıl böyle bir acıya şahit olabileceğine aklım ermiyordu. Yanındakilerle şakalaşıp güldüğünü görünce onun ne kadar zalim olduğunu ve tam da bu yüzden neden duvarların inşaatı sırasında kölelerden insanlıkdışı işlerin istendiğini anladım.

“Köle öldükten sonra herkes başına ne geldiğini görebilsin diye bacağından iple bir direğe asıldı. Kalabalık dağılınca cesedin yanına yaklaştım. Kıllı göğsünde iki tane birbirine geçmiş yılanı gösteren bir dövme gördüm. Öldürülmüş olan köle, Korsan’ın ta kendisiydi.

“Arad Gula’yla bir sonraki karşılaşmamızda bambaşka biri olduğunu fark ettim. Büyük bir heyecanla bana selam verdi: ‘Bak, senin tanıdığım olduğun köle artık özgür bir adam. Sözlerin adeta sihirliydi. Şimdiden satışlarım ve kârım artıyor. Karım çok mutlu. O özgür bir kadın, patronumun yeğeni. Eskiden köle olduğumu kimsenin bilmediği uzakta bir yere taşınalım istiyor. Böylece babalarının şanssızlığı çocuklarımızı etkilemez. İş benim de en büyük yardımcım oldu. Kendime olan güvenimi yeniden elde etmemi sağladı, satış yapma yeteneğim geri geldi.’

“Ufak da olsa Arad Gula’ya yardımcı olabilmekten memnundum, beni teşvik etmiş olmasının karşılığını ödemişim gibi hissediyordum.

“Bir gün Swasti telaşla yanıma geldi:

““Patronunun başı dertte. Onun için korkuyorum. Birkaç ay evvel kumar masalarında çok para kaybetti. Çiftçiye aldığı tahılın ya da balın parasını ödeyemiyor. Tefeciye olan borcunu ödeyemiyor. Hepsi çok kızgın ve tehditler savuruyorlar.’

““Onun aptallığından dolayı biz neden endişelenelim? Biz onun patronu değiliz ki!’ diye düşüncesiz bir cevap verdim.

““Ah aptal gençlik, anlamıyorsun! Tefeciye senin tapunu kefalet olarak

verdi. Bu yüzden tefeci seni sahiplenebilir ve satabilir. Ne yapacağımı bilmiyorum. İyi bir adam, iyi bir patron. Neden? Neden şimdi başı derde girdi?’

“Swasti’nin endişeleri yersiz değildi. Ertesi gün fırında işimi yaparken tefeci Sasi diye bir adamı da yanına katmış olarak geldi. Adam beni yukarıdan aşağı süzüp yeterli olduğumu söyledi.

“Tefeci patronumun geri gelmesini beklemeden Swasti’ye beni aldığını ona iletmemi söyledi. Sırtımdaki kıyafet ve kemerimdeki para cüzdanıyla daha fırınlamayı bitirmedığım ekmekleri bırakıp aceleyle oradan uzaklaştırıldım.

“Bütün umutlarım, fırtınanın ağaçları köklerinden koparıp denize fırlatması gibi bir anda yok olmuştu. Yine kumarhane ve içki bana felaket getirmişti.

“Sasi ters bir adamdı. Şehrin bir ucundan bir ucuna birlikte yürürken ona Nana-naid için yapmış olduğum iyi işlerden bahsettim ve onun için de iyi işler yapmak istediğimi belirttim.

“‘Ben bu işi sevmedim. Patronum da sevmiyor,’ dedi. ‘Kral patrona Büyük Kanal inşası için köle bulmasını söyledi, daha fazla köle alıp daha çok çalıştırarak işi hemen bitirmesini istiyor. Kim bu kadar büyük bir işi çabuk bitirebilir ki?’

“Ağaç olmayan bir çöl hayal et, sadece çalılıkların olduğu. Güneş o kadar kızgın ki fıçılarımızdaki su içilemeyecek kadar sıcak. Sonra sıra sıra adamların derin bir çukurun içine inerek gündoğumundan günbatımına çamur yüklü sepetleri yukarıya taşıdıklarını hayal et. Domuzlar gibi ortaya bırakılan kaplardan yemek yenildiğini düşün. Çadırımız yoktu, yatak yapmak için saman yoktu. Birdenbire kendimi bu durumun içinde buldum. İşaretlediğim bir yere cüzdanımı gömdüm, bir daha o cüzdanı çıkarıp çıkaramayacağımdan emin değildim.

“İlk başta iyi niyetle çalıştım fakat aylar geçtikçe şevkim kırılmaya başladı. Sonra ısıdan dolayı çıkan ateşim vücudumu mahvetti. İştahım kapandı, önüme konan koyun etini ve sebzeleri yiyemez hale geldim. Geceleri mutsuzlukla sağdan sola dönüyor, uyuyamıyordum.

“Bu mutsuzluk içinde Zabado’nun planının belki de en iyi plan olduğunu düşünmeden edemedim. Kaçıp belimin işten dolayı kırılmasını önlemek

belki de en doğrusuydu. Ondan sonra onu en son nasıl gördüğümü hatırladım ve planının pek de iyi olmadığına kanaat getirdim.

“Korsan’ın karamsarlığını düşündüm, acaba doğru olan kavga edip öldürmek miydi? Kanlar içindeki cesedini düşündüğümde onun planının da hiçbir işe yaramadığını fark ettim.

“Sonra en son Megiddo’yu gördüğüm an aklıma geldi. Elleri nasır tutmuştu ama kalbi hafifti ve yüzünde mutluluk vardı. Onun planı en iyi plandı.

“Megiddo kadar çalışmaya istekli olsam da o benden daha çok çalışıyor değildi. Peki o zaman neden benim işim de bana mutluluk ve başarı getirmedi? Megiddo’ya mutluluk getiren iş miydi, yoksa mutluluk ve başarı sadece tanrıların kucağında olan şeyler miydi? Hayatımın sonuna kadar isteklerimi gerçekleştiremeden, mutluluk ve başarıya ulaşmadan çalışacak mıydım? Bütün bu sorular aklımı karıştırıyordu ve cevapları bilmiyordum. Gerçekten kafam çok karışmıştı.

“Birkaç gün sonra tahammülümün sonlarına gelmiştim ve sorularımın cevapları hâlâ belirsizdi. Sasi beni çağırdı. Patronumun ulağı beni Babil’e geri götürmek için gelmişti. Cüzdanımı kazıp yerinden çıkardım, kıyafetlerimin kalıntılarına kendimi sarıp yola çıktım.

“Yoldayken yorgun zihnimde hâlâ beni oradan oraya savuran bir fırtına fikri vardı. Memleketim Harroun’daki bir tekerlemeye göre yaşıyordum sanki: kasırga gibi adamı sıkıştırmak, fırtına gibi sırtına binmek, kimsenin takip edemeyeceği bir yolda, kaderini kimsenin bilmediği bir yere gitmek.

“Nedenini bilmeden hayatım boyunca cezalandırılacak mıydım? Beni ne gibi yeni mutsuzluklar ve hayal kırıklıkları bekliyordu?

“Patronumun evine geldiğimizde evin avlusunda Arad Gula’nın beni beklediğini görünce ne kadar şaşırdığımı tahmin bile edemezsin. Benim attan inmeme yardımcı oldu, sonra da uzun zamandır görmediği kardeşine kavuşmuş gibi sınıksı sarıldı.

“Yola çıktığımızda bir kölenin patronunu takip ettiği gibi onu takip etmeye razıydım ama o buna izin vermedi. Omzuma elini koyarak, ‘Seni her yerde aradım. Tam umudumu kesmişken Swasti bana tefeciden bahsetti, o da beni patronuna yönlendirdi. Sıkı bir pazarlık yaptıktan sonra senin için çok yüksek bir bedel ödedim ama sen buna değersin. Senin felsefen ve

girişimciliğin bana başarılı olmak için ilham verdi,’ dedi.

“‘Megiddo’nun felsefesi, benim değil!’ diyerek onu böldüm.

“‘Hem Megiddo’nun hem senin. şimdi ikinizin sayesinde şam’a gidiyoruz ve ortağım olmanı istiyorum. Bak, bir anda zgr bir adam olacaksın!’ Bunu söylerken kaftanının arasından bir kil tablet çıkararak tapum olan bu belgeyi yere fırlattı. Arnavutkaldırımının üzerinde binlerce parçaya bölünmesini izledik. Tabletın parçaları un ufak olana kadar üzerinde zıpladı.

“Minnetle gözlerim doldu. Babil’deki en şanslı adam olduğumu biliyordum.

“‘Gördüğün gibi iş, en zor zamanımda en iyi arkadaşım olarak öne çıktı. Çalışma şevkim duvarlarda çalışan köle çetelerine satılmamı engelledi. Sonra da bu prensibim bykbabanı etkiledi ve ortağı olarak beni seti.”

Hadan Gula sordu: “Büyükbabamın altın şekellerinin sırrı çalışmak mıydı?”

“Ben onunla ilk tanıştığımda elindeki tek anahtar buydu,” diye cevap verdi Sharru Nada. “Büyükbaban çalışmayı seviyordu. Tanrılar da onun çabalarını takdir ederek onu ödüllendirdi.”

“şimdi anlıyorum,” diye düşünceli bir şekilde cevap verdi Hadan Gula. “Onun çalışmalarını ve başarısını takdir eden insanları çeken şey iş yapma biçimiydi. şam’da kazandığı bütün mkfatlar yine iş sayesinde oldu. Benim beğendiğim her şey, iş sayesinde oldu. Ve ben de işin sadece kölelere layık bir şey olduğunu düşünüyordum.”

“Hayatta insanın keyfini çıkarabileceği birçok zevk vardır,” diye yorum yaptı Sharru Nada. “Her birinin yeri ayrı. İşin sadece köleler için olmaması beni mutlu ediyor. Eğer alışmasaydım hayattaki en büyük zevkten mahrum kalacaktım. Birçok şeyden zevk alsam da hiçbir şey işin yerini tutamaz.”

Sharru Nada ve Hadan Gula Babil’in kocaman bronz kapılarının önüne doğru duvarların gölgesinde ilerlediler. Muhafızlar bu önemli zatı görünce hemen hazır ola geçip selam verdiler. Sharru Nada vakur bir şekilde dimdik durarak kervanını kapılardan geçirerek şehrin sokaklarına doğru yönlendirdi.

“Hep büyükbabam gibi biri olmayı hayal ettim,” diye itiraf etti Hadan Gula. “Ama şimdiye kadar nasıl bir adam olduğunu anlamamıştım. Bana

bunu gösterdin. Şimdi ona daha da fazla saygı duyuyorum ve onun gibi olmaya kararlıyım. Onun başarısının gerçek anahtarını bana verdiğin için sana minnettarım, sana borcumu nasıl ödeyebilirim bilmiyorum. Bugünden sonra ben de bu anahtarı kullanacağım. Ben de onun gibi mütevazı bir şekilde başlayacağım. Bu, mücevherler takıp güzel kaftanlar giymekten çok daha uygun olacaktır.”

Hadan Gula böyle konuştuktan sonra kulağındaki küpeleri, parmaklarındaki yüzükleri çıkardı. Sonra atını dizginleyip arkaya, kervanın başındaki adamın arkasına geçerek büyük bir saygıyla onu izledi.

1 Eski Babil'deki ünlü eserler, duvarlar, tapınaklar, asma bahçeler ve büyük kanalların hepsi köle emeğiyle inşa edilmişti. Kölelerin çoğu savaş tutsağı olduğundan insanlıkdışı bir tavra layık görülüyorlardı. Çalışanlar arasında Babil ve çevresindeki yerlerin vatandaşları da, işledikleri suçlar ya da maddi sorunlar nedeniyle köle olarak satılmış kişiler de vardı. Borçlara karşı kefalet olarak yasal yargılama ya da benzer mecburiyetler için kendilerini ya da eşlerini, çocuklarını garanti olarak göstermek yaygın bir gelenektir. Sorumluluklarını yerine getiremediklerinde kefil gösterilenler köle olarak satılıyorlardı.

2 Antik Babil'deki köle gelenekleri bizim için tutarsız gözükse de hukuki olarak kontrol ediliyordu. Örneğin bir kölenin kendine ait malı olabilirdi, hatta kendi köleleri olabilirdi ve patronunun bu mallar üzerinde hak iddia etmesi mümkün değildi. Köleler köle olmayan kişilerle evlenebilirlerdi. Özgür annelerin çocukları özgür oluyordu. Şehirdeki tüccarların çoğu köleydi. Bu kölelerin çoğu patronlarıyla işbirliği içinde çalışıp kendileri mal varlığı sahibi olabiliyorlardı.

BABİL'İN TARİHİ RESMİ

Tarihin sayfalarında Babil'den daha görkemli bir şehir bulmak mümkün değil. İsmi bile zenginlik ve ihtişamı çağrıştırıyor. Altın ve mücevherden oluşan hazineleri müthiş. İnsan ister istemez böyle bir şehrin tropik bir lüks içinde olduğunu hayal ediyor, etrafında doğal kaynakların, ormanların, madenlerin olduğunu düşünüyor. Ama durum böyle değildi. Fırat Nehri'nin kenarındaki kuru, düz bir vadiye kurulmuştu. Ormanları yoktu, madenleri yoktu, inşa etmek için uygun taş kaynağına bile sahip değildi. Doğal bir ticaret güzergâhının üzerinde değildi. Yağmur miktarı çiftçilik yapmak için yeterli değildi.

İnsanın büyük amaçlara ulaşabileceğinin bir örneği olan Babil, eldeki bütün kaynaklar kullanıldığında neler yapılabileceğini kanıtlıyor. Bu büyük şehri destekleyen bütün kaynaklar insanlar tarafından geliştirildi. Bütün zenginlikleri insan yapımıydı.

Babil'de sadece iki tane kaynak vardı: verimli bir toprak ve nehirdeki su. Bugüne kadar gerçekleştirilmiş en büyük mühendislik projelerinden biriyle Babilli mühendisler nehrin sularını barajlar ve büyük sulama kanalları aracılığıyla yönlendirerek kuru vadiye su getirdiler, böylece verimli toprak, bu su kanalları sayesinde hayat buldu. Tarihin ilk mühendislik başarılarından biri olarak sayılabilecek bu projeyle mahsuller o kadar bollaştı ki dünyanın daha önce görmemiş olduğu bu sulama sistemi mükâfatlandırıldı.

Neyse ki var olduğu uzun seneler boyunca Babil'in kralları, fethedilme ya da yağmalanma tehlikesiyle pek sık karşılaşmadılar. Birçok savaş çıkmasına rağmen bu savaşların çoğunun arkasındaki neden açgözlü komşu devletlerin Babil'in muhteşem hazinelerini elde etmek istemesiydi. Babil'in seçkin krallarının tarihe geçmiş olmalarının nedeni bilgelikleri, girişimcilikleri ve adil olmalarıydı. Babil'den diğer devletleri kendi

egolarını tatmin etmek için hükümleri altına almak isteyen krallar çıkmadı.

Babil artık yok. Binyıllar boyunca kendisini yükselten, sahip çıkan insanlar terk ettiğinde şehir kısa sürede harabeye dönüştü. Babil, Süveyş Kanalı'nın bin km doğusunda, Basra Körfeşi'nin hemen kuzeyindeydi. Ekvatorun otuz derece kuzeyinde, yaklaşık olarak Arizona'daki Yuma hizasındadır. İklimi de bu Amerikan şehriyle aynıdır, sıcak ve kuru.

Zamanında sulama kanallarıyla hayat bulmuş olan bu vadi şimdi yine rüzgârların etkisi altında kurak bir harabedir. Çim ve çöl çalıları, rüzgârın üflediği kumlara karşı var olmak için çabalamaktadır. Verimli tarlaların, kocaman şehirlerin, birçok ürünün yer aldığı uzun kervanlar artık yok. Hayatlarını küçük sürüleri güderek kazanan göçebe Araplar onların yerini almış.

Bu vadiyi yüzyıllardır seyyahlar tarafından sadece toprak olduğu düşünülen tepeler bezer. Arkeologlar burayı incelediklerinde zaman zaman yağmurlarla ortaya çıkan kırık seramik ve tuğla parçalarının izini sürmek gerektiğini fark ettiler. Avrupa ve Amerika müzelerinin desteklediği keşif gezileri sayesinde bu tepelerin altındaki antik şehirlerin varlığı ortaya çıktı. Bunlar şehir mezarları olarak da düşünülebilirler aslında.

Babil de bunlardan biriydi. Babil'in üzerinde yirmi yüzyıldan uzun süredir rüzgârlar ve çöl tozları esti. Tuğladan yapılmış olan şehrin duvarları aşınmış ve toprağa karışmıştı. Bugün Babil bu halde: bir çamur yığını. Yüzyıllardır üzerinde birikmiş olan atıklar dikkatli bir şekilde temizlenince günümüzde kimsenin bilmediği bu şehir ortaya çıkarılmış oldu.

Birçok bilim insanı Babil medeniyetinin ve bu vadideki diğer şehirlerin kayda geçmiş en eski şehirler olduğunu söylüyorlar. 8.000 yıl öncesine dayanan tarihlendirmeler yapılıyor. Bu tarihlendirmelerle ilgili ilginç bir bağ kurmak mümkün. Babil kalıntılarında güneş tutulması anlatımları bulundu. Modern gökbilimcileri yaptıkları hesaplarla Babillilerin takvimiyle bizimki arasında bir bağ kurdular.

Böylece 8.000 sene evvel Babil'de yaşayan Sümerlilerin duvarlarla kapatılmış şehirlerde yaşadığını öğrenmiş olduk. Onlardan evvel kaç yüzyıl boyunca benzer şehirlerin var olmuş olduğunu bilmiyoruz.

Bu şehirlerin duvarlarının içinde yaşayanlar barbar değildiler. Eğitimli ve aydınlanmış kişilerdi. Yazılı tarihe göre ilk mühendisler onlardı, ilk

gökbilimciler, ilk matematikçiler, ilk finansçılar, ilk yazılı dile sahip olanlar.

Kuru bir vadiyi bir tarım cennetine çeviren sulama sisteminden zaten bahsettik. Bazı kanallar o kadar derindi ki su olmadığı zaman bir düzine at kanalların dibinde yan yana durabiliyordu.

Ek olarak Babilli mühendisler yine başka bir büyük ölçekli projeye daha imza atmışlardı. Ayrıntılı bir su tahliye sistemi kurarak Fırat ve Dicle nehirlerinin ağzındaki bataklıkları kullanılabilir hale getiren Babilliler, bu alanları da ekilebilir tarlaya çevirdiler.

Yunan asıllı seyyah ve tarihçi Herodot, Babil'i en iyi zamanlarında ziyaret etmişti ve günümüze ulaşan, şehri bir yabancıya gözleriyle anlatan tek tanım Herodot'un yazdıkları. Herodot'un metinleri şehirle ilgili detaylı bilgiler ve şehir sakinlerinin tuhaf gelenekleriyle ilgili anlatımlarla dolu. Toprağın bereketinden, buğday ve arpanın bolluğundan bahsediyor.

Babil'in ihtişamı solmuş olsa da bilgelikleri bizim için hâlâ baki. Bunu kayıt tutmalarına borçluyuz. O zamanlar kâğıt daha icat edilmemişti. Bunun yerine yazılarını ıslak kil tabletlere kazıyorlardı. Daha sonra tabletleri fırınlayarak sertleşmelerini ve yazıların kalıcı olmasını sağlıyorlardı. Her tabletin boyutu on beş santime yirmi-yirmi beş santim gibiydi ve kalınlıkları da yaklaşık üç santimetreydi.

Yaygın olarak kil tablet olarak tanımlanan bu araçlar, biz bugün modern yöntemlerle nasıl yazı yazıyorsak aynı şekilde kullanılıyorlardı. Üzerlerine efsaneler, şiirler, tarihi bilgiler, kralın emirleri, toprakla ilgili hukuki kurallar, tapular, belgeler, başka şehirlere yollanan mektuplar kazılıyordu... Hepsi kullanım alanları arasındaydı. Bu kil tabletler sayesinde insanların hayatları hakkında en ince detaylara kadar bilgi edinmek mümkün. Örneğin tabletlerden birinde, bir dükkân sahibinin tuttuğu kayıtlar var. Müşterilerinden birinin bir inek getirdiğini ve bu inek karşılığında yedi çuval buğday aldığını anlatıyor. Üç çuvalın hemen teslim edildiği ve diğer dördünün de müşteri istediğinde teslim edileceği not ediliyor. Yok olmuş şehrin kalıntıları arasında duran bu bilgiler gibi yüz binlerce kayıt arkeologlar tarafından keşfedildi.

Babil'in hâlâ etkisinde olduğumuz mucizelerinden biri de şehri çevreleyen görkemli duvarlar. Mısır piramitleriyle birlikte dünyanın yedi harikasından biri sayılan bu duvarların ilkinin Kraliçe Semiramis tarafından

yaptırıldığı düşünülüyor. Kazı yapanlar bu orijinal duvarların izine rastlayamadı. Tam yükseklikleri de bilinmiyor. Dönemin yazarlarına göre bu duvarlar on beş ile yirmi metre arasında bir yüksekliğe sahipti. Fırınlanmış tuğlalarla inşa edilen duvarlar derin hendeklerle korunuyordu.

Daha sonra yapılmış ve daha meşhur olan duvarlar milattan altı yüz yıl önce Kral Nabopolassar tarafından yapılmıştı. O kadar büyük ölçekli bir yeniden inşa projesi kurgulamıştı ki duvarın bitirilmesine ömrü yetmedi. Projenin tamamlanması oğlu Nebukadnezar'a nasip oldu.

Bu duvarların yüksekliği ve uzunluğu gerçekten inanılmaz. 50 metre yükseklikte olduklarına inanılıyor ki bu on beş katlı bir ofis binasının yüksekliği demek. Uzunluğun on beş km olduğu düşünülüyor. Duvarlar o kadar genişti ki üzerlerinde altı atlı bir araba sürülebilirdi. Bu muhteşem yapının hemen hemen hepsi yok olmuş; temellerinin ve hendeklerinin bazı kısımlarını bugün görmek mümkün. Çevre unsurlarının etkisinin yanı sıra Arapların tuğlaları başka yerlerde inşaat yapmak için kullanması duvarın tamamen yok olmasına yol açtı.

Zamanın bütün fatihleri, bütün orduları Babil'in duvarlarına saldırdılar. Birçok kral Babil'i kuşattı ama bütün çabalar boşunaydı. O günün işgal ordularını hafife almamak lazım. Tarihçiler 10.000 atlı, 25.000 at arabası, 1.200 piyade, 1.000 süvariden bahsediyorlardı. Her kuşatma için savaş ve gıda malzemelerini toparlamak en az iki-üç sene sürüyordu.

Babil şehri modern bir şehir gibi organize edilmişti. Sokaklar ve dükkânlar vardı. Sokak satıcıları farklı mahallelerde mallarını satıyorlardı. Rahipler müthiş tapınaklarda vaaz veriyorlardı. Şehrin içinde kraliyet mensupları için ayrı bir alan vardı. Bu alanın etrafındaki duvarların şehir duvarlarından bile yüksek olduğu söyleniyordu.

Babilliler sanatta çok yetenekliydi. Heykel, resim, dokuma, altın işleme ve metal silahların üretimi, tarım uygulamaları iyi oldukları alanlar arasında sayılabilir. Kuyumcuları en sanatsal parçaları üretiyordu. Zengin Babillilerin mezarlarından çıkan örnekler şimdi dünyanın en büyük müzelerinde sergileniyor.

Dünyanın farklı yerlerinde yaşayanlar ağaçları taş baltalarla keserken ya da avlanırken ya da ucu sivriltilmiş çakmak taşlarıyla ve oklarla savaşırken, Babilliler balta, mızrak ve metal başlı oklar kullanıyorlardı.

Babilliler zeki finansçılardı, tüccarlardı. Bildiğimiz kadarıyla alışverişlerde kullanılan para, senet ve yazılı tapular Babillilerin icadıydı.

M.Ö. 540'a kadar Babil'e düşman orduları hiç girmemişti, duvarları başkasının hâkimiyetine geçmemişti. Babil'in nasıl düştüğünün hikâyesi oldukça değişiktir. Zamanın en büyük fatihlerinden Cyrus, şehre saldırarak kimsenin giremediği duvarlarını ele geçirmek istiyordu. Danışmanları Babil Kralı Nabonidus'a, Cyrus'a doğru ilerlemesini, kuşatmayı beklemeden savaşmasını tavsiye ettiler. Babil ordusu yenilince şehirden kaçtı. Cyrus da böylece şehrin kapılarını açıp hiçbir direnişle karşılaşmadan Babil'e sahip oldu.

Şehrin prestiji ve gücü zamanla azaldı; birkaç yüzyıl içinde terk edilmiş, kendi haline bırakılmıştı. Çöl toprağının rüzgâr ve fırtınalarından çıkan Babil, yine bu koşullara geri dönmüştü. Babil düşmüştü, bir daha ayağa kalkamayacaktı ama medeniyet, Babillilere çok şey borçluydu.

Zamanın sonsuzluğunda tapınaklarının mağrur duvarları toza dönmüş olsa da Babil'in bilge fikirleri hâlâ geçerliliğini korumaktadır.

YAZAR HAKKINDA

George Samuel Clason, 1874 Kasım'ında Louisiana, Missouri'de doğdu. Nebraska Üniversitesi'ni bitirdikten sonra İspanya-Amerika savaşı sırasında Amerikan ordusunda görev aldı. Başarılı bir işadamı olan Clason, Denver, Colorado'da Clason Harita Şirketi'ni kurdu ve Amerika ve Kanada'nın ilk yol atlasını yayımladı. 1926'da tutumluluk ve maddi olarak başarılı olma konularında meşhur kitapçıklarını yayımladı; söylediklerini Babil'de geçen kıssalarla destekliyordu. Bankalarda ve sigorta şirketlerinde dağıtılan kitapçıklar zamanla milyonlara ulaştı. Bu kitapçıklar arasında en meşhur olan Babil'in En Zengin Adamı, bu kitaba ismini veren kıssanın da ilham kaynağı. Babil kıssaları, insanlara ilham veren modern klasiklere dönüşmüştür.

Your gateway to knowledge and culture. Accessible for everyone.

z-library.se

singlelogin.re

go-to-zlibrary.se

single-login.ru

[Official Telegram channel](#)

[Z-Access](#)

<https://wikipedia.org/wiki/Z-Library>